

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

ΘΕΜΑ: ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΟΚ ΜΕ ΤΙΣ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:
ΜΕΛΕΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΡΟΚΟΠΑΝΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:
ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	1351
----------------------	------

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εισαγωγή	σελ.	1
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ		
Οι Ευρωπαϊκές Κοινοότητες	"	2
Η ΕΟΚ ως παγκόσμιος εταίρος	"	8
Η Κοινοότητα ως παγκόσμια οικονομική δύναμη	"	11
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ		
Σχέσεις ΕΟΚ-ΕΖΕΣ	"	16
Οι χώρες της ΕΖΕΣ	"	20
Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος	"	26
Σχέσεις ΕΟΚ-Ανατολικών χωρών	"	31
Οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης	"	35
Σχέσεις ΕΟΚ-ΗΠΑ	"	42
Σχέσεις ΕΟΚ -Καναδά	"	47
Σχέσεις ΕΟΚ- Ιαπωνίας	"	49
Σχέσεις ΕΟΚ-Κίνας	"	53
Νοτιοανατολική Μεσόγειος, χώρες MAGHREB-MASHREQ	"	57
Βόρεια Μεσόγειος και Ισραήλ	"	63
Σχέσεις ΕΟΚ-Λατινικής Αμερικής	"	72
Οι αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας	"	81
Οι χώρες του Κόλπου και της Αραβικής χερσονήσου	"	84
Οι χώρες Αφρικής-Καραϊβικής-Ειρηνικού	"	86
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ		
Επίλογος-Συμπεράσματα	"	92
Βιβλιογραφία	"	97

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα πλαίσια της λειτουργίας των Τ.Ε.Ι. έχει καθιερωθεί η κατάρτιση μιας πτυχιακής εργασίας, η οποία συντάσσεται από τους σπουδαστές και αποτελεί προϋπόθεση χορήγησης του πτυχίου.

Έτσι, μας ανατέθηκε η παρούσα εργασία με θέμα "Οι σχέσεις της Ε.Ο.Κ. με τις τρίτες χώρες", για την πραγματοποίηση της οποίας εργαστήκαμε και τα δύο μέλη της ομάδας με σκοπό την ολοκληρωμένη παρουσίαση του θέματος.

Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη.

Στο πρώτο μέρος αναφερόμαστε γενικά στα χαρακτηριστικά των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στα όργανα και στο ρόλο της ως παγκόσμια οικονομική δύναμη.

Στο δεύτερο μέρος αναπτύσσουμε τις σχέσεις που έχει συνάψει η Ε.Ο.Κ. με τις τρίτες χώρες και ομάδες χωρών, καθώς και το είδος αυτών των σχέσεων, τις εξελίξεις και προοπτικές, όπως αυτές διαμορφώνονται και τις εκτιμούμε εμείς οι σπουδαστές.

Να τονίσουμε εδώ τον δυναμικό και εξελικτικό χαρακτήρα της Κοινότητας που πηγάζει από τα άρθρα της Συνθήκης της Ρώμης του 1957 με την οποία ιδρύθηκε η Ε.Ο.Κ. και της παρέχει τη δυνατότητα να συνάπτει συμφωνίες και συνθήκες συνεργασίας με τις άλλες χώρες μέσα από τις οποίες σήμερα προβάλλει ως κορυφαίος οικονομικός ηγέτης.

Θεωρούμε υποχρέωση να ευχαριστήσουμε όλους όσους μας βοήθησαν, με την παροχή στοιχείων και κατευθυντηρίων γνώσεων για την εκπλήρωση της εργασίας αυτής και ιδιαίτερα τον καθηγητή μας των Τ.Ε.Ι. κύριο Ιωάννη Παναγόπουλο ο οποίος μας παρείχε κάθε υλική και ηθική βοήθεια για την ολοκλήρωση της εργασίας.

Επίσης ευχαριστούμε την κυρία Γκούφα, υπεύθυνη δημοσίων σχέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Αθήνα, την κυρία Λένα Μαλούντα υπεύθυνη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τέλος τους εργαζομένους της Βιβλιοθήκης του Τ.Ε.Ι. Πάτρας.

ΜΕΛΕΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΡΟΚΟΠΑΝΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

Ο Ι Ε Υ Ρ Ω Π Α Ι Κ Ε Σ Κ Ο Ι Ν Ο Τ Η Τ Ε Σ

ΓΕΝΕΣΗ - ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες δημιουργήθηκαν σε δύο στάδια, που απείχαν μεταξύ τους έξι χρόνια και με τρεις Συνθήκες:

1. Στις 9 Μαΐου 1950 ο ROBERT SCHUMAN, Γάλλος Υπουργός Εξωτερικών, σε μια διακήρυξη που ανήκει στην ιστορία πλέον, πρότεινε "να υπαχθεί το σύνολο της γαλλογερμανικής παραγωγής άνθρακα και χάλυβα σε μια κοινή ανώτατη αρχή, οργανωμένη εις τρόπον ώστε να είναι ανοιχτή στη συμμετοχή των άλλων χωρών της Ευρώπης".

Με τη Συνθήκη του Παρισιού, της 18ης Απριλίου 1951, ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (CECA), που τέθηκε σε ισχύ το 1953.

2. Έχοντας ενθαρρυνθεί από την επιτυχία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, έξι ευρωπαϊκά κράτη, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και η Ολλανδία, απεφάσισαν να προχωρήσουν σε μια στενότερη συνεργασία μεταξύ τους.

Έτσι, στις 25 Μαρτίου 1957, υπεγράφησαν οι Συνθήκες της Ρώμης, που δημιουργούσαν την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (EURATOM), οι οποίες είχαν ως στόχο να μειώσουν τις ανισότητες μεταξύ των ολοκληρωμένων και των μη ολοκληρωμένων τομέων της οικονομίας των έξι και, με τον τρόπο αυτό, να συμβάλλουν στη βελτίωση των συνθηκών ζωής των 185 εκατομμυρίων πολιτών της Κοινότητας.

Τα έξι αρχικά μέλη έγιναν 9, το 1973, με την εισδοχή στις Μεγάλης Βρεταννίας, της Δανίας και της Ιρλανδίας, 10 το 1981 με την ένταξη της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και, τελικά, 12 με την εισδοχή της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Αν και οι τρεις Κοινότητες έχουν ιδιαίτερη νομική προσωπικότητα η καθεμιά, συνιστούν ωστόσο μια ενότητα, την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η οποία απορρέει από τη σύνθεσή τους, τους στόχους που επιδιώκουν, τους θεμελιώδεις θεσμούς, τη νομική εξουσία που τους έχει απονεμηθεί και τους κοινούς κανόνες που διέπουν τη δραστηριότητά τους.

Έτσι οι τρεις Κοινότητες έχουν τα ίδια κράτη-μέλη και κάθε προσχώρηση νέων μελών προϋποθέτει την υπογραφή και των τριών ιδρυτικών Συνθηκών. Ο ευρύτερος σκοπός τους είναι κοινός. Καθεμιά από τις τρεις Συνθήκες συμβάλλει στη συγκεκριμένη πραγματοποίηση ενός ευρύτερου κοινού σκοπού, που είναι η οικονομική ενοποίηση της Ευρώπης και η στενότερη ένωση των ευρωπαϊκών λαών.

Μιλώντας λοιπόν για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, εννοούμε τις τρεις Κοινότητες μαζί σαν ένα ενιαίο σύνολο.

Η Κοινότητα εμφανίστηκε ως ένα καινούριο νομικό φαινόμενο στις διεθνείς σχέσεις, με χαρακτηριστικό γνώρισμα: η εσωτερική της ένομη τάξη διέπεται από κανόνες που πλησιάζουν περισσότερο προς τους κανόνες του εσωτερικού δικαίου, παρά προς εκείνους του διεθνούς δικαίου.

Η απόλυτη μορφή της ομοφωνίας, χαρακτηριστικό γνώρισμα των κλασικών διεθνών οργανισμών, εγκαταλείπεται στην Κοινότητα και η εγκατάλειψη αυτή χαρακτηρίζεται ως θεμέλιος λίθος της κοινοτικής εξουσίας.

Από τη συνεργασία με τη μέθοδο των ελεύθερα συμφωνημένων αποφάσεων περνούμε προοδευτικά σε υποχρεωτικές διαδικασίες σε συγκεκριμένους τομείς, που αποφασίζονται από τον ίδιο τον οργανισμό και έχουν σαν αποτέλεσμα για τα κράτη-μέλη, σε ποικίλη έκταση και καθορισμένους βαθμούς, τον περιορισμό της εξουσίας τους στη λήψη των αποφάσεων.

Οι Κοινότητες στις οποίες οι ιδρυτικές συνθήκες απονέμουν τη νομική προσωπικότητα είναι διεθνείς οργανισμοί, αφού συγκεντρώνουν όλα τα στοιχεία που συνθέτουν την έννοια αυτή. Είναι ενώσεις κρατών με νομική προσωπικότητα, έχουν το στοιχείο της διάρκειας, είναι ιδιαίτερα όργανα και έχουν την ικανότητα να εκφράζουν δική τους βούληση.

Η συνθήκη που ίδρυσε την Ευρωπαϊκή Κοινότητα απέβλεπε στη δημιουργία οικονομικής Κοινότητας μεταξύ των έξι κρατών της Δυτικής Ευρώπης, έδινε όμως και τη δυνατότητα της επέκτασης της εφαρμογής της και σε άλλα κράτη, με ειδικά σύμφωνα.

Η επέκταση αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί με δύο μορφές: τη μορφή της Σύνδεσης (ASSOCIATION) και τη μορφή της προσχώρησης ή ένταξης (ADHESION). Στην πρώτη περίπτωση το κράτος γίνεται εταίρος της Κοινής Αγοράς, ενώ στη δεύτερη γίνεται μέλος ισότιμο με τα ιδρυτικά της μέλη. Τα σύμφωνα διεύρυνσης της ΕΟΚ με τρίτα κράτη συνάπτονται από το Συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση και ύστερα από γνωμάτευση του Κοινοβουλίου.

Οι διπλωματικές αποστολές της Κοινότητας είναι κατ'όνομα αντιπροσωπείες της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και όχι της ίδιας της ΕΚ. Αυτό αντικατοπτρίζει την εσωτερική οργανωτική διάρθρωση της Κοινότητας, σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή αντιπροσωπεύει την Κοινότητα σε θέματα εξωτερικών συναλλαγών.

Οι αντιπροσωπείες αυτές λειτουργούν ως συνηθισμένες διπλωματικές αποστολές που συνεργάζονται στενά με τις πρεσβείες των κρατών μελών της ΕΚ.

ΕΟΚ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Μέλη ΕΟΚ	Συνδεδεμένα Μέλη	Χώρες διαπραγματευό- μενες την ένταξή τους στην ΕΟΚ	Οι εταίροι της ΕΟΚ
Ολλανδία Λουξεμβούργο Βέλγιο Γαλλία Γερμανία Ιταλία Δανία Μεγ. Βρεταννία Ιρλανδία Ελλάδα Ισπανία Πορτογαλία	Τουρκία Μάλτα Κύπρος Ουγγαρία Ρουμανία Πολωνία Τσεχοσλοβακία	Αυστρία Σουηδία Νορβηγία Φινλανδία Ουγγαρία Τσεχία Σλοβακία Τουρκία Κύπρος Μάλτα Πολωνία	Χώρες Ε.Ζ.Ε.Σ. Χώρες Ανατολικής Ευρώπης Αμερική Ιαπωνία Καναδάς Κίνα Χώρες MAGHREB Χώρες MASHREQ Χώρες ΑΚΕ, Κόλπου και Αραβικής Χερ- σονήσου Βόρεια και Νοτιο- ανατολική Μεσό- γειος Νότια και Κεντρι- κή Αμερική

Πίνακας 1

Είναι όμως οι Κοινότητες κάτι παραπάνω και κάτι διαφορετικό από τους άλλους οργανισμούς από την άποψη του στόχου, αφού αποβλέπουν στην οικοδόμηση μιας πραγματικά ενωμένης Ευρώπης, από την άποψη των μεθόδων, αφού δεν λειτουργούν με βάση την απλή διακυβερνητική συνεργασία, αλλά τα όργανά τους διαθέτουν αυτόνομες εξουσίες και η οργάνωση των μεταξύ τους σχέσεων τείνει στην εξυπηρέτηση του γενικού κοινοτικού συμφέροντος και τέλος από την άποψη της αποτελεσματικότητας, αφού η αυτόνομη εξουσία των κοινοτικών οργάνων υλοποιείται με την έκδοση νομοθετικών πράξεων με ισχύ νόμου στο εσωτερικό των κρατών.

Το κοινοτικό σύστημα τοποθετείται σε τρία βασικά επίπεδα.

Το πρώτο είναι μια κλασική τελωνειακή ένωση, που συνεπάγεται την κατάργηση των τελωνειακών δασμών και των ποσοτικών περιορισμών στο εσωτερικό κοινοτικό πλαίσιο και την αντικατάσταση των εθνικών εξωτερικών δασμολογίων από ένα κοινό εξωτερικό δασμολόγιο, κάτι που έχει επιτευχθεί στο μεγαλύτερο μέρος.

Το δεύτερο επίπεδο είναι η γενική οικονομική ένωση με την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται από τη Συνθήκη για το συντονισμό της οικονομικής πολιτικής των κρατών, για την εναρμόνιση των νομοθεσιών τους και για την οργάνωση των κοινών πολιτικών σε ποικίλους τομείς: γεωργία, ανταγωνισμός, μεταφορές, εμπόριο, νόμισμα, φορολογία, κοινωνική πολιτική, κοινή εμπορική πολιτική απέναντι στα τρίτα κράτη κλπ., επίπεδο στο οποίο έχουν γίνει καλές προσπάθειες.

Το τρίτο επίπεδο είναι η πολιτική ένωση, που είναι το τελευταίο και σημαντικότερο στάδιο της ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Κοινότητα προσανατολίζεται σε μια ομοσπονδιακή οργανωτική μορφή πολιτικού συστήματος, μιας και ήδη στην Κοινότητα διακρίνονται κάποια τέτοια ομοσπονδιακά στοιχεία.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Η πραγματοποίηση του έργου των κοινοτήτων διασφαλίζεται σήμερα από τέσσερα βασικά όργανα:

- α. Την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
- β. Το Συμβούλιο των Υπουργών
- γ. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
- δ. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Η Επιτροπή είναι όργανο ανεξάρτητο από τα κράτη που εκφράζει το γενικό συμφέρον της Κοινότητας και τις απαιτήσεις της ανάπτυξης της.

Σύνηση : Αποτελείται από 17 μέλη. Κάθε κράτος πρέπει να εκπροσωπείται από τουλάχιστον ένα υπήκόο του, αλλά κανένα από περισσότερους από 2 υπηκόους του στην Επιτροπή. Στην πράξη τα "μεγάλα"

κράτη αποστέλλουν το καθένα από 2 επιτρόπους και τα "μικρά" 1 μέλος το καθένα. Η θητεία των επιτρόπων διαρκεί 4 χρόνια και διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών.

Α ρ μ ο δ ι ό τ η τ ε ς - Λ ε ι τ ο υ ρ γ ί ε ς : Κινητήριοι άξονας της δραστηριότητας της Επιτροπής είναι η θέσπιση εκτελεστικών διατάξεων και η επεξεργασία των προτάσεων πράξεων του Συμβουλίου. Ο ρόλος της Επιτροπής σχετικά με την ανάληψη πρωτοβουλίας αποκτά αποφασιστική σημασία για τον καθορισμό του νομικού πλαισίου που προβλέπεται από τη Συνθήκη και για την ταχύτητα της διαδικασίας αυτής. Είναι επιφορτισμένη με τη διαχείριση των διαφόρων Ταμείων.

Επίσης μεριμνά για την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης και των αποφάσεων που λαμβάνονται. Κατανέμονται μεταξύ των επιτρόπων οι τομείς αρμοδιότητας που προβλέπει η Συνθήκη και κάθε μέλος της επικουρείται από μικρή ομάδα πολιτικών υπαλλήλων. Τέλος, εκτός από μερικές εξαιρέσεις, οι πράξεις της Επιτροπής εγκρίνονται "με πλειοψηφία".

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ

Το Συμβούλιο εξασφαλίζει τη συμμετοχή των κυβερνήσεων των κρατών μελών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της Κοινότητας, είναι εκείνο που εγκρίνει όλες τις ουσιαστικές πράξεις.

Σ ύ ν θ ε σ η : Το Συμβούλιο αποτελείται από τους Υπουργούς των κρατών μελών, που καθένας τους ασκεί διαδοχικά την προεδρία, σύμφωνα με την αλφαβητική σειρά των κρατών, για ένα εξάμηνο. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου προετοιμάζονται από την "Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων των κρατών μελών". Πάνω από το Συμβούλιο τοποθετείται η Διάσκεψη των Αρχηγών Κρατών ή Κυβερνήσεων που συνέρχονται κατά κανόνα τρεις φορές το χρόνο με την επωνυμία "Ευρωπαϊκό Συμβούλιο".

Α ρ μ ο δ ι ό τ η τ ε ς - Λ ε ι τ ο υ ρ γ ί ε ς : Το Συμβούλιο διασφαλίζει το συντονισμό της γενικής οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών και έχει εξάλλου εξουσία στη λήψη των αποφάσεων, που του ανατίθεται από την ίδια τη Συνθήκη. Έχει δικαίωμα πρωτοβουλίας και νομοθετικής αρμοδιότητας, δικαίωμα ελέγχου έναντι της Επιτροπής και του Δικαστηρίου όσον αφορά τον κανονισμό διαδικασίας του, καθώς και το δικαίωμα ορισμού των μελών άλλων οργάνων. Είναι το κατ'εξοχήν εκτελεστικό όργανο, το οποίο επικουρείται από την Επιτροπή. Οι αποφάσεις του λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία, με ειδική πλειοψηφία ή με ομοφωνία, ανάλογα του ενδιαφέροντος και της σπουδαιότητας του ζητήματος.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αντιπροσωπεύει τους λαούς των κρατών μελών της Κοινότητας.

Σ ύ ν θ ε σ η : Από τον Ιούνιο του 1979 τα μέλη του ΕΚ εκλέγονται απευθείας από τους λαούς των κρατών της Ευρώπης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελείται από 518 έδρες. Οι έδρες κατανέμονται ως εξής: 81 για τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία και τη Μεγάλη Βρεταννία, 60 για την Ισπανία, 25 για την Ολλανδία, 24 για το Βέλγιο, την Ελλάδα και την Πορτογαλία, 16 για τη Δανία, 15 για την Ιρλανδία και 6 για το Λουξεμβούργο. Οι περισσότεροι βουλευτές ανήκουν σε πολιτικές ομάδες, όπως είναι η Σοσιαλιστική Ομάδα, η Χριστιανοδημοκρατική Ομάδα, η Ομάδα των Πράσινων κλπ.

Α ρ μ ο δ ι ό τ η τ ε ς-Λ ε ι τ ο υ ρ γ ί ε ς : Το Κοινοβούλιο ασκεί τον πολιτικό έλεγχο της κοινοτικής δραστηριότητας. Ελέγχει και θέτει ερωτήσεις στην Επιτροπή και το Συμβούλιο με πιο σημαντικό μέσο του πολιτικού ελέγχου την πρόταση μομφής, που μπορεί να υποχρεώσει την Επιτροπή σε ομαδική παραίτηση. Ακόμα έχει συμβουλευτικές αρμοδιότητες, συμμετέχει στη διαδικασία αναθεώρησης των Συνθηκών, ενώ τέλος, σημαντικές είναι οι αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου σε θέματα προϋπολογισμού.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Το Δικαστήριο εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών.

Σ ύ ν θ ε σ η : Το Δικαστήριο αποτελείται από 13 δικαστές και 6 γενικούς εισαγγελέεις, οι οποίοι διορίζονται με κοινή συμφωνία για περίοδο 6 ετών από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Κάθε τρία έτη γίνεται μερική ανανέωση των δικαστών, επιτρέπεται όμως ο επαναπροσδιορισμός τους. Προβλέπεται ένας δικαστής από κάθε κράτος-μέλος. Ο δέκατος τρίτος δικαστής διορίζεται εκ περιτροπής από ένα από τα "μεγάλα" κράτη.

Α ρ μ ο δ ι ό τ η τ ε ς-Λ ε ι τ ο υ ρ γ ί ε ς : Το Δικαστήριο καλείται να εξετάζει τις διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών, μεταξύ των οργάνων, διαφορές μεταξύ ιδιωτών και της Κοινότητας, γνωμοδοτήσεις για τις διεθνείς συμφωνίες. Σε μερικές περιπτώσεις το Δικαστήριο αποφαινεται για θέματα τα οποία δεν ανήκουν άμεσα στην αρμοδιότητά του, όπως όταν εκδίδει γνωμοδότηση για τις εξωτερικές συμφωνίες της Κοινότητας. Τα κράτη μέλη μπορούν να συμφωνήσουν μεταξύ τους για τη χορήγηση και άλλων εξουσιών στο Δικαστήριο. Αν και οι αποφάσεις του δεν έχουν γενική υποχρεωτική αξία, αλλά μόνο σχετική, ωστόσο η νομολογία του θεωρείται μία από τις σημαντικότερες πηγές του Κοινοτικού δικαίου.

Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι ένα από τα επιτυχημένα εγχειρήματα του τελευταίου μισού του 20ού αιώνα. Άρχισε το 1951, όταν έξι έθνη που είχαν καταστραφεί από τον πόλεμο, αποφάσισαν να θέσουν από κοινού τους βασικούς τους βιομηχανικούς πόρους άνθρακα και χάλυβα, ώστε να μην υπάρξει πλέον περίπτωση πολέμου μεταξύ τους.

Σαράντα χρόνια αργότερα, από την ενέργεια αυτή προέκυψε η Κοινότητα των δώδεκα κρατών, που αποτελεί παγκοσμίως, μια πολύ μεγάλη οικονομική και εμπορική δύναμη. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποτελεί, μαζί με τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ιαπωνία, έναν από τους τρεις στύλους στους οποίους στηρίχθηκε το οικοδόμημα της πλουραλιστικής δημοκρατίας και της οικονομίας της αγοράς.

Καθώς η δυναμική της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης εξελλίσσεται ραγδαία, η Κοινότητα παγιοποιεί την οικονομική της δύναμη με τη βοήθεια του προγράμματος του 1992 για την ενιαία αγορά και τη δημιουργία μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ΟΝΕ) με ένα ενιαίο νόμισμα. Επίσης ενισχύει την πολιτική της διάσταση με τη βοήθεια παράλληλου σχεδίου για την πολιτική ένωση, μεταξύ των στόχων του οποίου είναι η ενοποίηση της εξωτερικής πολιτικής των κρατών μελών.

Αυτή η νέα εσωτερική δύναμη οπωσδήποτε ενισχύει το διεθνές γόητρο της Κοινότητας, δημιουργώντας νέες ευθύνες και νέες προκλήσεις.

Ο συναρπαστικός ρυθμός των οικουμενικών γεωπολιτικών μεταβολών απαιτεί ευρωπαϊκούς μηχανισμούς ανταπόκρισης τέτοιους, που δεν υπήρξαν ποτέ μέχρι σήμερα.

Συνεπώς, ο διεθνής ρόλος της Κοινότητας επεκτείνεται, καθώς εμβαθύνει τις σχέσεις της με τους παραδοσιακούς της εταίρους και αναλαμβάνει νέες ευθύνες με νέους εταίρους στην Ανατολική Ευρώπη και αλλού. Ο μοναδικός χαρακτήρας της Κοινότητας, κάτι περισσότερο από μια διακυβερνητική οργάνωση, αλλά κάτι λιγότερο από ένα κυρίαρχο κράτος, καθιστά τον ειδικό διεθνή ρόλο της δυσκολότερο.

Το ίδιο γίνεται και με τον καταστατικό της χάρτη, της Συνθήκης της Ρώμης, βάσει της οποίας η Κοινότητα αποκτά ευρείες οικονομικές εξουσίες, αλλά περιορισμένες πολιτικές εξουσίες. Παρ'όλα αυτά έχει παίξει κεντρικό ρόλο για τη διατήρηση και την επέκταση του παγκόσμιου πολυμερούς συστήματος συναλλαγών και έχει χαράξει ένα πρωτοφανές δίκτυο σχέσεων εμπορίου και συνεργασίας με τους εταίρους της από τον βιομηχανικό και αναπτυσσόμενο κόσμο. Επιπλέον

ον, η πολιτική της επιρροή έχει επίσης αυξηθεί με την πάροδο του χρόνου, χάρις στην ανάπτυξη της λεγόμενης Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνεργασίας (ΕΠΣ), στο πλαίσιο της οποίας τα κράτη μέλη συντονίζουν την εξωτερική τους πολιτική.

Η δομή και η διαδικασία για τη συνεργασία στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής κωδικοποιήθηκαν για πρώτη φορά με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1987 (ΕΕΠ). Αυτές θα τύχουν περαιτέρω επεξεργασίας και θα επεκταθούν στο πλαίσιο της πολιτικής ένωσης. Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της Κοινότητας και ο τρόπος με τον οποίο τα καθήκοντα κατανέμονται μεταξύ αυτής και των κρατών μελών μπορεί να προκαλούν προβλήματα στην ΕΚ και τους εταίρους της. Μερικές φορές οι εταίροι της απογοητεύτηκαν λόγω έλλειψης κοινοτικής δράσης σε συγκεκριμένο θέμα, ενώ δεν συνειδητοποίησαν ότι η ΕΚ δεν είχε εξουσία για το εν λόγω θέμα.

Άλλες φορές, ο φαινομενικά διφορούμενος χαρακτήρας των διαδικασιών λήψης απόφασης, προκάλεσε υποψίες και, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και την εχθρότητα μεταξύ των εταίρων της. Εξαιτίας αυτού του διφορούμενου χαρακτήρα, η ΕΚ δεν έγινε αποδεκτή από την παγκόσμια κοινότητα ως πλήρες και ισότιμο μέλος.

Σε ορισμένους τομείς πολιτικής, όπως το εμπόριο και η γεωργία, έχει αποκλειστική εξουσία να δρα και εξ ονόματος των κρατών μελών αυτής.

Άλλοι τομείς, όπως οι μεταφορές ή το περιβάλλον, αποτελούν σφαίρες μεικτής ευθύνης όπου, ενώ η Κοινότητα μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με ορισμένα θέματα, οι εθνικές κυβερνήσεις εξακολουθούν να έχουν ευθύνη -τουλάχιστο προς το παρόν- σε άλλα θέματα. Μέχρι τώρα ορισμένοι τομείς πολιτικής, όπως η άμυνα, έχουν παραμείνει εκτός της αρμοδιότητας της Κοινότητας.

Οι πολιτικές της Κοινότητας προς τον έξω κόσμο βασίζονται σε μια θεμελιώδη αρχή: "καλώς εννοούμενο ίδιο συμφέρον".

Η οικονομική ευημερία της ΕΚ εξαρτάται από τη φιλελεύθερη, πολυμερή παγκόσμια οικονομική τάξη, καθώς και από την ευημερία των εταίρων της, ειδικότερα του τρίτου κόσμου.

Στην αρχή αυτή μπορεί να προστεθεί η έννοια της ευθύνης έναντι των τέως εξαρτημένων εδαφών των κρατών μελών, που κατέληξε σε ειδικές σχέσεις, όπως η Σύμβαση της Λομέ με μια ομάδα χωρών της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ).

Έχοντας όμως επίγνωση του γεγονότος ότι ο ρόλος αυτός συνεχίζεται και πολιτικές ευθύνες, η Κοινότητα ανέπτυξε με την πάροδο των ετών, συνεργασία στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής. Σαν αποτέλεσμα, η επιρροή της στα διεθνή γεγονότα τείνει να διευρύνεται.

Όμως, οι εξωτερικές σχέσεις της Κοινότητας δεν επηρεάζονται μόνο από τις δικές της αποφάσεις να εμβαθύνει και να αναπτύξει τη δομή της με τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς μετά το 1992 και την πρόοδο προς την ΟΝΕ και την πολιτική ένωση. Πρέπει επίσης να ανταποκρίνονται σε εξωτερικά γεγονότα.

Τα δραματικά και ιστορικής σημασίας γεγονότα των τελευταίων δύο ετών στην Ανατολική Ευρώπη, τη Σοβιετική Ένωση, τον Περσικό Κόλπο, καθώς και η διάσπαση της Γιουγκοσλαβίας, έθεσαν νέες προκλήσεις, στις οποίες ανταποκρίνεται η Κοινότητα.

Αναπτύσσει μία νέα ποικιλία μέσων -μια νέα γενιά ευρωπαϊκών συμφωνιών με τους ανατολικούς γείτονές της-, νέες μορφές συνεργασίας με τη Σοβιετική Ένωση, ενδεχομένως ένα χάρτη για τις σχέσεις Ανατολής-Δύσης στον τομέα της ενέργειας και ένα πρόγραμμα στήριξης για τη μεταπολεμική περιφερειακή ανασυγκρότηση και την ανάπτυξη μετά τον πόλεμο του Κόλπου.

Καθώς παγιωνόταν η ύφεση στις σχέσεις μεταξύ Ανατολής και Δύσης, μεταβλήθηκε η σχέση αντιπαράθεσης την οποία είχε επισημοποιήσει η δημιουργία του Συμφώνου της Βαρσοβίας και του ΝΑΤΟ.

Τα κράτη μέλη της Κοινότητας που ανήκουν στη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (ΔΕΕ), χρησιμοποίησαν αυτό το χώρο για να ενισχύσουν τη συνεργασία τους στον τομέα της άμυνας.

Παρατηρούμε δηλαδή, ότι οι εσωτερικοί, καθώς και οι εξωτερικοί παράγοντες, ωθούν την Κοινότητα να αναλάβει αυτό τον πιο ενεργό ρόλο στις διεθνείς υποθέσεις, τον οποίο υπαγορεύει η οικονομική της βαρύτητα και τον οποίο δικαίως επιζητούν οι φίλοι και εταίροι της.

Ο FRANS ANDRIESEN, αντιπρόεδρος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υπογραμμίζει χαρακτηριστικά: "Τώρα, περισσότερο από ποτέ, χρειάζεται μακρόπνοη σύλληψη και φαντασία, ώστε να αφήσουμε πίσω μας τους μέχρι τώρα συνηθισμένους τρόπους σκέψης και να υπάρξει διεθνής συνεργασία σε πιο φιλόδοξη κλίμακα. Τα θέματα που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε είναι τεράστια. Εμείς, στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, είμαστε έτοιμοι να σταθούμε στο ύψος των προκλήσεων αυτών."

Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΩΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ

Η Κοινότητα είναι η μεγαλύτερη εμπορική δύναμη στον κόσμο. Οι εξαγωγές της ανήλθαν σε 413 δις ECU το 1989. Αυτό αντίπροσπεύει για το 1989, το 15 % των παγκόσμιων εξαγωγών σε σχέση με το 12 % για τις Ηνωμένες Πολιτείες και με το 9.1 % για την Ιαπωνία. Η ΕΚ είναι η μεγαλύτερη αγορά στο βιομηχανικό κόσμο, με πληθυσμό 340 εκατομ. Επίσης είναι μια από τις πιο ανοικτές αγορές.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται το μερίδιο στις παγκόσμιες συναλλαγές - με εξαίρεση τις συναλλαγές μεταξύ χωρών της Κοινότητας- των κυριότερων εμπορικών κρατών το 1989 (σε %).

	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	16.2	15
ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ	15.6	12
ΙΑΠΩΝΙΑ	7	9.1
ΕΣΣΔ	3.8	3.6
ΚΑΝΑΔΑΣ	3.8	3.8

Πίνακας 2

Η ΕΚ είναι επίσης ο μεγαλύτερος παγκόσμιος εισαγωγέας γεωργικών προϊόντων. Οι εξαγωγές της Κοινότητας συνίστανται σε μεταποιημένα προϊόντα ποιότητας (80 % του συνόλου) και σε επεξεργασμένες ζωοτροφές.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται οι προμηθευτές της Κοινότητας.

Από πού προέρχονται οι εισαγωγές της Κοινότητας (σε % ,το 1989).	
ΕΖΕΣ ¹	22.8
ΗΠΑ	18.7
ΙΑΠΩΝΙΑ	10.3
ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	5.8
ΧΩΡΕΣ ² ΑΚΕ	4.4
ΕΣΣΔ	3.4

Πίνακας 3

1. Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (Αυστρία,Ελβετία, Ισλανδία,Νορβηγία,Σουηδία,Φινλανδία) .
2. Χώρες της Αμερικής,της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, που συνδέονται με την Κοινότητα με τη Σύμβαση της Λομέ.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται οι πελάτες της Κοινότητας.

Χώρες προορισμού των κοινοτικών εξαγωγών (σε % ,το 1989).	
ΕΖΕΣ ¹	25.9
ΗΠΑ	18.8
ΙΑΠΩΝΙΑ	5
ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	3.6
ΧΩΡΕΣ ² ΑΚΕ	3.4
ΕΣΣΔ	2.9

Πίνακας 4

1. Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (Αυστρία, Ελβετία, Ισλανδία, Νορβηγία, Σουηδία, Φινλανδία) .
2. Χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού που συνδέονται με την Κοινότητα με τη Σύμβαση της Λομέ.

Στον παρακάτω πίνακα παρατείνεται η διάρθρωση των συναλλαγών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (σε % το 1989, ανά κατηγορία προϊόντος).

	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ
Είδη διατροφής	10.1	10
Καύσιμα και λάδια κινητήρων, ορυκτά και σχετικά προϊόντα	8.1	3.3
Πρωτογενείς ύλες, έλαια και λίπη	6.5	3.4
Εξοπλισμός μεταφορών και τροχαίο υλικό	32.5	27.7
Άλλα προϊόντα	42.8	45.6

Πίνακας 5

Η Κοινότητα, ως η μεγαλύτερη διεθνώς εμπορική δύναμη, έχει δημιουργήσει με την πάροδο των ετών ένα περίπλοκο δίκτυο πολυμερών, περιφερειακών και διμερών σχέσεων συναλλαγών. Πολλές από τις συμφωνίες αυτές, ιδίως με τις αναπτυσσόμενες χώρες, καλύπτουν τη χρηματοδοτική και τεχνική συνεργασία, καθώς και τις συναλλαγές.

Οι σχέσεις της ΕΟΚ με τις τρίτες χώρες φωτογραφίζονται από το άρθρο 113 της Συνθήκης ΕΟΚ.

Σύμφωνα με αυτό, η Κοινότητα αναλαμβάνει να διαμορφώσει μια εμπορική πολιτική έναντι των τρίτων χωρών και μπορεί για το σκοπό αυτό να συνάπτει εμπορικές συμφωνίες με τρίτες χώρες. Σήμερα η ΕΟΚ συνεργάζεται και συνάπτει συμφωνίες συνεργασίας σε όλο τον κόσμο.

Ιδιαίτερες σχέσεις αναπτύχθηκαν λόγω της γεωγραφικής γειτνίασης με τις χώρες της ΕΖΕΣ, τα κράτη της Ανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου ή λόγω παρόμοιων επιπέδων οικονομικής ανάπτυξης με τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ιαπωνία και άλλες χώρες του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης).

Τα τελευταία χρόνια εντείνεται το πλαίσιο συνεργασίας με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, της λεγόμενης ομάδας ΑΚΕ και τις αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής.

Επίσης η ΕΟΚ συμμετέχει σε διεθνείς οργανισμούς και συνεργάζεται μαζί τους. Είναι παρατηρητής στα Ηνωμένα Έθνη και κατέχει ιδιαίτερη θέση στον ΟΟΣΑ, του οποίου είναι μέλος, καθώς και στο Διεθνές Νομισματικό Σύστημα (ΔΝΣ). Τέλος, είναι ενθουσιώδης υποστηρικτής των πολυμερών εμπορικών αρχών της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ) και 10 από τα 12 μέλη της συμμετέχουν στην Βορειοατλαντική Συμμαχία (ΝΑΤΟ).

Τον Ιανουάριο του 1960 η Αυστρία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Δανία, η Νορβηγία, η Πορτογαλία, η Σουηδία και η Ελβετία υπέγραψαν τη Σύμβαση της Στοκχόλμης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών. Η Φινλανδία απέκτησε το καθεστώς συνδεδεμένου μέλους το 1961 και η Ισλανδία προσχώρησε το 1970. Η Συμφωνία αυτή είχε ως αποτέλεσμα την κατάργηση, το 1966, των τελωνειακών δασμών και των ποσοτικών περιορισμών σχετικά με τις συναλλαγές βιομηχανικών προϊόντων και ορισμένων μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων.

Η Σύμβαση της Στοκχόλμης δεν προέβλεπε την εφαρμογή ενός κοινού δασμολογίου στα προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες ούτε την εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών. Απέβλεπε μάλλον στη δημιουργία μιας ζώνης ελευθέρων συναλλαγών, παρά στη δημιουργία μιας κοινής αγοράς.

Αφ' ότου το Ηνωμένο Βασίλειο και η Δανία απεφάσισαν να προσχωρήσουν στην Ε.Ο.Κ. διεξήχθησαν διαπραγματεύσεις με τις άλλες χώρες μέλη της Ε.Ζ.Ε.Σ. και στη συνέχεια των εξελίξεων αυτών η Κοινότητα συνήψε, το 1972 και το 1973, ιδιαίτερες συμφωνίες με κάθε μια από τις χώρες που παρέμειναν στους κόλπους της Ε.Ζ.Ε.Σ.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΕΟΚ-ΕΖΕΣ

- α. Η διατήρηση, με ορισμένες εξαιρέσεις, των προνομίων στον τομέα της απαλλαγής από τους δασμούς που προβλέπει η Ε.Ζ.Ε.Σ. και που ήδη ισχύει σχετικά με το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Δανία.
- β. Η προοδευτική μείωση των τελωνειακών δασμών και των φόρων ισοδύναμου αποτελέσματος που επιβάλλονται στις εμπορικές συναλλαγές με τα πρώτα έξι κράτη μέλη της Ε.Ο.Κ., καθώς και με την Ιρλανδία. Αυτοί καταργήθηκαν τελικά στα μέσα του 1977.
- γ. Αυξημένη συνεργασία σε άλλους τομείς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΕΟΚ-ΕΖΕΣ

Οι συμφωνίες προβλέπουν τη δημιουργία μιας ζώνης ελευθέρων συναλλαγών για βιομηχανικά προϊόντα μεταξύ της Ε.Ο.Κ. και κάθε μιας των χωρών της ΕΖΕΣ, καθώς και παραχωρήσεις ελάσσοнос σημασίας για ορισμένα γεωργικά προϊόντα.

Είχαν προβλέψει ειδικές διατάξεις για να αντιμετωπιστούν ιδιαίτερα προβλήματα. Οι προβλεπόμενες προθεσμίες για την κατάργηση των τελωνειακών δασμών στις εισαγωγές βιομηχανικών προϊόντων στην Ισλανδία παρατάθηκαν έως το 1980.

Όλες οι συμφωνίες τροποποιήθηκαν, ώστε να ληφθεί υπόψη η προσχώρηση της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας.

Τα συμβαλλόμενα μέρη δεσμεύονται να αποφεύγουν κάθε παράβαση των κανόνων του θεμιτού ανταγωνισμού, παράβαση, που θα μπορούσε να επηρεάσει τις εμπορικές τους συναλλαγές.

Εν τούτοις, μπορούν να ληφθούν μέτρα διασφάλισης, εάν οι ομαλές εμπορικές συνθήκες απειλούνται από τον αθέμιτο ανταγωνισμό ή από σοβαρές διαταράξεις. Εξ άλλου, έχουν υιοθετηθεί κοινοί κανόνες προέλευσης για την Κοινότητα και τα κράτη μέλη της Ε.Ζ.Ε.Σ.

ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

Η κατάργηση των τελωνειακών εμποδίων αφορά μόνο το βιομηχανικό τομέα των μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων. Λίγο πριν τη σύναψη των συμφωνιών η Αυστρία, η Ελβετία, η Νορβηγία και η Σουηδία συμφώνησαν με την Κοινότητα σχετικά με ορισμένο αριθμό αυτόνομων παραχωρήσεων στο γεωργικό τομέα, που αντιπροσώπευε την εποχή εκείνη περίπου το 8% του συνόλου των συναλλαγών μεταξύ των χωρών της Ε.Ζ.Ε.Σ. και της Κοινότητας.

Η Ισλανδία αποτελούσε ειδική περίπτωση, δεδομένου ότι τα δύο τρίτα των εξαγωγών της με προορισμό την Κοινότητα συνίσταντο σε προϊόντα αλιείας και με ειδικό πρωτόκολλο προβλέπονται παραχωρήσεις σχετικά με τα εν λόγω προϊόντα.

ΑΝΘΡΑΚΑΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑΣ

Οι συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών συνοδεύονται από συμπληρωματικές συμφωνίες που αφορούν τους τομείς του άνθρακα και του χάλυβα, οι οποίοι εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Ε.Κ.Α.Χ. Σύμφωνα με τις πρόσθετες αυτές συμφωνίες, το σύνολο σχεδόν των χωρών της Ε.Ζ.Ε.Σ. συμφώνησε να εφαρμοσθούν οι κοινοτικοί κανόνες που διέπουν τις τιμές και τα έξοδα μεταφοράς, με ορισμένες επιφυλάξεις που συνδέονται με τις ιδιαίτερες συνθήκες της Νορβηγίας και της Ισλανδίας. Επίσης, οι αποφάσεις της Ε.Κ.Α.Χ. που ορίζουν ελάχιστη τιμή για ορισμένα προϊόντα χαλυβουργικά, εφαρμόζονται από το 1978, στις εξαγωγές από τις χώρες της Ε.Ζ.Ε.Σ. προς την Κοινότητα.

ΜΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

Κάθε συμφωνία προβλέπει μικτή επιτροπή που απαρτίζεται από εκπροσώπους των δύο μερών και η οποία συνέρχεται τουλάχιστο μια φορά το χρόνο.

Η Μικτή Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και την ορθή εφαρμογή της Συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων των τελωνειακών θεμάτων, των κανόνων προέλευσης και της εφαρμογής των μέτρων διασφάλισης.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΕΟΚ-ΕΖΕΣ ΤΗΝ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ

Τον Ιούλιο του 1977 δημιουργήθηκε στη Δυτική Ευρώπη μία ευρεία ζώνη ελευθέρων συναλλαγών για βιομηχανικά προϊόντα. Ο συνασπισμός Ε.Ο.Κ.-Ε.Ζ.Ε.Σ. εάν θεωρηθεί στο σύνολό του, είναι σημαντικός όχι μόνο λόγω των διαστάσεών του—380 εκατομμύρια κάτοικοι το 1991—αλλά και διότι συνδυάζει στους κόλπους του οικονομίες που είναι συγχρόνως συμπληρωματικές και ανταγωνιστικές. Ωστόσο τα τελευταία χρόνια ισχυροποιείται η εντύπωση ότι στις χώρες της Κοινότητας αλλά και στις χώρες της Ε.Ζ.Ε.Σ. η σημερινή συνεργασία θα έπρεπε να

αναπτυχθεί στο μέτρο του δυνατού, δεδομένου ότι αυξάνεται συνεχώς η πρόκληση των περιοχών του Ειρηνικού, γεγονός το οποίο απαιτεί τη δημιουργία μιας μοναδικής οικονομικής ζώνης που θα περιλαμβάνει την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και την Ε.Ζ.Ε.Σ.

Το πρώτο μεγάλο βήμα σημειώθηκε με την ιστορική συνάντηση υπουργικού επιπέδου μεταξύ της Ε.Κ. και της Ε.Ζ.Ε.Σ. στο Λουξεμβούργο, τον Απρίλιο του 1984. Στη συνάντηση αυτή αποφασίστηκε να αναπτυχθεί η συνεργασία στους τομείς έρευνας και τεχνολογίας, καθώς στον τομέα της βιομηχανίας. Τα δύο μέρη εξέφρασαν επίσης την επιθυμία να αναπτύξουν συνεργασία, αφ' ενός όσον αφορά την εμπορική πολιτική και αφ' ετέρου, τον τρίτο κόσμο.

Η ειλικρινής βούληση των δύο μερών να αναπτύξουν πολύ στενή συνεργασία έγινε σαφής τον Ιούλιο του 1985, όταν τα πέντε κράτη μέλη της Ε.Ζ.Ε.Σ., η Αυστρία, η Φινλανδία, η Νορβηγία, η Σουηδία και η Ελβετία μαζί με την Κοινότητα των Δώδεκα πήραν μέρος στη δημιουργία του EUREKA, του Ευρωπαϊκού προγράμματος τεχνολογιών αιχμής.

Το 1986 επίσης, Ε.Ο.Κ. και Ε.Ζ.Ε.Σ. συνάπτουν συμφωνία για επιστημονική και τεχνική συνεργασία με όλες τις χώρες της Ε.Ζ.Ε.Σ. εκτός της Ισλανδίας.

Το 1985 η Επιτροπή ξεκίνησε τα σχέδιά της για τη δημιουργία εσωτερικής κοινοτικής αγοράς έως το 1992. Τα σχέδια αυτά δημιούργησαν φόβους σε ορισμένες χώρες της Ε.Ζ.Ε.Σ. ότι θα τεθούν σε περιθωριακή και ενδεχομένως μειονεκτική θέση σε σχέση με την Κοινότητα. Πολιτικοί και οικονομικοί κύκλοι σε όλες τις χώρες της Ε.Ζ.Ε.Σ. έχουν αρχίσει συζητήσεις σχετικά με το πώς θα μεγιστοποιηθούν τα ενδεχόμενα οφέλη της εσωτερικής αγοράς και πώς θα ελαχιστοποιηθούν τα ενδεχόμενα μειονεκτήματα.

Την 1η Ιανουαρίου 1988 πραγματοποιήθηκε άλλο ένα μεγάλο βήμα στη συνεργασία Ε.Ο.Κ.-Ε.Ζ.Ε.Σ., όταν τέθηκε σε ισχύ η Σύμβαση για την απλοποίηση των διατυπώσεων στο εμπόριο αγαθών. Σύμφωνα με τη Σύμβαση, το Κοινοτικό σύστημα ενιαίου διοικητικού εγγράφου τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1988, από την ημερομηνία δε αυτή εφαρμόζεται τόσο στο εμπόριο Ε.Ο.Κ.-Ε.Ζ.Ε.Σ., όσο και στο εμπόριο μεταξύ των χωρών της Ε.Ζ.Ε.Σ. Επίσης τέθηκε σε ισχύ η Σύμβαση σχετικά με την κοινή διαδικασία διαμετακόμισης, όσον αφορά τις μεταφορές εμπορευμάτων μεταξύ της Ε.Ο.Κ. και των χωρών της Ε.Ζ.Ε.Σ., καθώς και μεταξύ των ίδιων των χωρών της Ε.Ζ.Ε.Σ.

Το 1989 η συνεργασία Κοινότητας και Ε.Ζ.Ε.Σ. με βάση την κοινή δήλωση του 1984 σημειώνει πρόοδο, ιδίως χάρη στα ακόλουθα μέτρα: θέση σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου μιας νέας απλοποίησης των κανόνων καταγωγής, σύναψη συμφωνιών τον Ιούνιο που αποβλέπουν στην κατάργηση των περιορισμών στην εξαγωγή, συμμετοχή των χωρών της Ε.Ζ.Ε.Σ. στα κοινοτικά προγράμματα, εντοπισμό τεσσάρων τομέων συνεργασίας (νέες τεχνολογίες και υπηρεσίες, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, συνεργασία σε θέματα στατιστικής και τουρισμού).

Κατά την περίοδο του 1990 παρατηρούνται έντονες επαφές, που αφορούν σε θέματα τα οποία συνδέονται με την πραγματοποίηση ενός Ε.Ο.Χ. Πριν από το τέλος του πρώτου εξαμήνου του 1990 άρχισαν οι επίσημες διαπραγματεύσεις. Οι εργασίες διεξήχθησαν με την ευθύνη ομάδας υψηλού επιπέδου, που αποτελείτο από ανώτατους υπαλλήλους των δύο μερών στο πλαίσιο πέντε ομάδων που ασχολήθηκαν αντίστοι-

χα με τα εμπορεύματα, τις υπηρεσίες, τα κεφάλαια, τα πρόσωπα, τις συνοδευτικές πολιτικές και τα νομικά θέματα. Τον Δεκέμβριο, στην από κοινού υπουργική συνεδρίαση, διαπιστώθηκε ότι στην πράξη επιτεύχθηκε ο κύριος στόχος της συμφωνίας και γενικότερα σημειώθηκε σύγκλιση απόψεων σε μεγάλο βαθμό. Κατά την υπουργική συνάντηση του Οκτωβρίου του 1991, το Συμβούλιο ενέκρινε το περιεχόμενο της Συμφωνίας κατόπιν διαπραγματεύσεων και τους όρους του συμβιβασμού, όσον αφορά εκκρεμή θέματα και ειδικότερα τη διαμετακόμιση, την αλιεία και το ταμείο συνοχής, με σκοπό να υπογραφεί η συμφωνία στις αρχές του 1992.

Μετά όμως από την άρνηση της Ελβετίας, το Δεκέμβριο του 1992 να συμμετάσχει στον ΕΟΧ, παγώνουν και αναστέλλονται οι εργασίες για την ολοκλήρωση του ΕΟΧ.

Σύμφωνα με τη Σύνοδο του Εδιμβούργου -στο τέλος του 1992-, θα αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη νέων μελών στην ΕΟΚ από την 1η Ιανουαρίου 1993, για όσες χώρες της ΕΖΕΣ το επιθυμούν.

Ο Ι Χ Ω Ρ Ε Σ Τ Η Σ Ε . Ζ . Ε . Σ .

Σ Ο Υ Η Δ Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Στα Βόρεια της Ευρώπης, στην Σκανδιναβική χερσόνη.
ΕΚΤΑΣΗ	: 450000 τετραγ. χιλιάμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 8.5 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Σουηδικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Διαμαρτυρόμενοι-Προτεστάντες
ΑΕΠ	: 178.5 δις ECU

Η χώρα με τους καλύτερους οικονομικούς δείκτες από τις χώρες της Ε.Ζ.Ε.Σ. και από τα περισσότερα κράτη μέλη της Ε.Ο.Κ. Την δεκαετία 1980-1990 θεωρούνταν ως πρότυπο οικονομικού μοντέλου και ανάπτυξης.

Τον Ιούλιο του 1991 υπέβαλε αίτηση ένταξης στην Ε.Ο.Κ. και άρχισαν οι διαπραγματεύσεις για την υλοποίηση της αίτησης ένταξης, οι οποίες βρίσκονται σε καλό δρόμο, λόγω της θετικής οικονομικής και πολιτικής πορείας της χώρας.

Συνάφθηκε συμφωνία μεταξύ Ε.Ο.Κ.-Σουηδίας, η οποία θεσπίζει τους κοινούς κανόνες για την παροχή υπηρεσιών πολιτικής αεροπορίας μεταξύ τους.

Επίσης, όλα αυτά τα χρόνια συνεργασίας με την Ε.Ο.Κ., πραγματοποιούνται αρκετές επισκέψεις και συναντήσεις, τόσο από την επιτροπή, όσο και από την πλευρά κυβερνητικών στελεχών της Σουηδίας στην επιτροπή.

Στα πλαίσια της Συνόδου του Εδιμβούργου στα τέλη του 1992, αποφασίστηκαν διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Σουηδίας στην Ε.Ο.Κ. μέχρι το 1996.

Ν Ο Ρ Β Η Γ Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Στα βόρεια της Ευρώπης, στην Σκανδιναβική χερσόνη.
ΕΚΤΑΣΗ	: 323900 τετραγ. χιλιάμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 4.2 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Νορβηγικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Διαμαρτυρόμενοι-Προτεστάντες
ΑΕΠ	: 96 δις ECU

Χώρα της Σκανδιναβίας, η Νορβηγία το 1969 υπέβαλε αίτηση ένταξης στην Ε.Ο.Κ.

Το 1973 εγκατέλειψε την ένταξη και επανήλθε υπό τη σκέπη της Ε.Ζ.Ε.Σ. Το 1990 έγιναν διαπραγματεύσεις για τις τακτικές αεροπορικές μεταφορές επιβατών και συνάφθηκε το 1991 συμφωνία, η οποία θέσπιζε τους κοινούς κανόνες για την παροχή υπηρεσιών πολιτικής

αεροπορίας.

Επίσης, πραγματοποιήθηκαν αρκετές επισκέψεις και συναντήσεις μεταξύ των μελών της επιτροπής και μελών της Κυβέρνησης της Νορβηγίας.

Στα πλαίσια της Συνόδου του Εδιμβούργου, προβλέπονται διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Νορβηγίας στην Ε.Ο.Κ. έως το 1997.

Φ Ι Ν Λ Α Ν Δ Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Στα βόρεια της Ευρώπης, στην Σκανδιναβική χερσόνησο.
ΕΚΤΑΣΗ	: 338.100 τετραγ. χιλιάμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 5 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Φινλανδικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Διαμαρτυρόμενοι-Προτεστάντες
ΑΕΠ	: 100.7 δις ECU

Το 1988 πραγματοποιήθηκε σύνοδος και μεικτές επιτροπές που συστάθηκαν στα πλαίσια των συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών συνεδρίασαν με την Φινλανδία.

Πραγματοποιούνται πολλές συναντήσεις κοινού ενδιαφέροντος των κυβερνήσεων της Φινλανδίας με την επιτροπή. Στα πλαίσια της Συνόδου του Εδιμβούργου αποφασίστηκαν διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Φινλανδίας στην Ε.Ο.Κ. έως και το 1996.

Ι Σ Λ Α Ν Δ Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ	: Το βορειότερο νησί της Ευρώπης
ΕΚΤΑΣΗ	: 103000 τετραγ. χιλιόμε.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 300000 κάτοικοι
ΓΛΩΣΣΑ	: Ισλανδικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Διαμαρτυρόμενοι-Προτεστάντες
ΑΕΠ	: 5.6 δις ECU

Η χώρα της Ε.Ζ.Ε.Σ. που είναι νησιωτική περιοχή, με τους χαμηλότερους δείκτες στην οικονομία της. Λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα αποτελεί ειδική περίπτωση, δεδομένου ότι τα δύο τρίτα των εξαγωγών της με προορισμό την Κοινότητα συνίσταντο σε προϊόντα αλιείας. Με ειδικό πρωτόκολλο προβλέπονται παραχωρήσεις σχετικά με τα εν λόγω προϊόντα.

Τον Νοέμβριο του 1991 οργανώθηκε στο Ρεϋκιαβικ συνάντηση τη μεικτής επιτροπής Ε.Ο.Κ.-Ισλανδίας.

Επίσης πραγματοποιούνται συναντήσεις και επισκέψεις μεταξύ της Κυβέρνησης της Ισλανδίας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και συνεχίζονται οι ετήσιες σύνοδοι υψηλού επιπέδου, καθώς και οι επιτροπές -μεικτές- που έχουν συσταθεί στα πλαίσια των συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών.

Κατά τη Σύνοδο του Εδιμβούργου, αποφασίστηκαν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ της επιτροπής και της Ισλανδίας για την ένταξη της τελευταίας στην Ε.Ο.Κ. μέχρι και το 2000.

Λ Ι Χ Τ Ε Ν Σ Τ Α Ι Ν

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ	: Βρίσκεται στην Κεντρική Ευρώπη.
ΕΚΤΑΣΗ	: 16 τετραγ. χιλιόμε.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 30000 κάτοικοι
ΓΛΩΣΣΑ	: Γαλλικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Καθολικοί χριστιανοί
ΑΕΠ	: 0.9 δις ECU

Το μικρότερο κράτος της Ε.Ζ.Ε.Σ., με 30000 κατοίκους. Θεωρείται περισσότερο κρατίδιο, παρά κράτος.

Το 1988 ο πρωθυπουργός του Λιχτενστάϊν επισκέφθηκε την επιτροπή και αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι αυτή η επίσκεψη αποτελεί την πρώτη που έγινε από πρωθυπουργό της χώρας προς την επιτροπή.

Α Υ Σ Τ Ρ Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ: Στην Κεντρική Ευρώπη
ΕΚΤΑΣΗ : 839000 τετραγ. χιλιομ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ : 7.7 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ : Γαλλικά- Γερμανικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ : Καθολικοί χριστιανοί
ΑΕΠ : 142.6 δις ECU

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΑΥΣΤΡΙΑΣ-Ε.Ο.Κ.

Το 1961 η Αυστρία υπέβαλε αίτηση για Σύνδεσή της με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Οι διαπραγματεύσεις διήρκησαν συνολικά 4 χρόνια και δεν κατέληξαν σε συγκεκριμένο αποτέλεσμα, λόγω των πολλών επιφυλάξεων που συνδέθηκαν με το καθεστώς ουδετερότητας της χώρας και τις έντονες Σοβιετικές αντιδράσεις στην προσέγγιση Αυστρίας-Κοινότητας. Τελικά, το 1972, το Σεπτέμβριο, υπογράφηκε συμφωνία ελεύθερου εμπορίου μεταξύ της Αυστρίας και της Κοινότητας. Τα επόμενα χρόνια ενδυναμώνουν τόσο διμερώς, όσο και πολυμερώς οι σχέσεις μεταξύ τους.

Τελικά, τον Ιούλιο του 1989, η Αυστρία υποβάλλει αίτηση ένταξης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η Αυστρία είναι η πρώτη χώρα με καθεστώς ουδετερότητας που επιδιώκει ένταξη στην Ε.Ο.Κ. Εκτιμάται όμως, ότι αυτό δημιουργεί πρόβλημα στην Ε.Ο.Κ., τουλάχιστο έτσι όπως είναι, στη σημερινή της μορφή. Άλλωστε, το καθεστώς ουδετερότητας αναφέρεται μόνο στη συμμετοχή της χώρας σε στρατιωτικές συμμαχίες. Η Αυστριακή οικονομία γνώρισε από τις αρχές του 1970 ιδιαίτερα υψηλούς ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης. Η σημερινή Αυστριακή οικονομία χαρακτηρίζεται από χαμηλό πληθωρισμό, ανεργία, υψηλό κατά κεφαλήν προϊόν, καθώς και από εντυπωσιακή σταθερότητα του ισοζυγίου εξωτερικών πληρωμών. Το εξωτερικό εμπόριο παίζει ουσιαστικό ρόλο στην οικονομία της. Κυριότεροι πελάτες και προμηθευτές είναι οι χώρες της Ε.Ο.Κ. και οι εξαγωγές της αποτελούνται κυρίως από μηχανές και μεταφορικά μέσα, καθώς και από μεταποιημένα προϊόντα.

Πάντως, οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Αυστρίας στην Ε.Ο.Κ. δεν θα αρχίσουν πριν το τέλος του 1993.

Ε Λ Β Ε Τ Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Στην Κεντρική Ευρώπη
ΕΚΤΑΣΗ	: 41300 τετραγ. χιλιάμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 6.7 εκατο ,
ΓΛΩΣΣΑ	: Γαλλικά-Γερμανικά-Ιταλικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Καθολικοί χριστιανοί
ΑΕΠ	: 165.2 δς ECU

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΕΛΒΕΤΙΑΣ-Ε.Ο.Κ.

Η χώρα του τραπεζικού παραδείσου και μάλλον η ισχυρότερη οικονομία από αυτές των χωρών μελών της Ε.Ζ.Ε.Σ.

Το 1988 πραγματοποιούνται ετήσιες σύνοδοι υψηλού επιπέδου και οι μεικτές επιτροπές συνεδρίασαν τον Ιούνιο και Δεκέμβριο. Επίσης την ίδια χρονιά το Συμβούλιο απεφάσισε τη σύναψη συμφωνίας ανάμεσα στην Κοινότητα και την Ελβετία, όσον αφορά την εγκατάσταση στον τομέα ασφαλειών, πλην των ασφαλειών ζωής. Η συμφωνία αυτή υπεγράφη στις 10 Οκτωβρίου 1989.

Σε όλο αυτό το διάστημα (1980-1990) πραγματοποιούνται συναντήσεις και επισκέψεις μελών της επιτροπής και μελών της Ελβετικής ηγεσίας. Το 1992 υπογράφεται συμφωνία διαμετακόμισης μεταξύ Κοινότητας και Ελβετίας, με στόχο την διευκόλυνση των συναλλαγών και των οδικών εμπορευματικών μεταφορών με διαμετακόμιση μέσω της Ελβετίας. Η έναρξη της ισχύος είναι τον Ιανουάριο του 1993.

Η Ελβετία είναι η χώρα, που μετά την άρνηση της Δανίας να συμμετάσχει στην Ευρωπαϊκή οικονομική και πολιτική ενοποίηση, απέρριψε με δημοψήφισμα τον Δεκέμβριο του 1992 την ένταξή της στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, φοβούμενη την αφωμοίωσή της στον απρόσωπο και γραφειοκρατικό χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής ένωσης, με αποτέλεσμα να αναβληθεί η ένωση της Ε.Ο.Κ. με την Ε.Ζ.Ε.Σ.

Ένα θέμα παραμένει ανοικτό: η θεσμική συμμετοχή των χωρών της Ε.Ζ.Ε.Σ. στη διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικής για τον Ε.Ο.Χ. Οι χώρες Ε.Ζ.Ε.Σ επιθυμούν συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, πράγμα που απορρίπτει η Κοινότητα. Αλλά αναμφίβολα κάποια "φόρμουλα" θα ανευρεθεί για να ξεπεραστούν αυτές οι ιδιαιτερότητες των σχέσεων Ε.Ο.Κ.-Ε.Ζ.Ε.Σ.

Η πλήρης συμμετοχή των χωρών Ε.Ζ.Ε.Σ. στη διαδικασία συνεργασίας της Κοινότητας θα ενισχύει σαφώς τις οικονομικές δυνατότητές της, καθ'όσον με κατά κεφαλήν ΑΕΠ το οποίο ανέρχεται σε περίπου 20000 ECU (υψηλότερο από το μέσο όρο της Ε.Ο.Κ.) , οι χώρες της Ε.Ζ.Ε.Σ. που επιθυμούν την ένταξη στην Κοινότητα θα ενισχύσουν αναμφισβήτητα τον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Πιστεύουμε ότι η Κοινότητα στο μέλλον πρέπει να λειτουργήσει περισσότερο δημοκρατικά. Οι αποφάσεις και μελλοντικές ενέργειες να ανταποκρίνονται στη βούληση των λαών της. Πολλοί είναι οι δυσαρεστημένοι από την πρακτική των γραφειοκρατών των Βρυξελλών και εκφράζονται παράπονα για τη διαίωνιση του λεγόμενου "δημοκρατικού ελλείμματος" στους θεσμούς της Κοινότητας.

Η απόρριψη της Ευρωπαϊκής ένωσης, πρώτα από τους Δανούς και μετέπειτα από τους Ελβετούς, είναι έκφραση αυτής της δυσαρέσκειας.

Θεωρητικά οι χώρες της Ε.Ζ.Ε.Σ. θα μπορούσαν να περιοριστούν στην έγκριση όλων των κοινοτικών νομοθετικών μέτρων που αφορούν την εσωτερική αγορά και κατ'αυτόν τον τρόπο να ξεπεράσουν τα περισσότερα προβλήματα. Ωστόσο, το ζήτημα είναι περισσότερο πολιτικής φύσεως: είναι πολιτικά αποδεκτό για μια μικρή χώρα να εξαρτάται διαρκώς και περισσότερο από ένα τεράστιο πολιτικό και οικονομικό οργανισμό όπως η Ε.Ο.Κ. χωρίς να επηρεάζει τις αποφάσεις που λαμβάνει αυτός ο οργανισμός;

Στις πρωτεύουσες των χωρών ΕΖΕΣ αυξάνεται η ανησυχία ως προς το θέμα αυτό και κάθε τόσο γίνονται βολιδοσκοπήσεις για "συνεργασία" σε σχέση με την επεξεργασία διαφόρων προτύπων. Ωστόσο, η θέση της Κοινότητας έναντι της Ε.Ζ.Ε.Σ. είναι πολύ σαφής, όπως επανηλημμένως υπογράμμισε ο Επίτροπος για τις εξωτερικές σχέσεις WILLY DE CLERCQ. Βασίζεται σε 3 αρχές:

- α. Προτεραιότητα στη δημιουργία της μεγάλης εσωτερικής αγοράς
- β. Απόλυτη αυτονομία στον καθορισμό της κοινοτικής νομοθεσίας
- γ. Εξισορρόπηση μεταξύ πλεονεκτημάτων και υποχρεώσεων.

Αυτές οι κοινοτικές αρχές δεν σημαίνουν ότι η Κοινότητα απορρίπτει τη συνεργασία με τις χώρες Ε.Ζ.Ε.Σ. Απλώς αυτή η συνεργασία δεν θα πρέπει να καθυστερήσει ή με οποιοδήποτε τρόπο να παρεμποδίσει την Κοινοτική διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Επιπλέον, καμιά χώρα μη μέλος δε θα πρέπει να απολαύει των πλήρων οφελημάτων της ιδιότητας του μέλους χωρίς να είναι πρόθυμη να αναλάβει και τις υποχρεώσεις της ιδιότητας του μέλους.

ΑΡΧΕΣ-ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΕΟΧ

Από την 1η Ιανουαρίου του 1993 τα 19 έθνη της Ευρωπαϊκής Κοινοότητας και της Ευρωπαϊκής Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών ΕΖΕΣ, θα αποτελέσουν τη μεγαλύτερη ολοκληρωμένη αγορά σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος ΕΟΧ, θα εκτείνεται από την Αρκτική μέχρι τη Μεσόγειο και θα περιλαμβάνει 380 εκατομμύρια καταναλωτές. Με τον ΕΟΧ, οι τέσσερις θεμελιώδεις ελευθερίες της Ευρωπαϊκής Κοινοότητας, δηλαδή η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών, προσώπων και κεφαλαίων, θα επεκταθούν στα επτά κράτη της ΕΖΕΣ, δηλαδή Αυστρία, Σουηδία, Φινλανδία, Νορβηγία, Ισλανδία, Ελβετία και Λιχτενστάϊν.

Η δημιουργία του ΕΟΧ ξεκίνησε από την ιδέα να δοθεί από την Κοινοότητα στις γειτονικές χώρες της ΕΖΕΣ η δυνατότητα να επωφεληθούν από τη δημιουργία της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς μετά το 1992. Σε αντάλλαγμα, τα κράτη της ΕΖΕΣ θα πρέπει να αποδεχθούν τους κανόνες που διέπουν την ενιαία αγορά.

Παρ'όλο που ο συνολικός πληθυσμός των χωρών της ΕΖΕΣ αντιπροσωπεύει μόλις το ένα δέκατο του πληθυσμού της Κοινοότητας (35 εκατομμύρια κάτοικοι), η ΕΖΕΣ αποτελεί τον σημαντικότερο εμπορικό εταίρο της. Η Ευρωπαϊκή Κοινοότητα απορροφά το 58 % των εξαγωγών της ΕΖΕΣ, ενώ η ΕΖΕΣ απορροφά το 10 % των εξαγωγών της Κοινοότητας, σε σύγκριση με το 8% που αντιπροσωπεύουν οι εξαγωγές προς τις ΗΠΑ. Μαζί, η Ευρωπαϊκή Κοινοότητα και η ΕΖΕΣ αντιπροσωπεύουν σχεδόν το μισό του παγκοσμίου εμπορίου. Το 1990 έκαναν το 47.2% των συνολικών εξαγωγών και το 46.6 % των εισαγωγών.

Το μεγαλύτερο μέρος αυτού του εμπορίου γίνεται μεταξύ τους: κατά το 1990 το 68% του εμπορίου του ΕΟΧ ήταν εσωτερικό.

Ο ΕΟΧ θα αποτελέσει το πρώτο βήμα για την προσχώρηση πολλών από τις χώρες της ΕΖΕΣ στην Κοινοότητα. Η Αυστρία, η Σουηδία, η Φινλανδία και η Ελβετία έχουν ήδη υποβάλλει αίτηση προσχώρησης και το ίδιο αναμένεται ότι θα πράξουν και άλλες χώρες.

Μετά τη διακήρυξη του Λουξεμβούργου, το 1984, που άνοιξε το δρόμο για συνεργασία σε όλους τους τομείς κοινού ενδιαφέροντος ΕΟΚ και ΕΖΕΣ, το 1985 αρχίζει η έναρξη της εφαρμογής του προγράμματος της Κοινοότητας για τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς. Μετά την πρόσκληση του προέδρου JACQUES DELORS, στην αρχή του 1989, άρχισαν επίσης διαπραγματεύσεις για τον ΕΟΧ τον Ιούνιο 1990 και ολοκληρώθηκαν τον Ιανουάριο του 1992. Η συμφωνία, η οποία αποτελείται από 1000 σελίδες, θα τεθεί σε ισχύ τον Ιανουάριο του 1993, αμέσως μετά την επικύρωσή της από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια των 19 μελών του και των κρατών μελών της ΕΖΕΣ.

Απρόβλεπτες όμως εξελίξεις ακολούθησαν. Η Ελβετία τον Δεκέμβριο του 1992 -ένα μήνα πριν αρχίσει η ισχύ της συνθήκης του ΕΟΧ- απεφάσισε με δημοψήφισμα τη μη συμμετοχή της στον ΕΟΧ.

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ

Ο ΕΟΧ επιφέρει σημαντικότερη μεταβολή στην ποιότητα των σχέσεων μεταξύ της Κοινότητας και των χωρών ΕΖΕΣ.

Οι υπάρχουσες συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών προβλέπουν κυρίως την κατάργηση των τελωνειακών δασμών και ποσοτικούς περιορισμούς στο εμπόριο και τα βιομηχανικά αγαθά.

Η συμφωνία ΕΟΧ καταργεί επίσης τους φραγμούς στις συναλλαγές και προσθέτει την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των κεφαλαίων και των υπηρεσιών. Οι ελευθερίες αυτές θα υλοποιηθούν με την εφαρμογή, εκ μέρους των χωρών της ΕΖΕΣ, της κοινοτικής νομοθεσίας, η οποία θα προσαρμοστεί καταλλήλως, μέσω μεταβατικών περιόδων (σε ορισμένες περιπτώσεις) παρεκκλίσεων.

Πρόκειται να εξασφαλιστούν ίσες συνθήκες ανταγωνισμού σε όλο τον ΕΟΧ, οι χώρες ΕΖΕΣ θα εφαρμόσουν επίσης τους κανόνες ανταγωνισμού της Κοινότητας και θα δημιουργήσουν μια ανεξάρτητη αρχή επίτηρησης ΕΖΕΣ και ένα δικαστήριο ΕΖΕΣ. Η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών προϋποθέτει ότι θα εξαλειφθούν τα τεχνικά εμπόδια στις συναλλαγές, εφ'όσον η κοινοτική νομοθεσία που αφορά τους κανόνες καθώς και τα πρότυπα, θα εφαρμόζονται -με ορισμένες ήσσονος σημασίας εξαιρέσεις- σε όλο τον ΕΟΧ.

Μεταξύ των περαιτέρω μέτρων για μεγαλύτερη ελευθερία, οι χώρες της ΕΖΕΣ θα καταργήσουν κάθε διακριτική μεταχείριση που υπάρχει λόγω μονοπωλίων και θα συνάψουν συμβάσεις με οργανώσεις του δημόσιου τομέα βάσει κοινοτικών κανόνων.

Ο ΕΟΧ δεν είναι μια πλήρως οργανωμένη τελωνειακή ένωση, όπως η ΕΟΚ. Η ελεύθερη κυκλοφορία ισχύει μόνο για τα αγαθά καταγωγής ΕΟΧ και όχι για τα εισαγόμενα αγαθά.

Οι τελωνειακοί έλεγχοι μεταξύ ΕΟΚ και των χωρών της ΕΖΕΣ κατά συνέπεια, δεν θα καταργηθούν, αλλά θα απλοποιηθούν κατά το δυνατό περισσότερο. Έχουν γίνει διαπραγματεύσεις σχετικά με ειδικές ρυθμίσεις, προκειμένου να καλυφθούν ευαίσθητοι τομείς, όπως ο τομέας της αλιείας και οι συναλλαγές γεωργικών προϊόντων.

Στον τομέα παροχής υπηρεσιών, που είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της νομοθεσίας της ενιαίας αγοράς -"το ενιαίο διαβατήριο"- επεκτείνεται σε επιχειρήσεις και οργανώσεις των χωρών της ΕΖΕΣ. Η Τράπεζα της ΕΖΕΣ θα μπορεί για παράδειγμα να συναλλάσσεται μέσω του ΕΟΧ από τα κεντρικά γραφεία της στην Ελβετία ή τη Σουηδία, με βάση μια ενιαία άδεια που θα εκδίδεται από τις αρμόδιες αρχές της χώρας.

Εκτός από τις τραπεζικές, οι υπηρεσίες που θα καλύπτει ο ΕΟΧ περιλαμβάνουν άλλες οικονομικές υπηρεσίες, τηλεπικοινωνίες και υπηρεσίες παροχής πληροφοριών. Η συμφωνία καλύπτει επίσης τις μεταφορές, οι οποίες απετέλεσαν από τα πλέον ευαίσθητα σημεία των διαπραγ-

ματεύσεων λόγω του θέματος της διέλευσης των Άλπεων κατά τις μεταφορές μεταξύ Βορρά και Νότου της Κοινότητας μέσω Ελβετίας και Αυστρίας.

Στον τομέα της κυκλοφορίας κεφαλαίων θα πρέπει να καταργηθούν τυχόν διακριτικοί περιορισμοί, ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι όροι για επενδύσεις και μεταφορές κεφαλαίων είναι οι αυτοί για τους υπηκόους και τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένοι οπουδήποτε στον ΕΟΧ.

Για τους εργαζόμενους και τους ανεξάρτητα απασχολούμενους, η συμφωνία ΕΟΧ δημιουργεί το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και εγκατάστασης και εντός της Κοινότητας. Η μη διακριτική μεταχείριση θα ισχύει σε όλο τον ΕΟΧ και στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης. Οι τίτλοι σπουδών των εργαζομένων και των ανεξάρτητα απασχολούμενων θα αναγνωρίζονται.

Επίσης, η συνεργασία θα καλύπτει τις αποκαλούμενες οριζόντιες και παράλληλες πολιτικές (π.χ. δίκαιο επιχειρήσεων, έρευνα και ανάπτυξη, περιβάλλον, προστασία καταναλωτών, κοινωνική πολιτική).

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

Η συμφωνία ΕΟΧ προβλέπει τρόπους και μέσα για μείωση των περιφερειακών διαφορών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η γενική ισορροπία των πλεονεκτημάτων για όλα τα συμβαλλόμενα μέρη.

Εκτός από τις κατάλληλες διατάξεις στον τομέα της γεωργίας και της αλιείας, που διατυπώθηκαν ειδικά για το σκοπό αυτό, τα κράτη της ΕΖΕΣ θα δημιουργήσουν έναν δημοσιονομικό μηχανισμό που θα προβλέπει παροχή βοήθειας σε περιοχές στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, την Ισπανία και την Ιρλανδία, βάσει του στόχου 1 του κοινοτικού διαρθρωτικού ταμείου με επιδότηση επί των δανείων 1500 εκατομ. ECU και επιχορηγήσεις 500 εκατομ. ECU μεταξύ 1993 και 1997.

ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΕΟΧ

Το Συμβούλιο του ΕΟΧ θα είναι αρμόδιο για την παροχή πολιτικής ώθησης και κατευθυντηρίων γραμμών για την εφαρμογή και τη μελλοντική ανάπτυξη της συμφωνίας ΕΟΧ/. Θα μπορεί επίσης να λαμβάνει πολιτικές αποφάσεις που θα οδηγούν σε τροποποίηση της συμφωνίας.

Η Μεικτή Επιτροπή ΕΟΧ θα είναι επιφορτισμένη με την ουσιαστική εφαρμογή της συμφωνίας και ιδιαίτερα θα λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την επέκταση της νέας κοινοτικής νομοθεσίας στον ΕΟΧ. Οι αποφάσεις θα λαμβάνονται με συνέναιση μεταξύ της Κοινότητας αφ' ενός και των κρατών ΕΖΕΣ αφ' ετέρου.

Στη Μεικτή Επιτροπή -Κοινοβουλευτική- του ΕΟΧ θα μετέχει ίσος αριθμός μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των κρατών της ΕΖΕΣ. Θα αποφένεται εκδίδοντας εκθέσεις επί ψηφισμάτων. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου του ΕΟΧ θα συμμετέχει στη Μεικτή Κοινοβουλευτική Επιτροπή του ΕΟΧ, προκειμένου να εκφράζει τη γνώμη του.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή του ΕΟΧ, που αποτελείται από ίσο αριθμό μελών και από τις δύο πλευρές, θα φέρει σε επαφή τους κοινοτι-

κούς εταίρους. Η Επιτροπή αυτή θα μπορεί να εκφράζει τη γνώμη της με μορφή εκθέσεων ή ψηφισμάτων.

Πίνακας 6

	Έκταση (σε τετραγ. χιλιόμε.)	Πληθυσμός (σε εκατομ.)	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε ΜΑΔ ¹	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε ΜΑΔ ¹	Ποσοστό ανεργίας % σε σχέση με τον ενεργό πληθυσμό	Ποσοστό πληθω- ρισμού (1989/90)
B	30.5	9.9	180.4	19091	8.1	3.5
DK	43.0	5.1	100.9	19814	7.9	1.9
D	357.05	79.3	1276.9 ²	21131 ²	5.1 ²	2.8 ²
GR	132.0	10.0	94.1	9850	7.5	22.8
E	504.8	38.9	526.6	14556	16.1	6.5
F	549.0	56.3	1114.1	20207	9.0	3.4
IRL	70.2	3.5	41.1	12819	15.6	-
I	301.3	57.5	1086.6	19187	9.8	6.6
L	2.6	0.4	8.1	24303	1.6	4.4
NL	41.5	14.9	276.0	19147	8.1	2.7
P	92.1	10.3	90.2	10369	4.6	13.7
UK	244.1	57.4	1092.2	19726	6.4	9.3
EK	2368.15	343.5	5752.1	17857	8.4	5.7

A ³	83.9	7.7	142.6	18615	3.2	3.5
SF	338.1	5.0	100.7	20140	3.4	4.9
IS	103.0	0.3	5.6	21828	1.4	-
FL	0.16	0.03	0.9	31817	-	-
N	323.9	4.2	96.0	22679	5.2	4.4
S	450.0	8.5	178.5	20936	1.5	10.9
CH	41.3	6.7	165.2	24308	2	5.3
ΕΖΕΣ	1340.2	32.43	688.7	21291	2.7	-

1. ΜΑΔ: Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (Κοινή μονάδα που αντιπροσωπεύει τον ίδιο όγκο αγαθών και υπηρεσιών για κάθε χώρα. Με τη ΜΑΔ μπορεί να μετρηθεί η πραγματική αγοραστική δύναμη του λαού και να γίνει σύγκριση διάφορων χωρών).
2. Χωρίς την πρώην Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας.
3. Α: Αυστρία, SF: Φινλανδία, IS: Ισλανδία, FL: Λιχτενστάϊν, N: Νορβηγία, S: Σουηδία, CH: Ελβετία.

Σ Χ Ε Σ Ε Ι Σ Τ Η Σ Ε . Ο . Κ . Μ Ε Τ Ι Σ

Α Ν Α Τ Ο Λ Ι Κ Ε Σ Χ Ω Ρ Ε Σ Τ Η Σ Ε Υ Ρ Ω Π Η Σ

Η ειρηνική επανάσταση που σάρωσε την Ανατολική Ευρώπη αποτελεί πιθανόν το σημαντικότερο γεγονός των τελευταίων σαράντα πέντε χρόνων. Αντιπροσωπεύει μια πρόκληση και μια ευκαιρία, στην οποία η Κοινότητα ανταποκρίθηκε άμεσα.

Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της, λόγω των κοινών παραδόσεων και πολιτιστικών στοιχείων, βρίσκονται στην καλύτερη δυνατή θέση για να βοηθήσουν τους ανατολικούς γείτονές τους να επιστρέψουν στη Δημοκρατία. Η Ε.Ο.Κ. χρησιμεύει επίσης ως πρότυπο για την εφαρμογή προσανατολισμένων προς την αγορά οικονομικών πολιτικών στο ανατολικό τμήμα της ηπείρου.

Έχουν ήδη γίνει αισθητά τα πρώτα αποτελέσματα της επανάσταση αυτής. Η Γερμανική ενοποίηση είναι πλέον γεγονός.

Νέο πλέγμα σχέσεων αναπτύσσεται μεταξύ της ΕΚ και των γειτόνων της, στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Η Κοινότητα υπήρξε το επίκεντρο των συνδυασμένων προσπαθειών που κατέβαλαν τα δυτικά κράτη προκειμένου να στηρίξουν τη διαδικασία της οικονομικής φιλελευθεροποίησης στην Ανατολική Ευρώπη. Οι εξελίξεις αυτές είναι μόνο η αρχή. Πέρασε πια η εποχή που η Ευρώπη ήταν χωρισμένη σε τρεις διαφορετικές ζώνες -την Κοινότητα, την Ε.Ζ.Ε.Σ. και την Κ.Ο.Μ.Ε.Κ.Ο.Ν. Ο χάρτης επανασχεδιάζεται και η Κοινότητα βρίσκεται σταθερά στο κέντρο της νέας Ευρώπη. Αυτή η Ευρώπη διαμορφώνεται για να εμφανιστεί ως νέα δύναμη στην πλάστιγγα της παγκόσμιας ισχύος.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος έφερε την Ευρώπη σε τραγική κατάσταση, τόσο οικονομικά, όσο και κοινωνικά.

Τα κ ά η της Δυτικής Ευρώπης, με την οικονομική βοήθεια της Αμερικής -σχέδιο MARSHALL- προσπάθησαν να σβήσουν τις στάχτες του πολέμου, να οργανωθούν και να συνεργαστούν με βάση το κοινό ευρωπαϊκό τους μέλλον. Η ανάγκη αυτή για συνεργασία και κοινή προσπάθεια δημιούργησε την Ε.Ο.Κ.

Τα ανατολικά και κεντρικά κράτη της Ευρώπης βρήκαν στον Σοσιαλισμό την έκφραση του πολιτικού τους πιστεύω και προσπάθησαν να οργανωθούν οικονομικά δημιουργώντας την Κ.Ο.Μ.Ε.Κ.Ο.Ν. (Συμβούλιο Αμοιβαίας Οικονομικής Βοήθειας).

Τα κράτη μέλη της ΚΟΜΕΚΟΝ ήταν η ΕΣΣΔ, η Βουλγαρία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Ρουμανία, η Τσεχοσλοβακία, η Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας, η εξωτερική Μογγολία, η Κούβα και το Βιετνάμ.

Αντίθετα με την Ε.Ο.Κ., η ΚΟΜΕΚΟΝ δεν ήταν οργανισμός υπερεθνικός, αλλά απλώς διακυβερνητικός. Οι χώρες που ανήκουν σε αυτό τον οργανισμό δεν είχαν ούτε κοινή αγορά, ούτε κοινή πολιτική. Η ΚΟΜΕΚΟΝ δε διαθέτει εκτελεστικά συγκρίσιμα με αυτά της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και δεν κατείχε καμιά εξουσία στον τομέα των εξωτερικών οικονομικών σχέσεων. Μπορούσε να εκδώσει συστάσεις, χωρίς όμως αυτές να έχουν νομική ισχύ, παρά μόνο όταν κυρώνονται από τις χώρες μέλη. Τα περισσότερα από τα μέλη της ΚΟΜΕΚΟΝ είναι ευρωπαϊκά κράτη με τα οποία τα κράτη μέλη της Ε.Ο.Κ. διατηρούν από τα παλιά εμπορικές σχέσεις.

Από το 1969 οι οικονομικές σχέσεις μεταξύ ΕΟΚ - ΚΟΜΕΚΟΝ αποτέλεσαν αντικείμενο ορισμένων μέτρων κοινοτικής εποπτείας και μετά το 1969 όλες οι διμερείς διαπραγματεύσεις που διεξήγαγαν τα διάφορα κράτη μέλη της Ε.Ο.Κ., χρειάστηκε να εγκριθούν από την Ε.Ο.Κ. Μέχρι το τέλος του 1974, τα διάφορα κράτη μέλη της Ε.Ο.Κ. συνέχισαν να εφαρμόζουν τις διμερείς εμπορικές συμφωνίες που είχαν συνάψει προγενέστερα με τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Από τον Ιανουάριο του 1975 η Κοινότητα εφαρμόζει για τις εμπορικές σχέσεις με τις χώρες αυτές αυτόνομα μέτρα, κυρίως ποσοτικούς περιορισμούς όσον αφορά τα ευαίσθητα προϊόντα.

Στο τέλος του 1974, η επιτροπή πρότεινε μια εμπορική συμφωνία πλαίσιο, όπου προέβλεπε τη σύναψη - πτοτιμησιακών διμερών εμπορικών συμφωνιών μεταξύ της Ε.Ο.Κ. και κάθε μέλους της ΚΟΜΕΚΟΝ. Διάφοροι γύροι συνομιλιών που διεξήχθησαν κατά τα επόμενα έτη, δεν τελεσφόρησαν.

Από το 1984 και ύστερα, οι επαφές και οι διαπραγματεύσεις ανάμεσα στην Ε.Ο.Κ. και την ΚΟΜΕΚΟΝ απέκτησαν ταχύτερο ρυθμό, κυρίως λόγω της νέας Σοβιετικής πολιτικής του προέδρου Γκορμπατσώφ. Οι διαπραγματεύσεις με την ΚΟΜΕΚΟΝ για μια κοινή δήλωση, με κύριο στοιχείο την αμοιβαία διπλωματική αναγνώριση, οι οποίες άρχισαν το Σεπτέμβριο του 1986, έχουν ολοκληρωθεί.

Η δήλωση υπεγράφη τον Ιούνιο του 1988 και άρχισαν οι διαπραγματεύσεις με ορισμένες χώρες της Ε.Ο.Κ. για τη σύναψη συμφωνιών εμπορίου και συνεργασίας.

Πέρα από την ανάπτυξη οικονομικών, πολιτιστικών και ανθρωπιστικών σχέσεων, διευρύνεται η συνεργασία για την ανάπτυξη υποδομής μεταφορών στην Ευρώπη, την ανάπτυξη ενός ενεργειακού συστήματος για το σύνολο της Ευρώπης, την εξεύρεση νέων πηγών ενέργειας και τη διεξαγωγή ερευνών στους τομείς της ασφάλειας των πυρηνικών αντιδραστήρων, της επιστήμης και του προγράμματος EUREKA.

Επίσης, το πρόγραμμα PHARE αναφέρεται στην παροχή επισιτιστικής βοήθειας, την χρηματοδότηση στον γεωργικό τομέα, την ενθάρρυνση των επενδύσεων, της επαγγελματικής κατάρτισης, την συνεργασία για το περιβάλλον, την αναδιάρθρωση των κρατικών επιχειρήσεων, του χρηματοπιστωτικού τομέα και της αγοράς εργασίας, με σκοπό μετατροπή, αλλά και το άνοιγμα των οικονομιών αυτών. Το πρόγραμμα PHARE χρηματοδοτείται από 24 δυτικές χώρες και από πολυμερείς οργανισμούς και ξεκίνησε το 1988 για την Πολωνία και την Ουγγαρία και σήμερα έχει επεκταθεί σε όλες τις ανατολικές χώρες.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ , ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Η Κοινότητα έχει ήδη αρχίσει να εφαρμόζει πολιτικές, προκειμένου να υποστηρίξει, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, τη διαδικασία μεταρρύθμισης στην Ανατολική Ευρώπη και τη Σοβιετική Ένωση.

Ανέλαβε άμεση δράση, με σκοπό να παράσχει στις εν λόγω χώρες καλύτερη πρόσβαση στην αγορά της, να χορηγήσει χρηματοδοτική ενίσχυση, να προσφέρει τεχνική βοήθεια και κατάρτιση, να διευκολύνει τις ξένες επενδύσεις και να συμβάλλει στην αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

Σε ορισμένες περιπτώσεις έστειλε επείγουσα βοήθεια σε είδη διατροφής και ιατροφαρμακευτικό υλικό.

Καίτοι η Κοινότητα σύναψε πρόσφατα νέες εμπορικές συμφωνίες και συμφωνίες συνεργασίας με την Πολωνία, την Ουγγαρία, την Τσεχοσλοβακία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και τη Σοβιετική Ένωση, οι εν λόγω συμφωνίες έχουν περιορισμένο πεδίο εφαρμογής.

Ως εκ τούτου, αποφάσισε να διαπραγματευτεί ευρωπαϊκές συμφωνίες ευρύτερες σε περιεχόμενο.

Οι συμφωνίες αυτές, για τις οποίες οι διαπραγματεύσεις έχουν ήδη αρχίσει, θα αποτελούνται από τέσσερα βασικά στοιχεία:

- α. Ελεύθερες εμπορικές συναλλαγές με την Κοινότητα.
- β. Βιομηχανική, τεχνική και επιστημονική συνεργασία
- γ. Μακροπρόθεσμο πρόγραμμα χρηματοδοτικής στήριξης
- δ. Μηχανισμό πολιτικού διαλόγου.

Οι συμφωνίες αυτές αποτελούν αυτοσκοπό. Δεν έχουν σχεδιαστεί υπό μορφή μεταβατικού σταδίου στην πορεία προς την ένταξη στην Ε.Ο.Κ. Δεν αποκλείουν όμως τη δυνατότητα για μια συνδεδεμένη χώρα να υποβάλλει μεταγενέστερα αίτηση προσχώρησης στην Κοινότητα.

Πίνακας 7

Η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών της Κοινότητας είναι υπέρ μιας αποτελεσματικής βοήθειας και στενής συνεργασίας με τις χώρες της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης. Αυτό είναι ένα από τα πορίσματα μιας πρόσφατης δημοσκοπήσης στην Κοινότητα (Ευρωβαρόμετρο αριθ. 33, Φθινόπωρο 1990). Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται τα ποσοστά των απαντήσεων υπέρ και κατά σε πέντε ερωτήσεις:

	ΥΠΕΡ (%)	ΚΑΤΑ
Επιτάχυνση της ολοκλήρωσης της ΕΚ	72	13
Αύξηση του προϋπολογισμού της ΕΚ	63	22
Ωφέλεια από τα προγράμματα ΕΚ	69	15
Σύνδεση και συνεργασία με ΕΚ	64	16
Συμμετοχή στην ΕΚ	66	15

Πίνακας 8

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Δείκτες	Σοβιετική Ένωση	Βουλγαρία	Τσεχοσλοβακία	Ουγγαρία	Πολωνία	Ρουμανία	ΟΟΣΑ
Πληθυσμός (εκατ. 1988)	286.4	9.0	15.6	10.6	38.0	23.0	824.8
ΑΕΠ (δισεκατ. USD 1988)	1 590.0	50.7	118.6	68.8	207.2	- 94.7	12 073.0
ΑΕΠ κατά κεφαλή, USD	5 552.0	5 633.0	7 603.0	6 491.0	5 453.0	4 117.0	14 637.0
Ετήσια αύξηση του ΑΕΠ (%): 1981-85	1.7	0.8	1.2	0.7	0.6	-0.1	2.5
1986-88	2.3	1.9	1.5	1.5	1.0	0.1	3.5
Επίπεδα ζωής (1987)							
Αυτοκίνητα ανά 1 000 κατοίκους	50.0	127.0	182.0	153.0	74.0	11.0	385.0
Τηλέφωνα ανά 1 000 κατοίκους	124.0	248.0	246.0	152.0	122.0	111.0	542.0
Τμήμα του εργατικού δυναμικού που απασχολείται στη γεωργία (%)	21.7	19.5	12.1	18.4	28.2	28.5	8.0
Ακαθόριστες εγχώριες επενδύσεις/ΑΕΠ (%)	33.2	32.7	24.7	28.5	36.5	37.1	20.6
Μερίδιο των ιδιωτικών επιχειρήσεων στο ΑΕΠ (%)	2.5	8.9	3.1	14.6	14.7	2.5	70-80
Εξαγωγές προϊόντων ως % του ΑΕΠ (1988)	6.8	23.0	19.7	14.7	6.4	11.2	14.4
Εξαγωγές μηχανικών προϊόντων ως μερίδιο των εξαγωγών των μη σοσιαλιστικών χωρών	63.0	59.3	72.4	79.6	63.4	50.6	61.8

Πηγή: ΟΟΣΑ.

Ο Ι Χ Ω Ρ Ε Σ Τ Η Σ Α Ν Α Τ Ο Λ Ι Κ Η Σ

Ε Υ Ρ Ω Π Η Σ

Π Ο Λ Ω Ν Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Στην Κεντροανατολική Ευρώπη.
ΕΚΤΑΣΗ	: 312.677 τετραγ. χιλιόμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 38 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Πολωνικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Καθολικοί χριστιανοί
ΑΕΠ	: 207.2 δις δολ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Η Πολωνία ήταν η πρώτη χώρα της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που, το 1989, αποτόλμησε την επανάσταση. Τα γεγονότα του 1989 ήταν η συνέχεια των κεκτημένων που κέρδισε το 1980 το Εργατικό Συνδικάτο "Αλληλεγγύη", τα οποία όμως ανεστάλησαν απότομα με στρατιωτικό νόμο, ο οποίος επιβλήθηκε. Η προφανής ανικανότητα της κομμουνιστικής κυβέρνησης να ανταπεξέλθει στην οικονομική και κοινωνική κατάσταση, την ανάγκασε στα τέλη του 1988, να ζητήσει η βοήθεια της "Αλληλεγγύης" και αφού επήλθε συμφωνία σχετικά με τη νομιμοποίησή της, προκηρύχθηκαν εκλογές, το Δεκέμβριο του 1990.

Εκλέχθηκε πρόεδρος ο ηγέτης της "Αλληλεγγύης" Λεχ Βαλέσα, ο οποίος προσοφεί να εφαρμόσει ένα ριζοσπαστικό πρόγραμμα μεταρρύθμισης της οικονομίας. Σήμερα φαίνονται σιγά σιγά τα πρώτα δείγματα υγιούς οικονομίας, με το εξωτερικό ισοζύγιο να παρουσιάζει πλεόνασμα, ο πληθωρισμός να μειώνεται σημαντικά και οι προμήθειες σε είδη διατροφής να βελτιώνονται.

Το 1969 πραγματοποιείται συμφωνία για το εμπόριο και την εμπορική και οικονομική συνεργασία, στην οποία προβλέπεται η κατάργηση, σε τρεις φάσεις μέχρι το 1994, των ειδικών ποσοτικών περιορισμών που εφαρμόζονται στην Πολωνία. Επίσης, προβλέπονται αμοιβαίες παραχωρήσεις για τα γεωργικά προϊόντα. Στόχοι της εμπορικής συμφωνίας και συνεργασίας είναι η προώθηση και διαφοροποίηση των συναλλαγών με βάση τη μη εφαρμογή διακρίσεων και την αμοιβαιότητα.

Το 1991 ενεκρίθει ψήφισμα σχετικά με τις επενδύσεις στους τομείς της βιομηχανίας και έργων υποδομής και θεσπίστηκαν μέτρα βοήθειας ανθρωπιστικού χαρακτήρα.

Το Σεπτέμβριο του 1992, υπογράφεται συμφωνία σύνδεσης της Πολωνίας με την ΕΚ, λόγω της αξιοθαύμαστης προσπάθειας της Πολωνικής ηγεσίας για την εγκαθίδρυση συνθηκών οικονομίας της αγοράς

και την εκτίμηση του ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει η χώρα αυτή ως γέφυρα μεταξύ της Δυτικής Ευρώπης και των δημοκρατιών της πρώην ΕΣΣΔ.

Ο Υ Γ Γ Α Ρ Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ: Στην Κεντροανατολική Ευρώπη
ΕΚΤΑΣΗ : 93030 τετραγ. χιλιομ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ : 10.6 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ : Ουγγαρέζικα
ΘΡΗΣΚΕΙΑ : Καθολικοί χριστιανοί
ΑΕΠ : 68.8 δις δολ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Η Ουγγαρία υπήρξε ο κατ'εξοχήν σταθερός οικονομικός μεταρρυθμιστής της Ανατολικής Ευρώπης. Η κομμουνιστική κυβέρνηση, η οποία ανέλαβε μετά τη βίαιη καταστολή της εξέγερσης του 1956, επέλεξε συνειδητά ως προτεραιότητα, τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Η πρώτη προσπάθεια ανοίγματος της οικονομίας χρονολογείται τα 1968. Η προσπάθεια αυτή, όμως, καθώς και οι μεταγενέστερες, απέτυχαν αφ'ενός λόγω των περιορισμών που επέβαλαν οι εξωτερικές πληρωμές και αφ'ετέρου λόγω της ανεπάρκειας των μεταρρυθμιστικών μέτρων. Η Ουγγαρία έχει το υψηλότερο κατά κεφαλήν επίπεδο εξωτερικού χρέους στην Ανατολική Ευρώπη (1900 \$). Χάρη στις αρχικές απόπειρες φιλελευθεροποίησης, η μετά το 1989 διαδικασία οικονομικής μεταρρύθμισης υπήρξε για την Ουγγαρία λιγότερο ταραχώδης απ'ό,τι στην υπόλοιπη Ανατολική Ευρώπη. Πραγματοποιήθηκαν ορισμένες ξένες επενδύσεις και έχει ήδη αρχίσει η ιδιωτικοποίηση της Οικονομίας.

Την Άνοιξη του 1990 διεξήχθησαν πολυκομματικές εκλογές, που έφεραν στην εξουσία μια κυβέρνηση συνασπισμού.

Τον Σεπτέμβριο του 1992 η ΕΟΚ κάνει δεκτή την Ουγγαρία στους κόλπους της, με συμφωνία σύνδεσης καθ'όσον η χώρα αυτή απολαμβάνει σήμερα της εμπιστοσύνης των ιδιωτικών επενδυτών των χωρών της Δύσης, λαμβάνοντας άνω του 50 % του συνόλου των ευρωπαϊκών ιδιωτικών επενδύσεων.

Τ Σ Ε Χ Ο Σ Λ Ο Β Α Κ Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Στην Κεντροανατολική Ευρώπη
ΕΚΤΑΣΗ	: 127859 τετραγ. χιλιάμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 15.6 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Τσεχοσλοβάκινα
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Καθολικοί χριστιανοί
ΑΕΠ	: 118.6 δις δολ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Η Τσεχοσλοβακία είναι η πλέον προηγμένη βιομηχανικά χώρα μεταξύ των ανατολικών γειτόνων της Κοινότητας. Επιπλέον, διέθετε -πριν από την εγκαθίδρυση του κομμουνιστικού καθεστώτος- την ισχυρότερη δημοκρατική παράδοση. Στη δεκαετία του 1930 το βιοτικό επίπεδο των πολιτών της ήταν ανάλογο με το αντίστοιχο της Ελβετίας.

Μετά την παράδοση της εξουσίας από τους κομμουνιστές, τον Ιούνιο του 1990, εκλέχθηκε πρόεδρος ο Βάτσλαβ Χάβελ, η πλέον διακεκριμένη προσωπικότητα της χώρας.

Το 1988 υπογράφηκε συμφωνία για το εμπόριο βιομηχανικών προϊόντων, η οποία άρχισε να ισχύει από τον Απρίλιο του 1989.

Το 1991 υπεγράφη σύμβαση παροχής μεσοπρόθεσμου δανείου, ύψους 375 εκατομ. ECU.

Η ευρωπαϊκή συμφωνία για τη σύνδεση της Κοινότητας με την Τσεχοσλοβακία υπεγράφη το Δεκέμβριο του 1991.

Κατά τη Σύνοδο του Εδιμβούργου αποφασίστηκαν διαπραγματεύσεις για την ένταξή της στην ΕΟΚ, ως δύο ξεχωριστών κρατών, της Τσεχίας και της Σλοβακίας, μετά τη διάσπασή της. Η ένταξη αυτή προβλέπεται να ολοκληρωθεί έως το 1999.

Η Τσεχοσλοβακία, λόγω του σχετικά αρμονικού τρόπου μετάβασης προς τη δημοκρατική μεταρρύθμιση, καθώς και εξαιτίας της βιομηχανικής της παράδοσης, συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που μπορούν ευκολότερα να μεταπηδήσουν στην οικονομία της αγοράς.

Β Ο Υ Λ Γ Α Ρ Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ: Στη Βαλκανική χερσόνησο
ΕΚΤΑΣΗ : 110912 τετραγ. χιλιόμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ : 9 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ : Βουλγαρικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ : Ορθόδοξοι χριστιανοί
ΑΕΠ : 50.7 δις δολ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Η Βουλγαρία συγκαταλέγεται στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης των οποίων η οικονομία υπήρξε στενά συνδεδεμένη με τη Σοβιετική Ένωση, καθώς και τους πρώην εταίρους της στην ΚΟΜΕΚΟΝ.

Το 1988 ενεκρίθη σχέδιο οδηγιών διαπραγματεύσεων για τη σύναψη συμφωνίας εμπορίου και συνεργασίας μεταξύ της Κοινότητας και της Βουλγαρίας από την Επιτροπή και το 1989 ξεκίνησαν οι διαπραγματεύσεις με στόχο τη σύναψη της εν λόγω συμφωνίας. Το 1991 υπεγράφη σύμβαση μεσοπρόθεσμου δανείου 290 εκατομ. ECU, για αναπτυξιακά έργα.

Μέχρι τα τέλη του 1992 πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις και επισκέψεις μεταξύ των δύο μερών, με στόχο τη σύσφιγξη των σχέσεων και της συνεργασίας.

Η Βουλγαρία χρειάζεται να καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες για να αναπροσανατολίσει την οικονομία της προς τις δυνάμεις της ελεύθερης αγοράς. Στη Βουλγαρία η διαδικασία μεταρρύθμισης ακολουθεί βραδύτερους ρυθμούς απ' ό,τι στην Πολωνία, στην Ουγγαρία και την Τσεχοσλοβακία. Το γεγονός αυτό ενδέχεται να οδηγήσει σε μία ευρεία απόκλιση όσον αφορά το ρυθμό ένταξής της στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και την Ευρωπαϊκή αγορά. Χρειάζεται όσο καμιά άλλη χώρα ενισχύσεις και επενδύσεις από τη Δύση, για τη δυναμική δραστηριοποίηση της οικονομίας της.

Ρ Ο Υ Μ Α Ν Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Στη Βαλκανική χερσόνησο
ΕΚΤΑΣΗ	: 237500 τετραγ. χιλιομ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 23 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Ρουμανικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Ορθόδοξοι χριστιανοί
ΑΕΠ	: 94.7 δις δολ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Τα γεγονότα στη Ρουμανία επαλήθευσαν τις προβλέψεις ότι θα είναι η χώρα της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, η οποία θα αντιμετώπιζε τις μεγαλύτερες δυσκολίες στην αποκατάσταση των δημοκρατικών παραδόσεων και της πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας. Καμιά άλλη χώρα της περιοχής δεν γνώρισε το βαθμό του ολοκληρωτισμού που επέβαλε το καθεστώς Τσαουσέσκου.

Το 1989 η ΕΟΚ ανέστηλε τις διαπραγματεύσεις για σύναψη νέας συμφωνίας εμπορίου και συνεργασίας που θα αντικαταστούσε τις δύο προηγούμενες που συνήφθησαν το 1980, εξαιτίας των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τη Ρουμανική Κυβέρνηση.

Με τη θανατοποίηση του Τσαουσέσκου, χορηγήθηκε επείγουσα βοήθεια για είδη πρώτης ανάγκης.

Τον Οκτώβριο του 1990 υπεγράφη η συμφωνία για το εμπόριο και τη συνεργασία, κυρίως οικονομική, με αρχή ισχύος το Μάιο του 1991 και σε αυτή τη συμφωνία προστέθηκε η χορήγηση μεσοπρόθεσμης βοήθειας, ύψους 375 εκατομ. ECU. Από την 1η Ιανουαρίου 1993, η Ρουμανία γίνεται συνδεδεμένο κράτος με την ΕΟΚ.

Η ανασυγκρότηση των πολιτικών και οικονομικών δομών απαιτεί χρόνο και ενδέχεται να οδηγήσει σε σημαντική έλλειψη σταθερότητα. Συνεπώς, θα μπορούσε να έχει ταχεία πρόσβαση σε πολυμερείς ή διμερείς πιστώσεις, με στόχο τη στήριξη ενός μεταρρυθμιστικού προγράμματος. Η χώρα, όμως, στερείται καταρτισμένων ατόμων, που να διαθέτουν τα αναγκαία προσόντα για την εφαρμογή ενός τέτοιου προγράμματος.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Στην Ανατολική Ευρώπη
ΕΚΤΑΣΗ	: 5571000 τετραγ. χιλιάμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 286.4 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Ρωσικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Ορθόδοξοι χριστιανοί
ΑΕΠ	: 1590 δις δολ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Η Σοβιετική Ένωση, ως υπερδύναμη, καίτοι εξασθενημένη, αναπτύσσει σχέσεις με την Κοινότητα σε διαφορετικό επίπεδο από το αντίστοιχο των άλλων ανατολικών ευρωπαϊκών χωρών.

Οι παρούσες οικονομικές σχέσεις βασίζονται σε μια συμφωνία εμπορικής και οικονομικής συνεργασίας που τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 1990. Η εν λόγω συμφωνία προβλέπει ότι κάθε πλευρά χορηγεί στην άλλη τη ρήτρα του "μάλλον ευνοούμενου κράτους" για τις εξαγωγές του.

Επιπλέον, η Κοινότητα ανέλαβε την υποχρέωση να καταργήσει μέχρι το 1995 όλες τις ποσοτώσεις στις εξαγωγές της από τη Σοβιετική Ένωση. Επίσης, με τη συμφωνία, δημιουργείται πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας ΕΚ-Σοβιετικής Ένωσης σε πολλούς τομείς.

Λόγω της οικονομικής κρίσης και των δυσχερειών εφοδιασμού που αντιμετωπίζει η Σ.Ε., αποφασίστηκε η παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, κυρίως υπό τύπον επισιτιστικής βοήθειας, πιστώσεων για την αγορά τροφίμων και τεχνικής βοήθειας στους τομείς της διοικητικής κατάρτισης, των οικονομικών υπηρεσιών, της ενέργειας, των μεταφορών και της διανομής ειδών διατροφής. Επίσης, λήφθηκαν αποφάσεις σχετικά με τη διαπραγμάτευση νέας, ευρύτερης συμφωνίας ΕΚ-ΣΕ, που θα καλύπτει πολιτικό διάλογο και πολιτιστική συνεργασία.

Τον Ιανουάριο του 1991, λόγω της επέμβασης των Σοβιετικών ενόπλων δυνάμεων στις χώρες της Βαλτικής, η ΕΚ αποφάσισε να αναστείλει την επισιτιστική βοήθεια και να παγώσει τις υπόλοιπες μορφές βοήθειας.

Μέχρι το τέλος του 1992 πραγματοποιούνται συναντήσεις και ανταλλαγές επισκέψεων μεταξύ των δύο μερών και αποφασίζονται οικονομικές ενισχύσεις και επισιτιστική βοήθεια, καθώς και συμφωνίες τεχνικής και οικονομικής συνεργασίας.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποτελεί πόλο έλξης για τους ανατολικοευρωπαϊούς μεταρρυθμιστές. Αποτελεί το πρότυπο δημοκρατικών ελευθεριών και υψηλού βιοτικού επιπέδου, στο οποίο αποβλέπουν.

Η Κοινότητα έχει πλήρη επίγνωση αυτών των θεμιτών προσδοκιών και ενδιαφερόντων των ανατολικών γειτόνων της. Για πολλούς όμως λόγους, τόσο πολιτικούς, όσο και οικονομικούς, δεν είναι δυνατή η γρήγορη ένταξη στην ΕΚ.

Μεταξύ άλλων, οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης πρέπει να σταθεροποιήσουν την πορεία τους προς την πλουραλιστική δημοκρατία και την οικονομία της αγοράς. Σε αυστηρά τεχνικό επίπεδο, οι οικονομίες των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης δεν είναι σε θέση να αντέξουν τους κραδασμούς από τον ανταγωνισμό της ελεύθερης αγοράς.

Η Κοινότητα με τα νέα "μέσα" που διαθέτει, μπορεί να αναπτύξει και να εφαρμόσει μια πολιτική για τις Ανατολικές και Κεντρικές Ευρωπαϊκές χώρες που να αποβλέπει μεταξύ άλλων:

α. Στη σταθεροποίηση της περιοχής και τη βαθμιαία κάλυψη του κενού ασφαλείας που αντιμετωπίζουν αυτές οι χώρες.

Η σταθερότητα και ειρήνη δεν μπορεί παρά να θεωρηθούν ως αδιαίρετα αγαθά για το σύνολο της Ευρωπαϊκής ηπείρου. Συνεπώς, η Κοινότητα οφείλει να συμβάλλει στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων για ένα υπο-σύστημα σταθερότητας και ασφάλειας. Ένα πρώτο στοιχείο σε μια τέτοια συμβολή θα ήταν να αναγνωρίσει η Κοινότητα, ως μακροχρόνια προοπτική, τη δυνατότητα της ενσωμάτωσης των χωρών αυτών στους θεσμούς της.

Η Κοινότητα δεν θα πρέπει να δώσει την εντύπωση ότι αποτελεί "λέσχη των πλουσίων Ευρωπαϊκών χωρών". Αυτό θα ήταν υπονομευτικό της ευρωπαϊκής σταθερότητας. Οι ανατολικές και κεντρικές ευρωπαϊκές χώρες θα πρέπει να αποτελέσουν μέρος της ευρύτερης ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής, που οικοδομείται γύρω από την Κοινότητα.

β. Με την ανάπτυξη -στο ενδιαμέσο διάστημα- προωθημένων μορφών συμφωνιών σύνδεσης, η Κοινότητα μπορεί να συμβάλλει στη διαδικασία εκδημοκρατισμού και οικονομικής ανόρθωσης στη βάση των αρχών της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς. Εκτός από τις χρηματοδοτικές επιχορηγήσεις, οι χώρες αυτές χρειάζονται αγορές για τα προϊόντα τους, που μόνο η Κοινότητα μπορεί να παράσχει. Απαιτείται, συνεπώς, άνοιγμα της κοινοτικής αγοράς προς τις Βαλκανικές χώρες -σε ευαίσθητους τομείς-, όπως π.χ. των γεωργικών εξαγωγών.

γ. Υποβοήθηση σχημάτων και δοαδικασιών για "διαπεριφεριακή ολοκλήρωση" (REGIONAL INTEGRATION). Η διαδικασία αυτή, με τη συμμετοχή της Κοινότητας, μπορεί να αποτελέσει τον παράγοντα υπέρβασης των σημερινών συγκρούσεων, αντιπαλοτήτων και καχυποψίας.

Σ Χ Ε Σ Ε Ι Σ Τ Η Σ Ε Ο Κ Μ Ε Τ Ι Σ

Η Ν Ω Μ Ε Ν Ε Σ Π Ο Λ Ι Τ Ε Ι Ε Σ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Στην Κεντρική Βόρεια Αμερική
ΕΚΤΑΣΗ	: 9368376 τετραγ. χιλιόμε.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 245.5 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Αγγλικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Διαμαρτυρόμενοι - Προτεστάντες
ΑΕΠ	: 5132000 εκατομ. δολάρια

Οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Κοινότητα είναι οι δύο κυριότερες εμπορικές δυνάμεις στον κόσμο.

Εκτός από τις τακτικές διασκέψεις εμπειρογνομώνων, διεξάγονται, δύο φορές το χρόνο, σημαντικές συνομιλίες, ανωτάτου επιπέδου, μεταξύ της Επιτροπής και της Αμερικανικής Κυβέρνησης. Οι συνομιλίες αυτές, που αρχικά κάλυπταν εμπορικά μόνο θέματα, έχουν διευρυνθεί, ώστε σήμερα να περιλαμβάνουν τομείς όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ενέργεια, τα οικονομικά και νομισματικά ζητήματα και η συνεργασία στην έρευνα και την τεχνολογία.

Όπως στο εμπόριο με άλλες τρίτες χώρες, ο κύριος στόχος των σημαντικών παραδοσιακών εμπορικών σχέσεων της Κοινότητας με τις ΗΠΑ είναι να διατηρηθεί η ελεύθερη συναλλαγή αγαθών και, συγχρόνως, να προστατεύονται τα νόμιμα συμφέροντα της Κοινότητας. Στο θέμα αυτό, οι ΗΠΑ και η Κοινότητα διαδραματίζουν μείζονα ρόλο στους διεθνείς φορείς, όπως η ΓΣΔΕ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Από το 1985, η αμερικανική εμπορική πολιτική αποκτά όλο και επιθετικότερο χαρακτήρα, επιδιώκοντας το στόχο ενός εμπορίου που είναι μεν ελεύθερο, αλλά συγχρόνως και ανοιχτό και θεμιτό. Το σημαντικό έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο των ΗΠΑ αποδίδεται ευρέως στους εισαγωγικούς περιορισμούς που επιβάλλουν οι εμπορικοί εταίροι της Αμερικής.

Παρά τις μόνιμες αιτίες διαφωνίας και τις άλλες, που συχνά αναφαίνονται σε νέους τομείς, η Κοινότητα έχει κατορθώσει, με την αποφασιστική, αλλά και ευέλικτη στάση της, να επιλύσει αρκετά προβλήματα και να αποσωβήσει τυχόν "εμπορικούς πολέμους".

Το 1987 είχαμε ένταση στις σχέσεις ΕΟΚ-ΗΠΑ.

Τάσεις προστατευτισμού εμφανίστηκαν στις ΗΠΑ, ιδίως μετά το ρεκόρ που σημείωσε το εμπορικό έλλειμμα τον ίδιο χρόνο. Οι τάσεις αυτές απεικονίζονται στο εμπορικό νομοσχέδιο που ενέκρινε το Κογκρέσο τον Απρίλιο του 1988, φέρνοντας ανησυχίες στην Κοινότητα ιδιαίτερα για τις διατάξεις που αφορούσαν την αύξηση των γεωργικών επιδοτήσεων, τις μονομερείς καταγγελίες των ΗΠΑ για αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, την αρχή της ετεροδικίας που εφαρμόζεται σε κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των Αμερικανικών κανονισμών για τον έλεγχο των εξαγωγών, καθώς και την πρόσβαση σε ξένες αγορές στον τομέα των τηλεπικοινωνιών.

Η Κοινότητα αντέδρασε δυναμικά, ξεκινώντας νομική διαδικασία και λαμβάνοντας αντίμετρα σε όλους τους τομείς αυτούς, για τη ζημιά που προκαλείται στα συμφέροντά της και την παράβαση των κανόνων της ΓΣΔΕ.

Παρ'όλο που οι ΗΠΑ και η ΕΟΚ είναι οι μεγαλύτεροι γεωργικοί και εμπορικοί εταίροι, παρατηρούνται -χρόνια τώρα-σοβαρές διαφορές.

Οι ΗΠΑ θεωρούν τη γεωργική πολιτική της Κοινότητας ως εμπόδιο, όχι μόνο για την πρόσβαση στην κοινοτική αγορά, αλλά και για τις εξαγωγές τους στις αγορές τρίτων χωρών. Επίσης επιτίθενται δριμύτατα κατά της κοινοτικής πολιτικής για τις επιδοτήσεις των εξαγωγών.

Οι ΗΠΑ έδωσαν νέα ώθηση στις δικές τους γεωργικές επιδοτήσεις. Κατά συνέπεια, αποδίδεται μέγιστη σημασία στην κατάργηση των γεωργικών επιδοτήσεων στο πλαίσιο του τρέχοντος γύρου διαπραγματεύσεων της ΓΣΔΕ.

Εν τούτοις, δεν διαφαίνεται ακόμη το ενδεχόμενο συμβιβασμού μεταξύ των προτάσεων που υπέβαλαν οι ΗΠΑ και η ΕΟΚ.

Ένα άλλο θέμα που προκαλεί τις αντιδράσεις των ΗΠΑ είναι οι απαράδεκτες, όπως τις χαρακτηρίζουν, κρατικές ενισχύσεις που χορηγούν οι συμμετέχουσες Ευρωπαϊκές χώρες στο πρόγραμμα AIRBUS (Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ναυπήγησης Αεροσκαφών).

Εκτός όμως από τις επιπτώσεις στις διμερείς σχέσεις, τα παραπάνω προβλήματα καθιστούν δύσκολη τη σύναψη συμφωνίας για τη γεωργία στα πλαίσια του διαπραγματευτικού γύρου της Ουρουγουάης.

Και κατά το 1989 οι εμπορικές σχέσεις παρέμειναν πηγή μόνιμων ανησυχιών, λόγω της εμμονής των πολυάριθμων διμερών διαφορών, παρά την διαβεβαίωση ότι οι ΗΠΑ υποστηρίζουν την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, το στόχο της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς και ότι είναι προσηλωμένες στις πολυμερείς διαπραγματεύσεις στα πλαίσια της ΓΣΔΕ.

Τα αντίποινα των ΗΠΑ σε μια σειρά κοινοτικών εξαγωγών συνεχίστηκαν, αλλά το ίδιο ισχύει και από την πλευρά της Κοινότητας. Κάτω από τον κίνδυνο του αδιεξόδου συστήθηκε ομάδα υψηλού επιπέδου για την βραχυπρόθεσμη εξεύρεση τεχνικών λύσεων.

Αποτέλεσμα αυτών των πρωτοβουλιών ήταν να μεταβληθούν ριζικά οι σχέσεις ΕΟΚ-ΗΠΑ το 1990. Αυτή η μεταβολή των σχέσεων είχε ως συνέπεια την εντατικοποίηση του διαλόγου σε όλα τα επίπεδα. Η ΕΟΚ και οι ΗΠΑ βλέπουν ότι έχουν κοινά συμφέροντα και ότι οι υπάρχουσες συγκρούσεις μόνο σε αδιέξοδο μπορούν να οδηγήσουν.

Η συνεργασία στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, καθώς και στην ανώτατη εκπαίδευση, φανερώνουν την πρόθεση των δύο μερών για περισσότερη εξομάλυνση των σχέσεών τους. Στα πλαίσια της ΓΣΔΕ, η Κοινότητα πιέζει τις ΗΠΑ για την κατάργηση των εμπορικών φραγμών και των αθέμιτων πρακτικών που εφαρμόζονται από τη χώρα αυτή.

Το 1991, παρά το ευνοϊκό κλίμα που δημιουργείται από τις συνεργασίες των δύο μερών, εξακολουθούν να υπάρχουν οι πιέσεις και από τα δύο μέρη για περιορισμό του αθέμιτου ανταγωνισμού, με αποκορύφωμα τον εμπορικό αποκλεισμό που επέβαλαν οι ΗΠΑ σε ορισμένα κοινοτικά προϊόντα, γεγονός που θεωρήθηκε παράνομο από την ομάδα εργασίας της ΓΣΔΕ η οποία διορίστηκε για το σκοπό αυτό.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α

Η διαδικασία για την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς ("Ευρώπη 1992") και η προοπτική για βαθύτερη πολιτική ενοποίηση αποτελούν πρόσθετους σημαντικούς παράγοντες στη δυναμική των ανακατατάξεων στις σχέσεις Ευρώπης-ΗΠΑ. Γενικά, η διαδικασία για το "1992" και ό,τι αυτό αντιπροσωπεύει, κατανοείται κυρίως στην αρνητική, προστατευτική του διάσταση από τις ΗΠΑ. Η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση προσεγγίζεται ως μια ακόμη διαδικασία, που ενώ είναι θετική για την Ευρώπη, μπορεί να λειτουργήσει προς την κατεύθυνση "αποσταθεροποίησης" παραδοσιακών σχέσεων, προτύπων και διαύλων συνεργασίας με τις ΗΠΑ. Κατά μία άποψη, η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς οδηγεί ακόμη και τα παραδοσιακά φιλοευρωπαϊκά τμήματα των ανατολικών ακτών των ΗΠΑ να προβληματίζονται για τη συνεκτικότητα και σταθερότητα της Ατλαντικής σχέσης. Οι ΗΠΑ βλέπουν ότι η ΕΟΚ απειλεί τα εμπορικά και οικονομικά της συμφέροντα. Οι εμπορικές σχέσεις και συμφωνίες που συνάπτει η ΕΟΚ και η επέκτασή τους σε κάθε γωνιά του πλανήτη, την καθιστούν έναν κορυφαίο οικονομικό ηγέτη.

Στις ΗΠΑ το βιβλίο του Λέστερ Θάρου, καθηγητή του φημισμένου MIT (Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Μασσαχουσέτης), με τίτλο "Οικοδόμημα Ευρώπη", έχει γίνει BEST SELLER εδώ και αρκετούς μήνες.

Ο Θάρου έχει βάλει τα δυνατά του για να αποδείξει ότι η Αμερική βρίσκεται στη μεταβατική περίοδο της παράδοσης των σκήπτρων της παγκόσμιας οικονομικής κυριαρχίας στην Ευρώπη, η οποία θα αναρριχηθεί στην κορυφή και θα αποτελέσει τη νέα υπερδύναμη του 21ου αιώνα.

Ο Θάρου λέει χαρακτηριστικά: "Την 1η Ιανουαρίου 1993 οι ΗΠΑ θα γίνουν—για πρώτη φορά στα τελευταία διακόσια χρόνια—η δεύτερη (χωρίς μεσάζοντες) οικονομία στον κόσμο". Και πιο κάτω: "Αν η Ευρώπη κατορθώσει να μεταβάλλει την ΕΟΚ σε μια ενιαία αγορά και να απορροφήσει σταδιακά τις υπόλοιπες χώρες στο οικοδόμημά της, θα μεταβληθεί σε μια υπερδύναμη χωρίς αντίπαλο". Σε πολλούς τομείς, όπως αυτοκινητοβιομηχανία, σιδηρουργία, αεροναυπηγική, πληροφορική, οι Αμερικανοί βιομήχανοι έχουν χάσει τα πρωτεία. Εξάλλου, σε τομείς όπως η ηλεκτρονική, προτίμησαν να καταθέσουν τα όπλα πριν πολεμήσουν.

Άλλοι Αμερικανοί θεωρητικοί και αναλυτές, βλέπουν την Ευρώπη να σχεδιάζει και να εφαρμόζει πολιτικές εσωστρέφειας και εγωισμού. Θεωρούν ότι η μεγάλη εμπορική διαφωνία που υφίσταται σήμερα μεταξύ της Αμερικής και της ΕΟΚ Ευρώπης, απλώς αντανακλά μια ευρύτερη πραγματικότητα: ότι η Δυτική Ευρώπη είναι τόσο απορροφημένη με τον εαυτό της, ώστε επιδεινώνει τις συγκρούσεις του μεταψυχρο-

πολεμικού κόσμου. Η αγροτική πολιτική, με τις υψηλές επιδοτήσεις και τον προστατευτισμό των προϊόντων που εφαρμόζουν οι Ευρωπαίοι, καθώς και οι διαπραγματεύσεις στα πλαίσια της GATT (Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου), έχουν φέρει την Αμερική σε δύσκολη θέση.

Το εμπορικό αεροσκάφος AIRBUS είναι ένας άλλος τομέας προ-στριβών ΗΠΑ-Ευρώπης.

Εμείς εκτιμούμε ότι η προσπάθεια των ΗΠΑ μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο να γίνει ο ηγέτης και σταθεροποιητής του παγκοσμίου STATUS QUO και οι αντίστοιχες οικονομικές προσπάθειες που συνόδευσαν την προσπάθεια αυτή, άφησαν ελεύθερο το έδαφος στην Ευρώπη να επενδύσει τις δυνάμεις και τα μέσα της σε καθαρά παραγωγικές και οικονομικές προσπάθειες. Οι επιλογές των ΗΠΑ να λειτουργήσουν ως πυρηνική αποτρεπτική δύναμη στο ευρωπαϊκό έδαφος και να εξισορροπήσουν τη Σοβιετική Ένωση, έφεραν την οικονομία της σε μόνιμη κατάσταση τεραστίων δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Η Ευρώπη κάτω από αυτή την σκεπή ασφάλειας και ειρήνης και μη συμμετέχοντας στο κόστος του αμυντικού προϋπολογισμού της συμμαχίας, αξιοποίησε και προώθησε τις οικονομικές της επιλογές και σήμερα προβάλλει ως οικονομικός αντίπαλος των ΗΠΑ.

Οι παραδοσιακές διεθνείς συγκρούσεις και η διαμόρφωση της διεθνούς ισορροπίας υποχωρούν και εμφανίζονται εντελώς καινούριες, που οδηγούν σε επαναπροσδιορισμό του περιεχομένου της εξωτερικής πολιτικής και της έννοιας της εθνικής ασφάλειας.

Η μελλοντική θέση των οποιονδήποτε υπερδυνάμεων στο διεθνές σύστημα, θα προσδιορίζεται από καθαρά οικονομικούς παράγοντες. Οι ΗΠΑ εμφανίζονται να βρίσκονται σε έκδηλη δυσχέρεια διαμόρφωσης ολοκληρωμένης πολιτικής για δημιουργική απάντηση στις ανακατατάξεις του Ευρωπαϊκού χώρου, σε σχέση με τη νέα πραγματικότητα που δημιουργείται με την εμβάθυνση και τη διαδικασία για την ευρωπαϊκή ενοποίηση, για την αμυντική ευρωπαϊκή πολιτική και ταυτότητα, τις μεταρρυθμίσεις και εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη κλπ.

Σ Χ Ε Σ Ε Ι Σ Τ Η Σ Ε Ο Κ Μ Ε
Τ Ο Ν Κ Α Ν Α Δ Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Στα ανατολικά της Βόρειας Αμερικής
ΕΚΤΑΣΗ	: 9976000 τετραγ. χιλιάμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 26 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Αγγλικά-Γαλλικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Καθολικοί χριστιανοί
ΑΕΠ	: 538245 εκατομ. δολάρια.

Σημαντικές επαφές με τον Καναδά καθιερώθηκαν κατά τις ανά διετίας συνεδριάσεις στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο μεταξύ της Επιτροπής και της Κυβέρνησης της χώρας αυτής, καθώς και σε πολυμερείς φορείς, όπως η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου.

Οι συζητήσεις, που στην αρχή δεν κάλυπταν παρά τα εμπορικά θέματα, διευρύνθηκαν και αφορούν σήμερα ποικίλα ζητήματα, όπως την ενέργεια, τα οικονομικά και νομισματικά προβλήματα και τη συνεργασία στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Το 1959 συνήφθη συμφωνία για τη συνεργασία σε πυρηνικά θέματα μεταξύ ΕΚΑΕ (Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας) και Καναδά. Προβλέπει συνεργασία στον τομέα της έρευνας και σε άλλους τομείς σχετικά με την ανάπτυξη της πυρηνικής ενέργειας για ειρηνικούς σκοπούς. Μια μακρόχρονη συμφωνία για τον εμπλουτισμό, την ανακύκλωση και την αποθήκευση των πυρηνικών υλικών, υπεγράφη το Δεκέμβριο του 1981, μετά την εισαγωγή αυστηροτέρων εγγυήσεων το 1978.

Το 1976, η Κοινότητα συνήψε μια μη προτιμησιακή συμφωνία-πλαίσιο για την εμπορική και οικονομική συνεργασία με τον Καναδά, με βάση τα άρθρα 113 και 235 της Συνθήκης της ΕΟΚ και το άρθρο 101 της Συνθήκης.

Το 1980 διεξήχθησαν διαπραγματεύσεις για την αλιεία, αλλά συμφωνία συνήφθη μόνο στα τέλη του 1981, η οποία εξασφαλίζει αμοιβαία-αλιευτικά δικαιώματα και προσβάσεις στις εξαγωγικές αγορές αλιευτικών προϊόντων.

Η συμφωνία-πλαίσιο αποσκοπεό στη δημιουργία άμεσων δεσμών μεταξύ ΕΟΚ και Καναδά, καθώς και στην εδραίωση και την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφοροποίηση της οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας. Είναι η πρώτη συμφωνία αυτού του τύπου, που συνήψε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα με μια βιομηχανική χώρα.

Μολονότι έχει τεθεί σε ισχύ από δεκαπενταετίας, η συμφωνία που συνήφθη με τον Καναδά δεν είχε καθόλου επιπτώσεις στις συναλλαγές με την ΕΟΚ.

Ο Καναδάς εξάγει κυρίως προς την ΕΟΚ πρώτες ύλες και ημικατεργασμένα προϊόντα. Το εμπορικό ισοζύγιο εξακολουθεί να δείχνει ένα πλεόνασμα για την ΕΟΚ.

Τα περισσότερα από τα διμερή εμπορικά προβλήματα που χώριζαν την ΕΟΚ και τον Καναδά, έχουν διευθετηθεί πλέον τα τελευταία έτη. Είχαμε όμως και προστριβές στις μεταξύ τους σχέσεις. Η ΕΟΚ από το 1983 απαγορεύει την εισαγωγή από τον Καναδά προϊόντων από δέρμα φώκιας.

Τον Ιανουάριο του 1988 απαγορεύτηκε στους Ευρωπαίους αλιείς να αλιεύουν στα Βορειοατλαντικά ύδατα του Καναδά, διότι οι Καναδοί δεν ανανέωσαν την ετήσια συμφωνία τους με την ΕΟΚ. Ο Καναδάς υποστηρίζει ότι η περιοχή υπεραλιεύεται. Η ΕΟΚ δεν συμμορφώνεται προς τις συστάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης (NAFO), που διαχειρίζεται τα ύδατα αυτά, επειδή τις θεωρεί πολύ συντηρητικές.

Το 1989 δόθηκε και πάλι ώθηση στις σχέσεις με τον Καναδά. Κατά την 7η συνεδρίαση της μεικτής επιτροπής συνεργασίας, που συστάθηκε από τη συμφωνία-πλαίσιο του 1976 στις Βρυξέλλες, ο Καναδάς έδειξε ενδιαφέρον για την επέκταση της συνεργασίας στον τομέα της επιστημονικής και τεχνικής έρευνας. Και κατά το 1990 ενισχύθηκε ο διάλογος των δύο μερών και η Κοινότητα διατηρεί τη θέση του δεύτερου εμπορικού εταίρου του Καναδά, με μερίδιο περίπου 10 % του εξωτερικού εμπορίου της εν λόγω χώρας. Το 1991 αποτελεί την 15η επέτειο της υπογραφής της συμφωνίας-πλαισίου για την εμπορική και οικονομική συνεργασία του 1976, με αρκετές επισκέψεις και από τις δύο πλευρές, που σκοπό είχαν την τόνωση των σχέσεών τους και την επίλυση των διαφορών τους. Κατά τον ίδιο χρόνο, το Συμβούλιο ενέκρινε τη σύναψη της συμφωνίας Ευρατόμ-Καναδά σχετικά με τις ειρηνικές χρήσεις της ατομικής ενέργειας, η οποία υπεγράφη τον Ιούλιο.

Σ Χ Ε Σ Ε Ι Σ Τ Η Σ Ε Ο Κ Μ Ε Τ Η Ν
Ι Α Π Ω Ν Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ: Νησί στην ανατολική Ασία
ΕΚΤΑΣΗ : 372313 τετραγ. χιλιάμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ : 122.5 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ : Ιαπωνικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ : Βουδιστές
ΑΕΠ : 2868442 εκατομ. δολάρια

Ενώ ως την αρχή της δεκαετίας του 1970 οι σχέσεις μεταξύ ΕΟΚ και Ιαπωνίας ήταν σχεδόν ανύπαρκτες, από το 1973 γνώρισαν μια εκπληκτική άνθιση.

Ωστόσο, έως το 1978, οι σχέσεις αυτές είχαν κατά κύριο λόγο, οικονομικό κυρίως χαρακτήρα.

Αλλά η νέα θέση της Ιαπωνίας ως μεγάλης οικονομικής δύναμης αλλά και ως βιομηχανικής δύναμης, οι προνομιακές σχέσεις της Ιαπωνίας με τις ΗΠΑ, καθώς και η προνομιακή της θέση στην Ασία, την κατέστησαν ιδιαίτερα σημαντικό εταίρο στη διεθνή σκηνή και οδήγησαν στην ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας, εξελίξεις που συγκεκριμενοποιήθηκαν με τακτικές πια συναντήσεις αντιπροσωπειών.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Το εμπορικό ισοζύγιο ευνοεί όλο και περισσότερο την Ιαπωνία. Το εμπόριο μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας αντιπροσωπεύει όλο και περισσότερο σημαντικό μέρος του συνολικού εξωτερικού τους εμπορίου.

Τα τελευταία χρόνια, η Κοινότητα υπέβαλε στους Ιάπωνες μια σειρά αιτημάτων για την απελευθέρωση της πρόσβασης στην Ιαπωνική αγορά, κυρίως με την κατάργηση των μη δασμολογικών φραγμών στον τομέα των προδιαγραφών και των επικυρώσεων, των διαδικασιών εισαγωγής και του συστήματος διανομής. Η Κοινότητα ζήτησε επιπλέον να μειωθούν οι τιμές για μια σειρά γεωργικών προϊόντων.

Ενώ στις αρχές της δεκαετίας του '80 οι Ιάπωνες συνέχισαν να ανταποκρίνονται στα αιτήματα αυτά με μάλλον περιορισμένη δράση και χωρίς κατά τα φαινόμενα ειλικρινή επιθυμία να αλλάξουν τα πράγματα, τώρα, τόσο κυβερνητικοί υπάλληλοι, όσο και μεγαλοβιομήχανοι, έχουν γενικά συνειδητοποιήσει ότι δεν είναι δυνατόν να συνεχιστεί πλέον αυτή η κατάσταση και ότι η δημιουργία πιο ισορροπημένων εμπορικών συναλλαγών συμφέρει τόσο την Ιαπωνία, όσο και τους εταίρους της.

Έχει ήδη σημειωθεί μεγάλη πρόοδος από το 1987 στον τομέα των αυτοκινήτων, των καλλυντικών και των ιατρικών συσκευών.

Οι ενέργειες που έγιναν στο πλαίσιο της ΓΣΔΕ όσον αφορά την επιβολή δασμών από την Ιαπωνία στα εισαγόμενα οινόπνευματώδη και το κρασί, ήταν επιτυχείς, αλλά η Ιαπωνία δεν συμμορφώνεται πάντα με τα πορίσματα της ΓΣΔΕ και αρκετές φορές δεν αλλάζει το σύστημα επιβολής δασμών.

Το 1983 και μέχρι το 1985, ΕΟΚ και Ιαπωνία συμφώνησαν για τον περιορισμό των εξαγωγών για ορισμένα "ευαίσθητα" προϊόντα και με το τέλος της συμφωνίας, η Κοινότητα εξακολουθεί να ελέγχει τις εισαγωγές αυτών των ευαίσθητων προϊόντων, που συνίστανται κυρίως από ηλεκτρικά είδη οικιακής χρήσεως.

Τον Ιούνιο του 1987, ο κανονισμός της ΕΚ για το αντwtάμπινγκ τροποποιήθηκε με στόχο να μην έχουν τη δυνατότητα οι Ιάπωνες και άλλοι κατασκευαστές να αποφεύγουν τους δασμούς αντwtάμπινγκ, πραγματοποιώντας την τελική συναρμολόγηση στην Κοινότητα και το 1988 επίβληθηκαν οι πρώτοι δασμοί αντwtάμπινγκ που επιβάλλονται και στα Ιαπωνικά προϊόντα που συναρμολογούνται στην Κοινότητα.

Οι Ιάπωνες βιομήχανοι εξέφρασαν τη δυσαρέσκειά τους στην τροποποίηση αυτή, που θεωρούν ότι θα αποθαρρύνει τις Ιαπωνικές επενδύσεις στην Ευρώπη.

Η βιομηχανική συνεργασία χαρακτηρίστηκε από την παρουσίαση στο κέντρο βιομηχανικής συνεργασίας Κοινότητας-Ιαπωνίας, στο Τόκυο, των δραστηριοτήτων κατάρτισης και υπηρεσιών ενημέρωσης για ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, καθώς και την οργάνωση, στο Τόκυο, του 3ου οικονομικού φόρουμ Κοινότητας-Ιαπωνίας. Το 1989 η Κοινότητα γίνεται όλο και πιο σημαντικός εταίρος για την Ιαπωνία.

Η Ιαπωνία από την πλευρά της, καθιερώθηκε ως η πρώτη δύναμη στο χρηματοδοτικό, οικονομικό και πολιτικό τομέα. Το εμπορικό έλλειμμα της Κοινότητας έναντι της Ιαπωνίας όμως, παραμένει. Η Ιαπωνία πραγματοποιεί επενδύσεις στην Ευρώπη σε ποσοστό 15 %. Τα προϊόντα της Κοινότητας εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προβλήματα στην Ιαπωνική αγορά, λόγω των περιορισμών που ισχύουν στην αγορά αυτή.

Οι σχέσεις μεταξύ των δύο μερών, το 1990 και το 1991, χαρακτηρίστηκαν από αυξημένη συνεργασία σε πολλούς τομείς, αφ' ενός λόγω του ρόλου που διαδραματίζει η Ιαπωνία σε οικονομικό, χρηματοπιστωτικό και πολιτικό επίπεδο και αφ' ετέρου λόγω της συνεχώς σημαντικότερης θέσης που κατέχει η Κοινότητα στο παγκόσμιο προσκήνιο.

Παρά την αύξηση των εξαγωγών της Κοινότητας προς την Ιαπωνία κατά 13 %, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου με την Ιαπωνία παραμένει για το 1990, στα επίπεδα του 1989. Εξακολουθούν όμως να υπάρχουν τα προβλήματα πρόσβασης στις αγορές τόσο στις γεωργικές, όσο και στις βιομηχανικές, και των δασμολογικών, αλλά και των μη δασμολογικών εμποδίων.

Όσον αφορά τις συναλλαγές αυτοκινήτων, η Κοινότητα και η Ιαπωνία συμφώνησαν για μια λύση που έχει ως στόχο να, εξασφαλιστεί η απελευθέρωση της Κοινοτικής αγοράς στο πλαίσιο της δημιουργίας μιας ενιαίας αγοράς, χωρίς οι εξαγωγές της Ιαπωνίας να προκαλούν σε αυτή διαστρεβλώσεις.

Επίσης, εντατικοποιήθηκαν οι δραστηριότητες για την προώθηση των εξαγωγών της Κοινότητας προς την Ιαπωνία. Έγιναν οι ετήσιες συζητήσεις για θέματα ανταγωνισμού και επέτρεψαν να γίνουν ανταλλαγές απόψεων για τις εξελίξεις της πολιτικής του ανταγωνισμού της Ιαπωνίας και της Κοινότητας, καθώς και τη διεθνή διάσταση αυτών των προβλημάτων.

Τ. Ε. Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α

Το πρόβλημα των εμπορικών σχέσεων της ΕΟΚ με την Ιαπωνία δεν ωφείλεται ουσιαστικά στο εμπορικό έλλειμμα της Κοινότητας, το οποίο θα μπορούσε εξάλλου να αντισταθμίσει χάρη στα πλεονεκτήματά της με άλλους εμπορικούς εταίρους.

Ωστόσο, ακόμη και αν η Κοινότητα μπορούσε να καλύψει σε ποσοστό 100% τις εισαγωγές της, εάν δηλαδή διατηρούσε πλεονασματικές συναλλαγές με όλες τις τρίτες χώρες, οι διμερείς εμπορικές σχέσεις της με την Ιαπωνία θα συνέχιζαν να αποτελούν πηγή ανησυχίας λόγω της σημερινής σύνθεσης των Ιαπωνικών εξαγωγών, καθώς και της στρατηγικής που ακολουθούν οι Ιάπωνες για τις εξαγωγές τους.

Τα τελευταία χρόνια, το μεγαλύτερο μέρος των Ιαπωνικών εξαγωγών με προορισμό την ΕΟΚ, προέρχονται από τομείς τεχνολογιών αιχμής, όπως η ηλεκτρονική της κατανάλωσης, ο εξοπλισμός γραφείων και το υλικό πληροφορικής, το φωτογραφικό υλικό και τα αυτοκίνητα.

Σε πολλές περιπτώσεις, οι Ιάπωνες ακολουθούν μια επιθετική πολιτική τιμών, εφαρμόζοντας τιμές που βασίστηκαν σε μια πολύ σημαντική παραγωγή εξαρχής, δηλαδή τιμές ντάμπινγκ.

Ο στόχος είναι να εξαληφθεί ο ανταγωνισμός και ακόμη να αποκτήσουν δεσπόζουσα θέση στην αγορά.

Η στρατηγική αυτή-η επονομαζόμενη "ακτίνα λέιζερ"- αποτελεί απειλή για την ευρωπαϊκή βιομηχανία, όχι μόνο στην ίδια την αγορά, αλλά και στις αγορές των τρίτων χωρών.

Η υπερεξειδίκευση, η υψηλή παραγωγικότητα, η εφαρμογή της τεχνογνωσίας και τα πρωτοπόρα συστήματα μάρκετινγκ και μάνατζμεντ που ακολουθούν, είναι τα πλεονεκτήματα της Ιαπωνικής οικονομίας.

Μολονότι οι Ιάπωνες υποστηρίζουν ότι η πρωταρχική αιτία του εμπορικού ελλείμματος της Κοινότητας έγκειται στη μη ανταγωνιστικότητα και την ακαταλληλότητα των ευρωπαϊκών προϊόντων, δεν αναφέρονται στην στρατηγική τακτική τους να κρατούν κλειστή την Ιαπωνική αγορά εξαιτίας των πολλών διοικητικών και τεχνικών εμποδίων του Ιαπωνικού συστήματος διανομής, το οποίο ελέγχεται σε μεγάλο βαθμό από τους ντόπιους παραγωγούς και την πολύ διαδεδομένη στην Ιαπωνία πεποιήθηση ότι είναι "αντιπατριωτικό" το να αγοράζονται προϊόντα ξένων επιχειρήσεων αντί να υποστηρίζονται οι συμπατριώτες παραγωγοί, κάτι αντίστοιχο δηλαδή με το δικό μας σύνθημα "ο επιμένων Ελληνικά", αν και τα θέματα που το αφορούν είναι διαφορετικά.

Σ Χ Ε Σ Ε Ι Σ Τ Η Σ Ε Ο Κ Μ Ε Τ Η Ν

Κ Ι Ν Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Στη Νότια Ανατολική Ασία
ΕΚΤΑΣΗ	: 9597000 τετραγ. χιλιάμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 1200 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Κινέζικα
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Βουδιστές-Κομφουκιστές
ΑΕΠ	: 345395 εκατομ. δολάρια

Το 1978 η ΕΟΚ υπέγραψε εμπορική συμφωνία με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας. Το 1985 η συμφωνία αυτή αντικαταστάθηκε από συμφωνία οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας.

Η υπογραφή των συμφωνιών αυτών είναι αποτέλεσμα της πολιτικής ανοίγματος της Κίνας προς τον έξω κόσμο, που ακολουθείται τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια.

Το εξωτερικό εμπόριο αναγνωρίστηκε επίσημα ως σημαντικός παράγων εξέλιξης και οικονομικής ανάπτυξης και εγκαταλείφθηκαν οι αρχές της αυτάρκειας που ίσχυαν για μεγάλο χρονικό διάστημα. Σημαντικό ρόλο για την επίτευξη των στόχων που έχει θέσει η Κίνα στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης, παίζουν οι εισαγωγές, από τις δυτικές χώρες, εξοπλισμού υψηλής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, που της λείπουν.

Με το πνεύμα αυτό και λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη εξισορρόπησης της παγκόσμιας επιρροής των ΗΠΑ, η Κίνα αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και στις σχέσεις της με την ΕΟΚ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '60 και στην αρχή της δεκαετίας του '70, τα κράτη μέλη αρχίζουν μεμονωμένα να συνάπτουν επίσημες σχέσεις με την Κίνα.

Το 1972 πραγματοποιούνται συναντήσεις Κινέζων διπλωματών με την Επιτροπή και το 1975 συμφωνείται η σύναψη επισήμων σχέσεων. Ακολουθεί η σύναψη εμπορικής συμφωνίας, που τίθεται σε ισχύ το 1978. Μετά την υπαγωγή της, το 1980, στο σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων της Κοινότητας, η Κίνα έχει καταστεί σήμερα μια από τις δέκα σημαντικότερες χώρες που υπάγονται στο σύστημα αυτό.

Το πλαίσιο της συμφωνίας αποδείχθηκε ανεπαρκές ενόψει των συνεχώς διευρυνόμενων διμερών σχέσεων και για το λόγο αυτό, υπεγράφη το 1985 νέα συμφωνία ευρείας οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας.

Το 1987 η ΕΟΚ υπέγραψε με την Κίνα συμφωνία για τη δημιουργία κέντρου βιοτεχνολογικών εφαρμογών στη γεωργία και την Ιατρική.

Ο σημαντικότερος βιομηχανικός κλάδος της Κίνας είναι ο κλωστούφαντουργικός, με εξαγωγές κλωστούφαντουργικών προϊόντων και ειδών ενδυμασίας σε όλο τον κόσμο.

Οι συναλλαγές ανάμεσα στην Κοινότητα και την Κίνα αυξάνονται με κανονικό ρυθμό και μειώνεται το παραδοσιακό εμπορικό πλεόνασμα της ΕΟΚ. Η Κίνα είναι ο δεύτερος σημαντικότερος προμηθευτής της Κοινότητας σε κλωστούφαντουργικά προϊόντα και σε είδη ενδυμασίας. Άλλα σημαντικά προϊόντα της είναι είδη διατροφής, χημικά προϊόντα και ορυκτά. Η Κοινότητα από τη μεριά της είναι ο σημαντικότερος προμηθευτής της Κίνας σε τεχνολογία.

Στο πλαίσιο της συμφωνίας εμπορικής και οικονομικής συνεργασίας το 1985, η Κοινότητα αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην προώθηση της εμπορικής συνεργασίας, μεταξύ άλλων με εκπαιδευτικά προγράμματα, σχέδια για την προώθηση των εξαγωγών, καθώς και με τη διοργάνωση της λεγόμενης BUSINESS WEEK Εμπορική Εβδομάδα, κατά τη διάρκεια της οποίας συναντώνται εκπρόσωποι της Κίνας και της Κοινότητας.

Το 1987 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση του Θιβέτ και καλούσε μεταξύ άλλων, την Κυβέρνηση της Κίνας "να σεβαστεί το δικαίωμα των Θιβετιανών στην θρησκευτική ελευθερία και την πολιτιστική αυτονομία", προκαλώντας τις αντιδράσεις της Κυβέρνησης.

Το 1988 έγινε η τρίτη εμπορική εβδομάδα ΕΟΚ-Κίνας και υπεγράφη πρωτόκολλο συμφωνίας για ένα αναπτυξιακό έργο στον γαλακτοκομικό τομέα της Κίνας. Την ίδια περίοδο επισκέφθηκε την Κίνα ο κύριος ANDRIESSEN και εξετάσθηκε η παγκόσμια κατάσταση της γεωργίας και το ιδιαίτερο πρόβλημα εφοδιασμού της Κίνας με είδη διατροφής.

Το 1989 ήταν μια χρονιά που οι σχέσεις ΕΟΚ-Κίνας επιδεινώθηκαν, λόγω των γεγονότων της 4ης Ιουνίου. Η επιτροπή, σε ανακοίνωσή της, αποδοκιμάζει το συμβάν και τονίζει ότι αυτό μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τις σχέσεις των δύο μερών σε μόνιμη βάση, αν η Κινεζική κυβέρνηση ακολουθούσε ένα δρόμο που θα έθετε σε κίνδυνο την πολιτική ανοίγματος και μεταρρύθμισης. Έτσι: δεν πραγματοποιήθηκε η συνεδρίαση της μεικτής επιτροπής ΕΟΚ-Κίνας. Επίσης δεν έγινε δεκτός από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο της επιτροπής ο υπουργός Οικονομικών και εμπορικών σχεδίων της Κίνας. Έγινε κοινή δήλωση των 12 και και δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Μαδρίτης, το οποίο ενέκρινε μέτρα εναντίον της Κίνας, ιδίως την καταστολή των διμερών υπουργικών επαφών και την υψηλού επιπέδου ενημέρωση για τα νέα σχέδια συνεργασίας και τη μείωση των προγραμμάτων επιστημονικής, πολιτιστικής και τεχνικής συνεργασίας, Όλα αυτά έγιναν τη στιγμή που επρόκειτο να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των δύο μερών.

Αυτά τα μέτρα συνέχιζαν να επηρεάζουν μέχρι και τον Οκτώβρη του 1992. Βέβαια, στις 22 Οκτωβρίου, οι 12 απεφάσισαν να εξομαλύνου βαθμιαία τις σχέσεις τους με τη χώρα αυτή. Έτσι, τροποποιήθηκε συνεδρίαση της μεικτής επιτροπής ΕΟΚ-Κίνας, με κύριο θέμα το αυξανόμενο έλλειμμα των συναλλαγών μεταξύ τους και ειδικότερα τη μείωση των εισαγωγών από την Κοινότητα. Υπεγράφη μνημόνιο για τη συνεργασία στους τομείς της τεχνολογίας, πληροφόρησης και τηλεπικοινωνιών. Τέλος, μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν ήταν αυτό για το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην Κίνα.

Ν Ο Τ Ι Ο Α Ν Α Τ Ο Λ Ι Κ Η Μ Ε Σ Ο Γ Ε Ι Ο Σ

Μ Α Γ Η Ρ Ε Β - Μ Α Σ Η Ρ Ε Ο

Τ Α Υ Τ Ο Τ Η Τ Α

ΧΩΡΕΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΓΛΩΣΣΑ	ΘΡΗΣΚΕΙΑ	ΑΕΠ
Μαρόκο	446550 τ.χ.	23.9 εκτ	Μαροκινά	Μουσουλμ.	18.4 δις \$
Αλγερία	2381741 "	23.8 "	Αλγερικά	" "	64 "
Τυνησία	163610 "	7.8 "	Τυνησιακά	" "	10.1 "
Αίγυπτος	1000000 "	51.5 "	Αιγυπτιακά	" "	28.3 "
Ιορδανία	97740 "	3.9 "	Αραβικά	" "	5 "
Συρία	185180 "	11.6 "	" "	Μωαμεθανοί	14.3 "
Λίβανος	10400 "	2.8 "	" "	" "	8.4 "

Η Ιστορία και η Γεωγραφία έχουν κάνει τη Μεσόγειο κέντρο εμπορίου και ανεξαρτησίας, αλλά μπορεί επίσης να είναι πεδίο διένεξης. Περισσότερο από οπουδήποτε αλλού, η ευημερία και η ειρήνη για όλους, απαιτούν σταθερό διάλογο και μια διαρκή και ειδική μέθοδο συνεργασίας μεταξύ Βορρά και Νότου.

Στα πρόσφατα χρόνια, αυτή η ειδική σχέση έχει προκύψει εναντίον μεγάλων προκλήσεων. Η διεύρυνση της Κοινότητας για να συμπεριλάβει την Ισπανία και την Πορτογαλία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί από τις Μεσογειακές χώρες μη-μέλη, ως απειλή για τις εξαγωγές των αγροτικών προϊόντων τους.

Το άνοιγμα της Κοινότητας προς την Ανατολή, έχει εγείρει φόβους για χαλάρωμα της συνεργασίας με το Νότο, ενώ η προσέγγιση του 1993 έχει προκαλέσει το φόβο κάποιων ότι η κοινή αγορά ίσως γίνει μια "οχυρωμένη Ευρώπη".

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει συνάψει δύο συνθήκες οικονομικής συνεργασίας με τα κράτη της Νοτιοανατολικής Μεσογείου.

ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΜΑΓΗΡΕΒ

Αυτές είναι οι: Αλγερία, Τυνησία, Μαρόκο.

Από το 1957, τα κράτη που υπέγραψαν τη Συνθήκη ΕΟΚ, διατύπωσαν με δήλωση πρόθεσης, την αρχή ότι η Κοινότητα ήταν διατεθειμένη να συνάψει συμβάσεις οικονομικής σύνδεσης με τις ανεξάρτητες χώρες της ελευθέρως ζώνης.

Οι συμφωνίες που συνάφθηκαν το Μάρτιο του 1969 με την Τυνησία και το Μάρτιο με το Μαρόκο, είχαν εμπορικό χαρακτήρα και όχι χαρακτήρα συνεργασίας. Μετά την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της Αλγερίας και μέχρι τη σύναψη συμφωνίας του 1972, το καθεστώς του εμπορικών της συναλλαγών διέφερε, ανάλογα με τα κράτη μέλη.

Τον Ιούλιο του 1987, το Μαρόκο υπέβαλε αίτηση ένταξης στην Κοινότητα, η οποία απορρίφθηκε από το Συμβούλιο τον Οκτώβριο του 1987, δεδομένου ότι δυνατότητα συμμετοχής στην Κοινότητα έχουν μόνο τα ευρωπαϊκά κράτη.

ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΜΑSΗRΕQ

Αυτές είναι οι: Συρία, Λίβανος, Ιορδανία, Αίγυπτος.

Η εξέλιξη των σχέσεων ΕΟΚ-ΜΑSΗRΕQ είναι πανομοιότυπη με εκείνη που παρατηρείται στην περίπτωση των χωρών του ΜΑGΗRΕB.

Σε πρώτη φάση, συνήφθησαν εμπορικές συμφωνίες με το Λίβανο, το 1965 και την Αίγυπτο, το 1972. Σε δεύτερη φάση, η δήλωση των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, κατά τη διάρκεια της Διάσκεψης κορυφής του Παρισιού το 1972, εγκαινίασε την εποχή της "σφαιρικής μεσογειακής πολιτικής" της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Η πολιτική αυτή παρείχε στις χώρες της λεκάνης της Μεσογείου ταυτόχρονα την προοπτική μιας ευρύτερης συνεργασίας από αυτήν που απορρέει από τις εμπορικές συμφωνίες και την επέκταση της συνεργασίας αυτής και σε άλλες χώρες.

Οι διαπραγματεύσεις κατέληξαν σε συμφωνίες συνεργασίας, που υπογράφηκαν το 1977 με κάθε ένα από τα κράτη που συνθέτουν το ΜΑSΗRΕQ (με τη Συρία το 1978).

Ορισμένα εμπόδια, πολιτικής και οικονομικής φύσεως, καθυστέρησαν σημαντικά την εφαρμογή της νέας κοινοτικής πολιτικής. Αποδείχθηκε ότι ήταν δύσκολο να εφαρμοστεί η ίδια πολιτική σε μια ομάδα χωρών με διαφορετικά πολιτικά συστήματα, σε διαφορετικά στάδια οικονομικής ανάπτυξης, με αποκλίνοντα οικονομικά συμφέροντα και εκ των οποίων ορισμένες είχαν επωφεληθεί, κατά το παρελθόν, από ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους.

Επιπλέον, ανταγωνιστικά συμφέροντα που έφεραν σε αντίθεση τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων των μεσογειακών χωρών, που ήταν, ή όχι, μέλη της Κοινότητας, δυσχέραιναν τη διατύπωση αποδεκτών και από τα δύο μέρη όρων σχετικά με την πρόσβαση των γεωργικών προϊόντων στις αγορές της ΕΟΚ.

Οι διαφορές αυτές και υπάρχουσες αντιθέσεις από την άποψη των οικονομικών συμφερόντων ερμηνεύουν τη βραδύτητα που χαρακτήρισε την εξέλιξη της διαπραγμάτευσης των συμφωνιών.

Οι συμφωνίες με τις χώρες του MAGHREB υπεγράφησαν το 1976 και με τις χώρες του MASHREQ το 1977.

Αυτές οι συμφωνίες συνεργασίας βασίζονται στο ίδιο πρότυπο που αποτελείται από τρεις πτυχές:

α. Τις εμπορικές προτιμήσεις -όχι αμοιβαίες, αλλά μεταχείριση του πλέον ευνοούμενου κράτους-, που ανοίγουν την Κοινοτική αγορά στα βιομηχανικά προϊόντα, εκτός από ορισμένα ευαίσθητα προϊόντα, κυρίως κλωστοϋφαντουργικά, και βελτιώνουν -σε ορισμένο βαθμό- το καθεστώς των εισαγωγών γεωργικών προϊόντων.

β. Οικονομική και τεχνική συνεργασία, η οποία παρ'ότι περιορισμένη, από την άποψη απολύτων αριθμητικών στοιχείων, διαδραματίζει εξέχοντα ρόλο, λόγω των συνοδευτικών αποτελεσμάτων που έχει σε τυχόν δανειστές που τους ενδιαφέρει η πρόσβαση στην Κοινοτική αγορά.

γ. Κοινά όργανα, που αποτελούνται από ένα Συμβούλιο Υπουργών, το οποίο συνεδριάζει μία φορά ετησίως, και από μία Επιτροπή -σε επίπεδο πρεσβευτών- η οποία βοηθά το Συμβούλιο στις εργασίες του. Η Επιτροπή εκπροσωπείται, σε μόνιμη βάση, από μια αντιπροσωπεία σε κάθε μια από τις ενδιαφερόμενες Αραβικές χώρες.

δ. Συνεργασία, η οποία θεσπίστηκε, στον τομέα του εργατικού δυναμικού με τις χώρες του MAGHREB.

Το μεγάλο πλεονέκτημα του εμπορικού ισοζυγίου της ΕΟΚ, που στις περισσότερες περιπτώσεις παρουσιάζει ανοδική τάση, προξένησε σοβαρές ανησυχίες. Η τάση αυτή είναι ιδιαίτερα σαφής όσον αφορά την Αίγυπτο, τη Συρία, την Ιορδανία και το Λίβανο, από την αρχή της δεκαετίας του '70.

Μειώθηκαν οι εξαγωγές γεωργικών προϊόντων, η δε αύξηση των εξαγωγών πετρελαίου και άλλων πρώτων υλών δεν ήταν επαρκείς για να αντισταθμίσουν, συνολικά, την αύξηση των εισαγωγών από την Κοινότητα.

Ήδη από το 1979 καταργήθηκαν οι περιορισμοί που είχαν επιβληθεί σε ορισμένες εξαγωγές, όπως στα προϊόντα διύλισης πετρελαίου. Άλλες παραγωγές, όπως είναι τα μεσογειακά οπωροκηπευτικά που παράγονται ήδη στην Κοινότητα, καθώς και το βαμβάκι, υπόκεινται πάντα στο καθεστώς ποσοστώσεων ή στο χρονοδιάγραμμα εισαγωγών. Αντιθέτως, η μεγαλύτερη αύξηση των εισαγωγών από την ΕΟΚ σημειώνεται στον τομέα των μηχανών και στον τομέα των βιομηχανικών προϊόντων.

Τα δεύτερα χρηματοδοτικά πρωτόκολλα που συνήφθησαν το 1982, εξέφρασαν τον ολοένα και σημαντικότερο ρόλο που διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ) στην ανάπτυξη των ενδιαφερομένων περιοχών (δάνεια με επιτόκιο 2% και 3%).

Πάντως, η αύξηση της συνολικής χρηματοδοτικής ενίσχυσης, φάνηκε μάλλον περιορισμένη, λόγω του ανοίγματος της Κοινότητας στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και την Ισπανία, βάσει του οποίου αυξήθηκε όντως ο δείκτης αυτοεφοδιασμού της ΕΟΚ σε πολλά προϊόντα μεσογειακού τύπου.

Το 1988, μετά την διεύρυνση της Κοινότητας, συνήφθησαν τα νέα ανανεωμένα χρηματοδοτικά πρωτόκολλα με τις χώρες του MASHREQ και του MAGHREB, συνολικού ποσού 956 εκατομ. ECU. Ιδιαίτερη μέριμνα δόθηκε για έργα αναπτυξιακής ενίσχυσης για τους Παλαιστίνιους και εφαρμόστηκε προτιμησιακό καθεστώς όσον αφορά τις εξαγωγές από τις περιοχές αυτές. Το 1989 και το 1990 προχωρούν ικανοποιητικά τα τρίτα χρηματοδοτικά πρωτόκολλα, ύψους 1644 εκατομ. ECU, που προβλέπουν, εκτός από την τεχνική και οικονομική βοήθεια, επιπλέον βοήθεια, που δόθηκε σε διάφορα κράτη μέλη για τις ανάγκες επισιτιστικής βοήθειας, καθώς και έκτακτης βοήθειας για αποκατάσταση βασικών υπηρεσιών. Συνεχίστηκε, κατά τη διάρκεια αυτών των ετών, η παροχή βοήθειας προς τους Παλαιστίνιους. Όσον αφορά το 1991, συνεχίστηκαν ικανοποιητικά τα τρίτα χρηματοδοτικά πρωτόκολλα, ύψους 1215 εκατομ. ECU.

Η χρονιά αυτή σφραγίστηκε από τις διαπραγματεύσεις και την υπογραφή των τετάρτων χρηματοδοτικών πρωτοκόλλων με τις χώρες του MAGHREB και του MASHREQ. Χορηγήθηκε βοήθεια στους Παλαιστίνιους των κατεχόμενων, που προοριζόταν να μειώσει τις αρνητικές επιπτώσεις του πολέμου στον Κόλπο. Επίσης συνεχίστηκε η βοήθεια της Κοινότητας για την ανάπτυξη των κατεχόμενων εδαφών. Κατά τη διάρκεια των παραπάνω ετών, είχαμε επισκέψεις, τόσο του προέδρου της Επιτροπής, όσο και των επιτρόπων στις παραπάνω χώρες, καθώς επίσης και επισκέψεις των υπουργών και μελών των κυβερνήσεων αυτών των χωρών στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν σύνοδοι συνεργασίας μεταξύ της Κοινότητας και των χωρών αυτών και συνήλθαν οι υπουργοί Εξωτερικών της Κοινότητας και της Αραβικής Ένωσης του MAGHREB.

Το 1989 το Συμβούλιο υιοθέτησε το σκελετό για την επαναδιεύθυνση της Κοινοτικής Μεσογειακής πολιτικής.

Η εφαρμογή ξεκίνησε στα 1990 και συνεχίστηκε κατά τη διάρκεια του 1991, όταν η πλειονότητα των νέων οικονομικών πρωτοκόλλων με τις Μεσογειακές χώρες τέθηκε σε ισχύ.

Η νέα Μεσογειακή πολιτική έχει έξι κύριες συνιστώσες:

1. Υποστήριξη για την πορεία της οικονομικής διευθέτησης
2. Ενθάρρυνση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας (επένδυσης)
3. Αύξηση στη διμερή και Κοινοτική οικονομική βοήθεια
4. Διατήρηση ή βελτίωση των συμφωνιών που οδηγούν στην προσχώρηση στην Κοινοτική αγορά
5. Στενή περιπλοκή με την πορεία της Κοινότητας προς την Κοινή Αγορά
6. Ενδυνάμωση του οικονομικού και πολιτικού διαλόγου, σε περιφερειακό επίπεδο, όπου αυτό είναι δυνατό.

Αυτή η νέα Μεσογειακή πολιτική. Παρέχει πακέτο βοήθειας, ύψους 4405 εκατομ. ECU, που υποδιαιρείται ως εξής:

- α. 2075 εκατομ. ECU για τα οικονομικά πρωτόκολλα, τα οποία ισχύουν από 1 Νοεμβρίου 1991 μέχρι 31 Οκτωβρίου 1996;
- β. 2030 εκατομ. ECU για περισσότερα ευρέως βασισμένη οικονομική συνεργασία έξω από τα πρωτόκολλα (συμπεριλαμβανομένης της περιφερειακής συνεργασίας και συνεργασίας για το περιβάλλον).
- γ. 300 εκατομ. ECU για παροχή υποστήριξης για την οικονομική μεταρρύθμιση.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α

Κάθε χρόνο, οι εισαγωγές της Κοινότητας από τους συνεταιίρους της στη Μεσόγειο, ανέρχονται σε περίπου 25 δις δολάρια και οι αντίστοιχες εξαγωγές της ξεπερνούν τα 30 δις δολάρια. Υπάρχουν στην Κοινότητα, προς το παρόν, πάνω από 5 εκατομ. μετανάστες από χώρες γύρω από τη Μεσόγειο.

Για την Κοινότητα, αυτή η συναλλαγή μεταφράζεται σε πλεόνασμα 7 δις δολαρίων περίπου, γιατί η Μεσόγειος είναι πραγματικά ένας από τους κύριους εμπορικούς συνεταιίρους της Κοινότητας.

Οι Μεσογειακές χώρες εξακολουθούν να θεωρούν αυτούς τους εμπορικούς δεσμούς ακόμη μεγαλύτερης σημασίας, από τη στιγμή αντανακλούν ένα βαθμό εξάρτησης που θα ήταν δύσκολο να ελαττωθεί.

Οι περισσότερες χώρες ενδιαφέρονται να βασιστούν στην Ευρωπαϊκή αγορά για άνω του 50% των εξαγωγών τους (75% για την Τυνησία). Τέτοια αταίριαστη (άτοπη) ανεξαρτησία, η οποία ζυγίζει περισσότερο προς τη μια πλευρά απ'ό,τι στην άλλη, σημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει συνεργασία που να στοχεύει στις προοδευτικώς ισοζυγισμένες σχέσεις και που να πετυχαίνει μεγαλύτερη ένταση, καθώς και ανάπτυξη των ενδιαφερομένων χωρών που βασίζεται περισσότερο στον εαυτό τους.

Οι ανισότητες που υπάρχουν σήμερα μεταξύ των βοριότερων και νοτιότερων μισών της Μεσογείου, είναι αναμφίβολα λιγότερο υπογραμμισμένες απ'ό,τι αν δεν υπήρχαν καθόλου ειδικοί δεσμοί. Παρ'όλα αυτά, υπάρχουν περιοχές αδυναμίας.

Οι σοβαρές εσωτερικές ανισορροπήσεις, με τις οποίες η πλειονότητα των Μεσογειακών χωρών πρέπει να παλέψει, καλούν για μια μορφή συνεργασίας από την Κοινότητα, η οποία θα είναι περισσότερο προσαρμοσμένη στις συνθήκες των χωρών αυτών.

Οι ανισορροπήσεις (ανισότητες) πηγάζουν κυρίως από τους ρυθμούς αύξησης του πληθυσμού, οι οποίοι σε έναν ορισμένο αριθμό περιπτώσεων είναι συχνά σε υπερβολή -σε αντίθεση- προς τους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, καθώς και από τις διακυμάνσεις των ενεργών τιμών και από ένα επίπεδο υποχρέωσης (200 δις δολάρια), το οποίο πιέζει για την υιοθέτηση ρυθμιστικών τακτικών -μεθόδων- αυστηρής δομής, με όλα αυτά να διαγωνίζονται στο δρόμο των οικονομικών, κοινωνικών, καθώς και πολιτικών προβλημάτων.

Β Ο Ρ Ε Ι Α Μ Ε Σ Ο Γ Ε Ι Ο Σ

Κ Α Ι Ι Σ Ρ Α Η Λ

Τ Ο Υ Ρ Κ Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Χώρα της Ασίας στην Ανατολική Μεσόγειο
ΕΚΤΑΣΗ	: 780576 τετραγ. χιλιάμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 53.6 εκατομ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Τουρκικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Μωαμεθανοί
ΑΕΠ	: 62 δις δολλ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Οι σχέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας αρχίζουν ουσιαστικά το 1963, όπου συνήφθηκε η πρώτη συμφωνία σύνδεσης. Αυτή προέβλεπε πρόσβαση με προτιμησιακό καθεστώς στις κοινοτικές αγορές και αποτελούσε το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα μπορούσε να εναρμονισθεί η πολιτική της χώρας με εκείνη της Κοινότητας, εν όψει ενδεχόμενης προσχώρησης στην Κοινότητα. Η συμφωνία αυτή συνοδεύτηκε από πρόσθετα πρωτόκολλα, που αφορούν κυρίως τη χρηματοδοτική βοήθεια.

Η συμφωνία σύνδεσης προβλέπει τη δυνατότητα, υπό ορισμένους όρους, προσχώρησης της Τουρκίας στην Κοινότητα σε τρία στάδια, ξεκινώντας από την ενίσχυση των εμπορικών σχέσεων, την ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, υπηρεσιών και ατόμων και τέλος, τη δημιουργία τελωνειακής ένωσης, καθώς και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Ορισμένα γεγονότα καθυστέρησαν την πραγματοποίηση αυτών των στόχων.

Στο πλαίσιο των τριών χρηματοδοτικών πρωτοκόλλων, χορηγήθηκαν, από το 1963, δάνεια ύψους 695 εκατ. ECU. Το τέταρτο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο 600 εκατομ. ECU, που μονογράφηκε το 1981, υπογράφηκε λόγω "παγώματος" των σχέσεων στα πλαίσια της συμφωνίας σύνδεσης μετά το πραξικόπημα στην Τουρκία το 1980, καθώς και τις πολιτικές εξελίξεις που ακολούθησαν στη χώρα.

Στις 14 Απριλίου 1987, η Τουρκία υπέβαλε αίτηση για την ένταξη της στην Κοινότητα, θέμα για το οποίο, σύμφωνα με την Ενιαία Πράξη, προκειμένου να ληφθεί απόφαση από το Συμβούλιο-κατόπιν γνωμοδοτήσεως της Επιτροπής- απαιτείται η συγκατάθεση του Ε.Κ.

Οι εξαγωγές της Τουρκίας προς την Κοινότητα αυξήθηκαν κατά 65 % τα τελευταία τέσσερα χρόνια, στο επίπεδο των 6.2 δις ECU, ενώ οι εξαγωγές της Κοινότητας προς την Τουρκία, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 48% για την ίδια περίοδο, έφτασαν τα 8.25 δις ECU,

για το 1991. Ως εκ τούτου, η Τουρκία παρουσιάζει έλλειμμα 2 δις ECU.

Τα τελευταία χρόνια η οικονομία της Τουρκίας ακολουθεί δυναμικό-αναπτυξιακό ρυθμό με μεγάλες επενδύσεις για εκσυγχρονισμό, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, αν και ο πληθωρισμός παραμένει σε υψηλά επίπεδα.

Το μεγάλο αγκάθι όμως, που εμποδίζει την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΟΚ στα αμέσως προσεχή χρόνια, είναι το επίπεδο της Δημοκρατίας.

Παρ'όλο που η Τουρκία προσπαθεί να επιδείξει ένα ευρωπαϊκό μοντέλο προσανατολισμού, το πολιτικό σύστημά της χαρακτηρίζεται από έλλειψη εκδημοκρατισμού στο επίπεδο της πολιτικής εξουσίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η στρατιωτική επέμβαση το 1967 στην Κύπρο, η κατοχή του ένα τρίτου του εδάφους του νησιού και η ακολουθείσα πολιτική, βρήκαν την Ελλάδα αντίθετη σε κάθε μορφή συνεργασίας της ΕΟΚ με την Τουρκία.

Η ΕΟΚ, μετά από πιέσεις της Ελλάδας, έχει δηλώσει ότι η ένταξη της Τουρκίας στην ΕΟΚ περνάει μέσα από τη λύση του Κυπριακού.

Η ΕΟΚ ανησυχεί ιδιαίτερα όσον αφορά την ελευθερία του τύπου, δεδομένου ότι το δικαίωμα στην ενημέρωση δεν συμπεριλαμβάνεται στο Σύνταγμα και ότι η ελευθερία του τύπου δεν είναι εγγυημένη και η συνδικαλιστική ελευθερία "όπως εμείς την εννοούμε δεν υφίσταται".

Οι διατάξεις του υπάρχοντος αντιτρομοκρατικού νόμου καθιστούν τα βασανιστήρια ως τρέχουσα πρακτική στην Τουρκία.

Στα ανατολικά της Τουρκίας οι Κούρδοι υφίστανται μεγάλες πιέσεις και καταπατούνται καθημερινώς τα ανθρώπινα δικαιώματα των ανθρώπων αυτών, έστω και τα πιο στοιχειώδη.

Είναι φανερό ότι η ΕΟΚ θα επιθυμούσε την ένταξη της Τουρκίας στους κόλπους της όσο το δυνατό πιο σύντομα, λόγω της γεωπολιτικής σημασίας της θέσης της. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα συνειδητοποιεί το ρόλο της Τουρκίας να παραμείνει παράγων σταθερότητας και σύνδεσης σε πρώτο επίπεδο στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης, λαμβάνοντας υπόψη το εύθραυστο πολιτικό κλίμα που επικρατεί αυτή τη στιγμή στις χώρες αυτές.

Κ Υ Π Ρ Ο Σ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Μεσογειακό νησί της Ανατολικής Ευρώπης
ΕΚΤΑΣΗ	: 9252 τετραγ. χιλιόμε.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 687000 κάτοικοι
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Χριστιανοί ορθόδοξοι-Μωαμεθανοί
ΓΛΩΣΣΑ	: Ελληνικά-Τουρκικά
ΑΕΠ	: 10.4 δις δολλ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Τα πρώτα βήματα της συνάντησης της Κύπρου με την ΕΟΚ γίνονται το 1972 με τη συμφωνία σύνδεσής τους.

Η συμφωνία σύνδεσης προβλέπει δασμολογική εξαίρεση για το σύνολο σχεδόν των βιομηχανικών προϊόντων, καθώς και την προτιμησιακή μεταχείριση ορισμένων γεωργικών προϊόντων, ιδίως της πατάτας, των λαχανικών, των σταφίδων, των σταφυλιών και των οίνων. Η συμφωνία σύνδεσης, που προσαρμόστηκε το Δεκέμβριο του 1987 με συμπληρωματικά πρωτόκολλα στη διευρυμένη Κοινότητα μετά την προσχώρηση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, προβλέπει, σε δεύτερο στάδιο, τη δημιουργία τελωνειακής ένωσης.

Η δεκαπενταετής αυτή φάση, άρχισε για την Κύπρο την 1η Ιανουαρίου του 1988. Το δεύτερο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο για την Κύπρο, που συνήφθη το 1984, προβλέπει κοινοτική ενίσχυση 44 εκατομ. ECU, εκ των οποίων 28 εκτμ. ECU υπό μορφή δανείων της ΕΤΕ, με επιδοτήσεις επιτοκίου ύψους 2 % , τα οποία χρηματοδοτούνται από τα ταμεία της ΕΟΚ, ενώ τα υπόλοιπα 16 εκτμ. ECU χρηματοδοτούνται από τους δημοσιονομικούς πόρους της ΕΟΚ.

Το 1989 υπογράφηκε στις Βρυξέλλες το τρίτο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο, που χορηγεί στην Κύπρο 62 εκτμ. ECU, με αρχή ισχύος την 1η Ιούνιο του 1990. Στις 4 Ιουλίου του 1990 η Κύπρος ζητεί την προσχώρησή της στην Κοινότητα. Οι διαπραγματεύσεις για την ένταξή της στην ΕΟΚ θα διαρκέσουν μέχρι το 2000.

Εμπόδιο για την προσχώρηση της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποτελεί και η μη επίλυση του Κυπριακού προβλήματος και των σχέσεων του με την Τουρκία. Η Κοινότητα επιθυμεί την ένταξη της Κύπρου στους κόλπους της λόγω των υψηλών οικονομικών αποτελεσμάτων, αλλά επιμένει στην επίλυση του Κυπριακού προβλήματος και στην διευθέτηση των σχέσεων με την Τουρκία για να κάνει δεκτή την αίτηση ένταξης της Κύπρου.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Μικρό νησί στο κέντρο της Μεσογείου, στα νότια της Σικελίας.
ΕΚΤΑΣΗ	: 316 τετραγ. χιλιομ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 400000 κάτοικοι
ΓΛΩΣΣΑ	: Ιταλικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Καθολικοί χριστιανοί
ΑΕΠ	: 1.6 δις δολλ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Η συμφωνία σύνδεσης που υπογράφηκε το Δεκέμβριο του 1970 έχει τα ίδια χαρακτηριστικά με αυτήν της Κύπρου.

Προβλέπονται δασμολογικές εξαιρέσεις για το σύνολο των βιομηχανικών προϊόντων, καθώς και την προτιμησιακή μεταχείριση ορισμένων γεωργικών προϊόντων, ιδίως της πατάτας και του οίνου.

Η συμφωνία σύνδεσης, που προσαρμόστηκε το Δεκέμβριο του 1987 με συμπληρωματικά πρωτόκολλα μετά την προσχώρηση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, προβλέπει σε δεύτερο στάδιο τη δημιουργία τελωνειακής ένωσης. Η δεκαπενταετής αυτή φάση παρατάθηκε εκ νέου έως το τέλος του 1990. Το δεύτερο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο του 1986 προβλέπει συνολικό ποσό ύψους 29.5 εκτμ. ECU, εκ των οποίων 16 εκτμ. με τη μορφή δανείων της ΕΤΕ και τα υπόλοιπα 13.5 εκτμ. ECU από τους δημοσιονομικούς πόρους της Κοινότητας.

Το 1988 το Συμβούλιο ενέκρινε, μετά από πρόταση της Επιτροπής, την απόφαση για τη σύναψη του συμπληρωματικού πρωτοκόλλου της συμφωνίας σύνδεσης ανάμεσα στην Κοινότητα και τη Μάλτα. Το Μάρτιο του 1989 ενέκρινε το τρίτο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο για συνολικό ποσό 58 εκτμ. ECU, με αρχή ισχύος την 1η Αυγούστου του 1989.

Το 1990 η Μάλτα ζητεί την προσχώρησή της στις κοινότητες. Οι διαπραγματεύσεις θα ξεκινήσουν το 1993 και θα ολοκληρωθούν το 2000.

Γ Ι Ο Υ Γ Κ Ο Σ Λ Α Β Ι Α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Στη Βαλκανική χερσόνησο
ΕΚΤΑΣΗ	: 255800 τετραγ. χιλιόμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 23.7 εκτμ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Γιουγκοσλαβικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Ορθόδοξοι,καθολικοί χριστιανοί-Μουσουλμάνοι
ΑΕΠ	: 53.1 δις δολλ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Η προσωρινή συμφωνία του 1980 αντικαταστάθηκε από τη συμφωνία συνεργασίας του 1983. Το Δεκέμβριο του 1987 συνήφθησαν μεταξύ της Κοινότητας και της Γιουγκοσλαβίας δύο πρωτόκολλα για την προσαρμογή της συμφωνίας συνεργασίας στην περίπτωση διεύρυνσης της Κοινότητας και για την προώθηση των εμπορευματικών συναλλαγών μεταξύ των δύο μερών. Οι εξαγωγές Γιουγκοσλαβικών βιομηχανικών προϊόντων προς την ΕΟΚ δεν δασμολογούνται, ούτε υφίστανται ποσοτικούς περιορισμούς, με την επιφύλαξη συστήματος δασμολογικών ορίων για ορισμένα προϊόντα βάσης (κλωστούφαντουργικά προϊόντα, χάλυβας, σιδηρομεταλλεύματα).

Στον γεωργικό τομέα, η συμφωνία προβλέπει ειδικές δασμολογικές παραχωρήσεις για τα προϊόντα που ενδιαφέρουν ιδιαίτερα τη Γιουγκοσλαβία (ιδίως τους οίνους και τον καπνό).

Στο πλαίσιο αυτών των πρωτοκόλλων βελτιώνεται η πρόσβαση της Γιουγκοσλαβίας στην Κοινοτική αγορά με την αύξηση του ανωτάτου δασμολογικού ορίου για ορισμένα από τα προαναφερθέντα προϊόντα, καθώς και τις διευκολύνσεις για ορισμένα γεωργικά προϊόντα. Η Γιουγκοσλαβία παρέχει στις ευρωπαϊκές εξαγωγές το πλαίσιο της ρήτρας του μάλλον ευνοούμενου κράτους.

Η συμφωνία προβλέπει συνεργασία που επεκτείνεται στη βιομηχανία, στη γεωργία, στην ενέργεια, στην επιστημονική και τεχνική έρευνα, στις μεταφορές, στον τουρισμό, στην αλιεία και στο περιβάλλον. Το δεύτερο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο του 1987, το οποίο λήγει το 1991, προβλέπει δάνεια της ΕΤΕ, ύψους 550 εκτμ. ECU. Τα δάνεια αυτά προορίζονται για τη βελτίωση της σιδηροδρομικής και οδικής σύνδεσης για τις διαμετακομιστικές μεταφορές, καθώς και τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας μέσω της χώρας αυτής. Το 1988 άρχισε να ισχύει το συμπληρωματικό πρωτόκολλο της συμφωνίας συνεργασίας ΕΟΚ-Γιουγκοσλαβίας, που καθιερώνει ένα νέο εμπορικό καθεστώς στις εισαγωγές Γιουγκο-

σλαβικών προϊόντων στην Κοινότητα.

Η Γιουγκοσλαβία διατηρούσε τις πλέον προνομιακές - από όλες τις χώρες της ανατολικής Ευρώπης- σχέσεις με την ΕΟΚ, λόγω της άρνησής της να ενταχθεί στη Σοβιετική οικονομική και στρατιωτική σφαίρα επιρροής, αλλά και το γεγονός ότι ο ιδιαίτερος τύπος της οικονομικής της αυτοδιαχείρισης θεωρήθηκε σε κάποια φάση ως ενδεχόμενος "τρίτος δρόμος" μεταξύ του αυστηρά σχεδιασμένου κομμουνισμού και της οικονομίας της αγοράς.

Τελικά το Γιουγκοσλαβικό οικονομικό σύστημα απεδείχθη ανεπαρκές για την εξασφάλιση της ευημερίας των πολιτών της χώρας.

Το 1989 ο πληθωρισμός έτρεχε με 1000%.

Το 1990 εφαρμόστηκε ένα πρόγραμμα οικονομικής μεταρρύθμισης το οποίο περιλαμβάνει τη σύνδεση του δηναρίου με το γερμανικό μάρκο. Η Κοινότητα προτίθεται να συνεχίσει τη βοήθεια προς τη Γιουγκοσλαβία, όμως αυτή παρεμποδίζεται από τις εσωτερικές συγκρούσεις μεταξύ των δημοκρατιών της χώρας.

Οι σχέσεις με τη Γιουγκοσλαβία έχουν βαθιά σφραγιστεί από τη σοβαρή κρίση που περνά η χώρα αυτή. Το τρίτο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο δεν διαβιβάστηκε στο Ε.Κ., ενώ ανεστάλλη η διαδικασία σύναψης της συμφωνίας αυτής, καθώς και η συνεργασία που προκύπτει από το δεύτερο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο και οι ενέργειες τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο του PHARE.

Αυτή η κρίση οδήγησε το Συμβούλιο και τους εκπροσώπους των κρατών μελών να αναστείλλουν, με άμεση ισχύ, την εφαρμογή των συμφωνιών ΕΥΚ και ΕΚΑΧ με τη Γιουγκοσλαβία. Ανεστάλλησαν οι εμπορικές παραχωρήσεις που προβλεπόταν από τις συμφωνίες και η Γιουγκοσλαβία διεγράφη από τον κατάλογο του συστήματος των γενικευμένων προτιμήσεων.

Για να απαλυνθούν οι αρνητικές επιπτώσεις των μέτρων αυτών για τις δημοκρατίες που είχαν συνεργαστεί στην αναζήτηση πολιτικής λύσης στο πλαίσιο της συνδιάσκεψης της Χάγης, το Συμβούλιο και οι εκπρόσωποι των κρατών μελών εξέδωσαν διορθωτικά μέτρα. Έτσι: το ουσιαστικότερο τμήμα του προτιμησηακού καθεστώτος που προβλεπόταν από τη συμφωνία συνεργασίας, αποκαταστάθηκε όσον αφορά τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, την Κροατία, τα Σκόπια και τη Σλοβενία. Επανενεργοποιήθηκε το πρόγραμμα τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο PHARE. Το Συμβούλιο κάλεσε την ΕΤΕ να ξαναρχίσει τη χρηματοδοτική συνεργασία που προβλεπόταν στο δεύτερο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο. Αποκαταστάθηκαν οι γενικευμένες δασμολογικές προτιμήσεις σχετικά με τα γεωργικά προϊόντα και εξεδώθη απόφαση επείγουσας βοήθειας στους πληθυσμούς που εθίγησαν από τη σύγκρουση.

Το 1991 οι συγκρούσεις αυτές έφτασαν στα όριά τους. Η Γιουγκοσλαβία διαλύεται. Η Σλοβενία, η Κροατία, τα Σκόπια και η Βοσνία-Ερζεγοβίνη διακηρύσσουν την απόσχιση και την ανεξαρτησία των δημοκρατιών τους.

Η παλαιά Γιουγκοσλαβία αποτελείται από το Μαυροβούνιο και τη Σερβία. Οι ένοπλες συγκρούσεις και τα πρώτα θύματα του εμφυλίου είναι γεγονός.

Κάτω από την πίεση των γεγονότων, η Κοινότητα αναγνωρίζει την Κροατία, τη Σλοβενία και τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και επιβάλλει γενικό εμπάργκο στη Σερβία και το Μαυροβούνιο, παρά τις αντιρρήσεις της Ελλάδας, που βλέπει αυτές τις αναγνωρίσεις ως απειλή για την αναγνώριση των Σκοπίων με όνομα ή παράγωγο του ονόματος Μακεδονία. Φαίνεται όμως, ότι τα συμφέροντα των χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έχουν καθοριστεί εξ αρχής. Οι ζώνες επιρροής έχουν διαχωριστεί. Η Ευρωπαϊκή ενιαία εξωτερική πολιτική δοκιμάζεται.

Στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη στέλνονται κυανόκρανοι με απόφαση του ΟΗΕ, για να συμβάλλουν στην ειρηνευτική προσπάθεια.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ:	Ασιατικό κράτος στην Ανατολική Μεσόγειο
ΕΚΤΑΣΗ	: 20700 τετραγ. χιλιόμε.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	: 4.4 εκτμ.
ΓΛΩΣΣΑ	: Εβραϊκά-Αγγλικά
ΘΡΗΣΚΕΙΑ	: Ιουδαίοι
ΑΕΠ	: 39.8 δις δολλ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Οι σημερινές σχέσεις με την Κοινότητα βασίζονται στη συμφωνία των ελεύθερων συναλλαγών του 1975, με την οποία μειώνονται οι δασμοί για τις εξαγωγές των σημαντικότερων γεωργικών προϊόντων του Ισραήλ. Δεν υπάρχουν πλέον περιορισμοί για τα βιομηχανικά προϊόντα από το Ισραήλ. Η πλήρης όμως κατάργηση των Ισραηλινών δασμών για τα βιομηχανικά προϊόντα από την ΕΟΚ παρατάθηκε έως τις αρχές του 1989.

Η συμφωνία ελευθέρων συναλλαγών συμπληρώθηκε το 1978 με πρωτόκολλο σχετικά με τη συνεργασία στο βιομηχανικό, επιστημονικό και γεωργικό τομέα.

Το Δεκέμβριο του 1987 υπογράφηκαν από την Κοινότητα και το Ισραήλ ένα πρωτόκολλο για την προσαρμογή της συμφωνίας ελευθέρων συναλλαγών στην τελευταία διεύρυνση της Κοινότητας, καθώς και ένα τρίτο πενταετές χρηματοδοτικό πρωτόκολλο για δάνεια ύψους 63 εκτμ. ECU.

Το 1988 υπογράφεται το δεύτερο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο, που παρέχει στο Ισραήλ δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και οικονομική και τεχνική συνεργασία με την ΕΟΚ.

Το 1990 εφαρμόζεται το τρίτο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο, μόνο που η Επιτροπή ανέστειλε κάθε νέα δραστηριότητα στον τομέα της επιστημονικής συνεργασίας, λόγω του κλεισίματος των Πανεπιστημίων των κατεχόμενων εδαφών.

Το τέταρτο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο υπογράφεται το 1991 και επανεκτιμούνται οι σχέσεις της Κοινότητας με το Ισραήλ, που είχαν ανασταλλεί μερικώς το 1990 λόγω των προβλημάτων με τους Παλαιστίνιους. Αυτό είναι και το μεγαλύτερο πρόβλημα στις σχέσεις της ΕΟΚ με το Ισραήλ, καθώς και το ότι το Ισραήλ δεν σέβεται τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των Παλαιστινίων με τα γνωστά προβλήματα στα

κατεχόμενα και στη Λωρίδα της Γάζας, ενώ πολλές φορές επίσης, πιέζει και φέρεται βίαια και απάνθρωπα στους Άραβες της περιοχής.

Χ Ω Ρ Ε Σ Τ Η Σ Λ Α Τ Ι Ν Ι Κ Η Σ Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η Σ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Χώρες	Έκταση (τ.χλμ.)	Πληθυσμός (εκτμ.)	Γλώσσα	Θρησκεία	ΑΕΠ (δισ δολ.)
Βενεζουέλα	912050	18.8	Ισπανικά	Καθολικοί χριστιανοί	43.5
Κολομβία	1138914	30.6	" "	" "	39.7
Ισημερινός	283561	10.2	" "	" "	—
Περού	1285216	21.3	" "	" "	5.7
Βολιβία	1098581	6.9	" "	" "	3.4
Χιλή	756945	12.7	" "	" "	25.4
Παραγουάη	406752	4	" "	" "	4.4
Ουρουγουάη	177508	3.1	" "	" "	8
Αργεντινή	2776889	31.5	" "	" "	60.5
Βραζιλία	8511965	144.5	Πορτογαλικά	" "	4477
Μεξικό	1970000	84.9	Ισπανικά	" "	207.8
Γουατεμάλα	109000	8.7	" "	" "	273.3
Ελ Σαλβαντόρ	21000	5	" "	" "	62.9
Νικαράγουα	130 00	3.6	" "	" "	23.3
Παναμάς	76000	2.3	" "	" "	4.5
Κόστα Ρίκα	50700	2.9	" "	" "	5.3
Ονδούρα	112000	4.8	" "	" "	—
Κούβα	114500	10.2	" "	" "	136.4

Ο Ι Α Ν Α Π Τ Υ Σ Σ Ο Μ Ε Ν Ε Σ Χ Ω Ρ Ε Σ Τ Η Σ

Λ Α Τ Ι Ν Ι Κ Η Σ Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η Σ

Το 1992, έπειτα από πέντε αιώνες, εορτάζεται η 500ή επέτειος της ανακάλυψης της Αμερικής. Ένα μεγάλο μέρος του Νέου Κόσμου επρόκειτο να αποτελέσει τη "Λατινική Αμερική".

Επηρεασμένη από την Ευρώπη και τον πολιτισμό της όσο καμιά άλλη κατάκτηση, μεταβλήθηκε πολύ σύντομα σε αποικία, για να αποκτήσει και πάλι πολύ σύντομα την ανεξαρτησία της, διατηρώντας όμως, παρ'όλες τις ιστορικές μεταβολές, ιδιαίτερους δεσμούς με τη Γηραιά Ήπειρο.

Η πρόοδος και η παγίωση της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, οδηγούν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα σε ανάπτυξη και συνεργασία με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής, μια σχέση που να ανταποκρίνεται στο ρόλο της, το αμοιβαίο συμφέρον και τους παλαιούς δεσμούς. Η Κοινότητα διατηρεί σχέσεις με ορισμένες περιφερειακές ενώσεις της Λατινικής Αμερικής. Στις σχέσεις αυτές έγινε αισθητός ο πολιτικός αντίκτυπος από την επιβολή του εμπορικού αποκλεισμού της ΕΟΚ στην Αργεντινή κατά τη διάρκεια του πολέμου στα νησιά Φώλκλαντ, όμως οι οικονομικές σχέσεις δεν επηρεάστηκαν.

Ο Ι Λ Α Τ Ι Ν Ο Α Μ Ε Ρ Ι Κ Α Ν Ι Κ Ε Σ Ε Ν Ω Σ Ε Ι Σ

1. Τ Ο Σ Ε Λ Α

SELA: Λατινοαμερικανικό Οικονομικό Σύστημα.

Δημιουργήθηκε τον Οκτώβριο του 1975 και αποσκοπεί στο συντονισμό των υφιστάμενων μηχανισμών ολοκλήρωσης (Ομάδα των Άνδεων, Κοινή Αγορά της Κεντρικής Αμερικής, Κοινότητα της Καραϊβικής), καθώς και την αναθέρμανση της περιφερειακής συνεργασίας.

Τα κράτη μέλη του SELA είναι τα εξής: τα κράτη τα οποία συμμετέχουν στο Σύμφωνο των Άνδεων και στην ALADI, με επιπλέον την Κόστα Ρίκα, την Κούβα, τη Γουατεμάλα, τη Γουϊάνα, την Αϊτή, την Ονδούρα, τη Τζαμάϊκα, τον Παναμά, τη Νικαράγουα, τη Δομηκανική Δημοκρατία, το Σαλβαντόρ, το Τρινιντάντ και Τομπάγκο, τις νήσους Μπαρμπάντος, τη Γρενάδα και το Σουρινάμ.

Σ Χ Ε Σ Σ Ε Ι Σ Μ Ε Τ Η Ν Ε Ο Κ

Τον Ιούνιο του 1971 η Διάσκεψη ΕΟΚ-κρατών μελών της CECAL (Ειδική Λατινοαμερικανική Συντονιστική Επιτροπή), καθόρισε τις κα-

θόρισε τις κατευθυντήριες γραμμές της συνεργασίας, οι οποίες είναι: εξέταση των λύσεων στα οικονομικά και εμπορικά προβλήματα, καθώς και αναζήτηση μη προτιμησιακών μεθόδων για να αυξηθούν και να διαφοροποιηθούν οι συναλλαγές, χωρίς να υποστούν πλήγματα τα πλεονεκτήματα που παρέχει η Κοινότητα στο πλαίσιο των γενικευμένων προτιμήσεων.

Για την καθιέρωση του διαλόγου, συμφωνήθηκε να διεξαχθούν συνεδριάσεις σε επίπεδο υπουργών ή τακτικές συνεδριάσεις σε επίπεδο πρεσβευτών. Οι συναντήσεις αυτές ήταν κατά κύριο λόγο αφιερωμένες σε ανταλλαγές απόψεων για την εξέλιξη της διεθνούς οικονομικής κατάστασης και για την κατάσταση των σχέσεων μεταξύ της Κοινότητας και των χωρών της Λατινικής Αμερικής. Οι πρεσβευτές της Λατινικής Αμερικής περιορίζονται ωστόσο στο ρόλο του ανεξάρτητου εκπροσώπου των αντιστοίχων χωρών τους και οι συνεδριάσεις με τα όργανα της ΕΟΚ δεν διεξάγονται στο πλαίσιο του λατινοαμερικανικού οικονομικού συστήματος. Από το Φεβρουάριο του 1986, σημειώνεται αναθέρμανση του διαλόγου με την Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων και την GRULA (Ομάδα Λατινοαμερικανικών Πρεσβευτών που είναι διαπιστευμένοι στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες) .

Η ΜCΑC

MCAC: Κοινή Αγορά της Κεντρικής Αμερικής.

Δημιουργήθηκε το 1960 με τη Γενική Συνθήκη Οικονομικής Ολοκλήρωσης της Κεντρικής Αμερικής, με σκοπό να αντικαταστήσει διάφορες διμερείς εμπορικές συμφωνίες. Επισήμως, λαμβάνεται υπόψη μια σειρά-αρκετά μεγάλη- προϊόντων στους εξωτερικούς κοινούς δασμούς, αλλά η ζώνη ελευθέρων συναλλαγών διακυβεύεται από την σημαντική έλλειψη συναλλάγματος στα κράτη μέλη, τα τελευταία χρόνια.

Τα μέλη αυτής της κοινής αγοράς είναι τα εξής: η Κόστα Ρίκα, το Σαλβαντόρ, η Γουατεμάλα, η Ονδούρα και η Νικαράγουα.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Το 1979 η Επιτροπή αποφάσισε να δημιουργήσει επαφές με τη γραμματεία της MCAC και με υπαλλήλους του Παναμά ενόψει της σύναψης συμφωνίας-πλαισίου συνεργασίας, που υπεγράφη το Νοέμβριο του 1985 και η οποία τέθηκε σε ισχύ το Μάρτιο του 1987.

Τονίζεται ιδιαίτερα η ανάπτυξη της υπαίθρου και η κοινωνική ανάπτυξη, καθώς και η ενίσχυση του γεωργικού και βιομηχανικού τομέα.

Η συμφωνία περιλαμβάνει οικονομική, εμπορική και αναπτυξιακή συνεργασία και προϋποθέτει τη θεσμοποίηση του πολιτικού διαλόγου μεταξύ της Κοινότητας και της Κεντρικής Αμερικής, που καθιερώθηκε στο Σαν Χοσέ της Κόστα Ρίκα, το Σεπτέμβριο του 1984.

ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΤΩΝ ΑΝΔΕΩΝ

Δημιουργήθηκε το Μάιο του 1969 με τη Συμφωνία της Καρθαγένης και αποσκοπεί στην κατάργηση των εσωτερικών δασμών και την έγκριση κοινού δασμολογίου για το εξωτερικό εμπόριο.

Τα κράτη που συμμετέχουν στο Σύμφωνο είναι τα εξής: η Βολιβία, ο Ισημερινός, η Κολομβία, το Περού και η Βενεζουέλα.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Η συνεργασία με την ΕΟΚ αφορά τους τομείς του προγραμματισμού των εξαγωγών, της κατάρτισης ειδικών επιστημόνων και του βιομηχανικού προγραμματισμού. Το Σύμφωνο συνεργασίας υπεγράφη το Δεκέμβριο του 1983 και τέθηκε σε ισχύ το Φεβρουάριο του 1987. Περιλαμβάνει τρεις πτυχές: εμπορική συνεργασία (επέκταση και διαφοροποίηση των συναλλαγών, βελτίωση της πρόσβασης στο Σύστημα Γενικευμένων προτιμήσεων, προώθηση του εμπορίου), οικονομική συνεργασία (ιδίως στον εξορυκτικό και τον ενεργειακό τομέα), ανάπτυξιακή συνεργασία (περιφερειακά προγράμματα, ενημερωτικές εκστρατείες). Μόλις η συμφωνία τέθηκε σε ισχύ, ορισμένα προγράμματα εφαρμόστηκαν στον εξορυκτικό τομέα, καθώς και στον τομέα της βιομηχανίας τροφίμων. Η ΕΟΚ χρηματοδοτεί εξάλλου προγράμματα τεχνολογικής ανάπτυξης σε πολλούς τομείς: γεωργία, ενέργεια, αναδάσωση κτλ.

Η ALADI

ALADI: Λατινοαμερικανική Ένωση Ολοκλήρωσης.

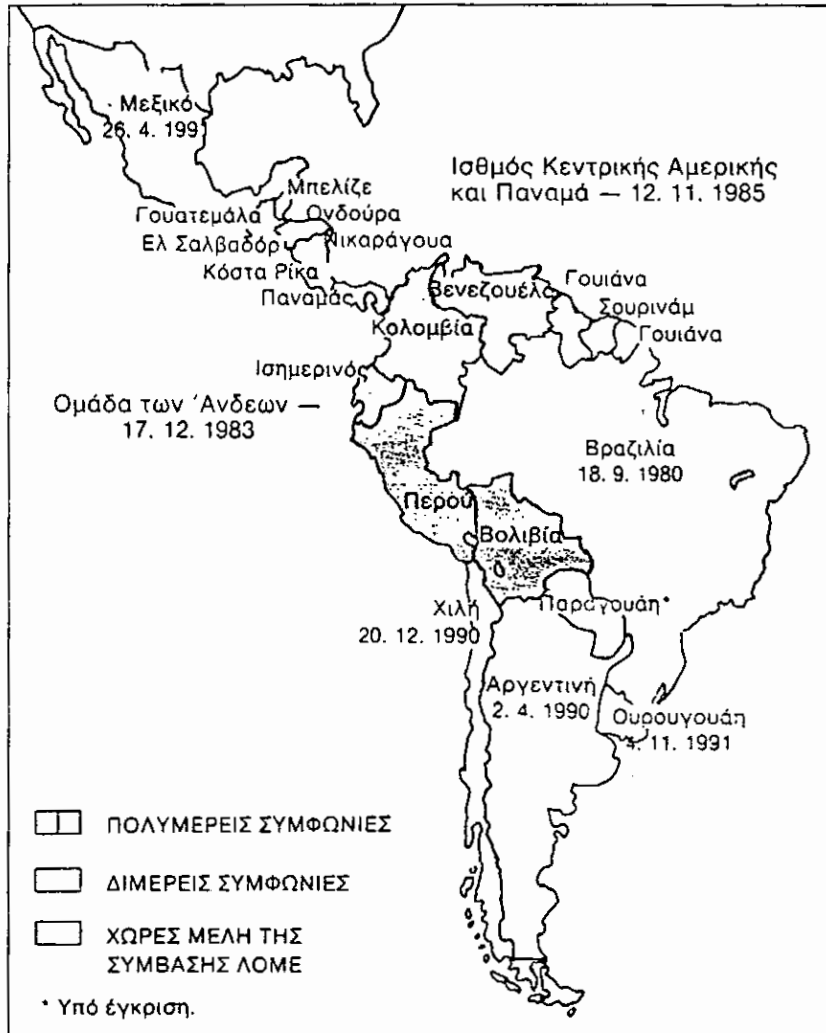
Δημιουργήθηκε από τη Συνθήκη του Μοντεβίδεο, το 1980 και δέχθηκε την ALAU, της οποίας σκοπός ήταν η δημιουργία ζώνης ελεύθερων συναλλαγών. Αυτή η νέα οργάνωση αποσκοπεί στη σύναψη διμερών εμπορικών συμφωνιών, που θα λαμβάνουν υπόψη τα διάφορα επίπεδα ανάπτυξης των μελών της (Αργεντινή, Βολιβία, Βραζιλία, Χιλή, Κολομβία, Ισημερινός, Μεξικό, Παραγουάη, Περού, Ουρουγουάη και Βενεζουέλα).

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Η Κοινότητα ανταποκρίνεται σε αιτήσεις συνεργασίας και συνδρομής στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής, της πληροφόρησης και των προβλημάτων στον τομέα της τελωνειακής ένωσης. Η Κοινότητα, τέλος, έχει συνάψει πλήθος διμερείς συμφωνίες με διάφορες χώρες της Λατινικής Αμερικής.

Συμφωνίες συνεργασίας με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής

Το όνομα κάθε εταίρου συνοδεύεται από την ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας.

Η Ευρώπη αποτελεί σημαντικό εμπορικό εταίρο της Λατινικής Αμερικής. Το 20 % των εξαγωγών της έχει ως προορισμό τη Λατινική Αμερική και το 20 % των εισαγωγών της προέρχεται επίσης από αυτή. Η διατήρηση και η αύξηση των ροών αυτών έχουν ζωτική σημασία για την αποκατάσταση της οικονομικής ισορροπίας των χωρών αυτών, το χρέος των οποίων είναι εξαιρετικά υψηλό.

Το κοινοτικό σύστημα των γενικευμένων προτιμήσεων διευκολύνει τη πρόσβασή τους στην ευρωπαϊκή αγορά και μέσω της ανάληψης ενεργειών εμπορικής προώθησης, καταβάλλονται προσπάθειες για την ενίσχυση της πολιτικής που ακολουθούν στον τομέα των εξαγωγών. Ωστόσο, οι διευκολύνσεις αυτές θα περιοριστούν πολύ γρήγορα αν δεν ενισχυθεί το παραγωγικό δυναμικό. Αυτός είναι ο λόγος που αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στην προώθηση των επενδύσεων, ιδίως χάρη στις ενέργειες που αφορούν τις μικρές επιχειρήσεις και τη στήριξη των ενεργειών συνεργασίας με τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

Αυτός είναι ο στόχος, για παράδειγμα, των χρηματοδοτικών παρεμβάσεων που προβλέπονται στα πλαίσια του "EC INTERNATIONAL INVESTMENT PARTNERS", ή όσον αφορά τη Βραζιλία και το Μεξικό, του "BUSINESS COUNCIL NETWORK". Γι' αυτό, εξάλλου, είναι απαραίτητη και η συμβολή στην ανάπτυξη του τεχνολογικού και επιστημονικού δυναμικού ή η προώθηση της δημιουργίας περιφερειακών συνόλων.

Οι περισσότερες από τις χώρες της Λατινικής Αμερικής δεν περιλαμβάνονται στην κατηγορία των φτωχότερων αναπτυσσόμενων χωρών. Ωστόσο, στις χώρες αυτές, με μέσο εισοδηματικό επίπεδο, οι διαφορές μεταξύ φτωχών και πλουσίων είναι έντονες και η υπανάπτυξη και ο ανθρώπινος πόνος αποτελούν καθημερινά φαινόμενα, ιδίως όσον αφορά τα εκατομμύρια των αγροτών.

Έτσι, η χρηματοδοτική και τεχνική συνεργασία της Κοινότητας αγορά κυρίως τον αγροτικό πληθυσμό.

Περισσότερα από 150 έργα χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο αυτά τα τελευταία χρόνια: γεωργική παραγωγή, κτηνοτροφία, αλιεία, άρδευση, γεωργικές πιστώσεις, αλλά και έργα στον εκπαιδευτικό και τον κοινωνικό τομέα, στήριξη των αγροτικών μεταρρυθμίσεων κλπ.

Η επισιτιστική βοήθεια παίζει επίσης σημαντικό ρόλο στις χώρες που αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα στον τομέα αυτό. Επείγουσα ή ανθρωπιστική βοήθεια χορηγείται στα θύματα εξαιρετικών συνθηκών όπως φυσικές καταστροφές, επιδημίες, εμφύλιοι πόλεμοι κλπ.

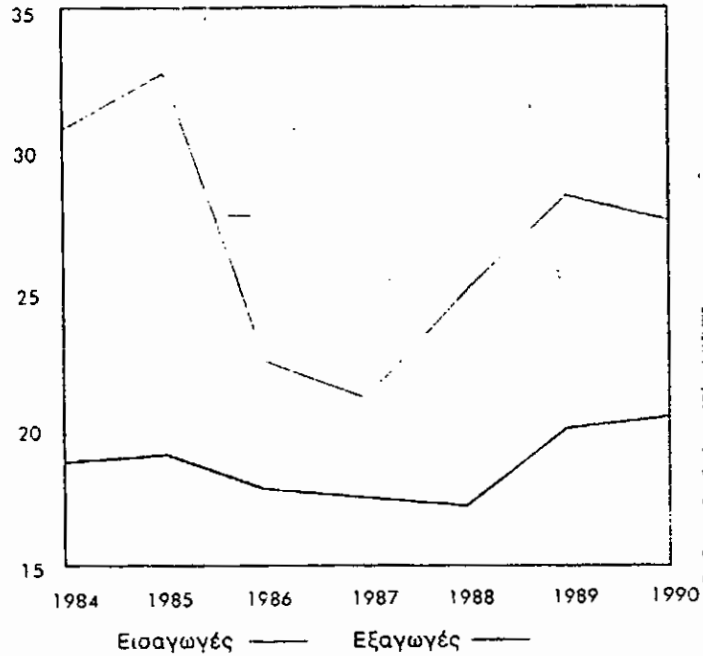
Επί του παρόντος, αποδίδεται όλο και μεγαλύτερη προσοχή στον

πληθυσμό των μεγάλων αστικών κέντρων. Στη δεκαετία του '90 φαίνεται ότι η φτώχεια στη Λατινική Αμερική είναι επίσης φαινόμενο των αστικών κέντρων.

Μεγάλο πρόβλημα για αυτές τις χώρες είναι και το λαθρεμπόριο ναρκωτικών ουσιών και σπείρες και ομάδες που λυμαίνονται την περιοχή αυτή.

Πίνακας 10

Εισαγωγές και εξαγωγές της ΕΟΚ με τις χώρες της Κεντρικής και Νότιας Αμερικής (σε εκατ. Ecu)

Πίνακας 11

Η Συνεργασία με τη Λατινική Αμερική
(1976 - 1989)

Κατανομή των κοινοτικών
κεφαλαίων (σε εκατ. ECU)

Σύνολο	1452
Συνεργασία με στόχο την ανάπτυξη	1291
εκ των οποίων:	
χρηματοδοτική και τεχνική συνεργασία	727
επισιτιστική βοήθεια	435
συγχρηματοδότηση μη κυβερνητικών οργανώσεων	82
Οικονομική συνεργασία (εμπορική προώθηση, συνεργασία στον τομέα της ενέργειας, επιστημονική συνεργασία, κατάρτιση, βιομη- χανική προώθηση κλπ.)	91
Ανθρωπιστική βοήθεια	70

Όπως και σε άλλες περιοχές του τρίτου κόσμου, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα στηρίζει με αποφασιστικότητα κάθε προσπάθεια ολοκλήρωσης και περιφερειακής συνεργασίας στη Λατινική Αμερική. Όσον αφορά το θέμα αυτό, οι εταίροι της μπορούν να επωφεληθούν από τη δική της εμπειρία. Η στήριξη της όμως, είναι και χρηματοδοτική. Περίπου 10% των ενεργειών συνεργασίας που διεξάγονται στη Λατινική Αμερική, έχει περιφερειακό χαρακτήρα.

Κυρίως, όμως, η Κοινότητα δεν φάνηκε καθόλου φειδωλή όσον αφορά την πολιτική και οικονομική στήριξη των δύο σημαντικότερων προσπαθειών περιφερειακής συνεργασίας στηρίζοντας τις προσπάθειες του Συμφώνου των Άνδεων, του οποίου αποτελεί τον πρώτο χρηματοδότη.

Στην Κεντρική Αμερική ήταν ακόμη πιο σημαντική, οδηγώντας στη διεξαγωγή του διαλόγου του "SAN JOSE".

Το 1990 η Κοινότητα καθιέρωσε εκ νέου τη διεξαγωγή διαλόγου σε υπουργικό επίπεδο με τις χώρες της ομάδας του Ρίου (Νότιος Αμερική, Μεξικό) σε τέσσερους τομείς συνεργασίας: τη μεταφορά εμπειρίας, όσον αφορά την ολοκλήρωση, την επιστημονική κατάρτιση των στελεχών, την επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία, καθώς και τη προώθηση των ευρωπαϊκών επενδύσεων, τομέας στον οποίο πρόκειται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο οι δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Για την περίοδο 1991-1995, διπλασιάζονται τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΚ προς τη Λατινική Αμερική, στα πλαίσια της εδραίωσης και ενίσχυσης της συνεργασίας τους. Η συνεργασία θα συμβάλλει στην ανάπτυξη των ικανοτήτων των θεσμικών οργάνων των δικαιούχων, στη βελτίωση της γενικής οικονομικής τους κατάστασης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητά τους. Η καταπολέμηση της φτώχειας θα πρέπει να παραμείνει ένας από τους τομείς με προτεραιότητα, χωρίς να ελαττωθούν οι προσπάθειες για την ενίσχυση του βιομηχανικού ιστού.

Τα περιβαλλοντικά προβλήματα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη περισσότερο από ποτέ άλλοτε, τόσο στο πλαίσιο κάθε ενέργειας ξεχωριστά, όσο και στο πλαίσιο των ενεργειών ευρείας κλίμακας που παρουσιάζουν ενδιαφέρον σε παγκόσμιο επίπεδο.

Να μην ξεχνούμε, άλλωστε, την καταστροφή που έγινε και εξακολουθεί να υφίσταται στα τροπικά δάση, εξαφανίζοντας εγκληματικά τη χλωρίδα και την πανίδα, με καταστρεπτικές επιπτώσεις, όχι μόνο για τις χώρες της Λατινικής Αμερικής, αλλά και για ολόκληρο τον πλανήτη.

Ο Ι Α Ν Α Π Τ Υ Σ Σ Ο Μ Ε Ν Ε Σ Χ Ω Ρ Ε Σ

Τ Η Σ Α Σ Ι Α Σ (Α Σ Ε Α Ν)

Τ Α Υ Τ Ο Τ Η Τ Α

Χώρες	Έκταση (τ.χλμ.)	Πληθυσμός (εκτμ.)	Θρησκεία	Γλώσσα
Ινδονησία	1903345	175	Μουσουλμ.	Ινδονησιακά
Φιλιππίνες	299682	59.5	Χριστιανοί	Φιλιππινέζ.
Ταϊλάνδη	514000	54.1	Βουδιστές	Ταϊλανδικά
Μαλαισία	329743	16.6	Μουσουλμ.	Μαλαισιακά
Σιγκαπούρη	581	2.6	" "	Αγγλικά
Μπρούνεϊ	5765	0.25	Βουδιστές	Μαλαισιακά

Ο Ι Α Ν Α Π Τ Υ Σ Σ Ο Μ Ε Ν Ε Σ

Χ Ω Ρ Ε Σ Τ Η Σ Α Σ Ι Α Σ (A S E A N)

Οι σχέσεις της ΕΟΚ με τις χώρες της ASEAN Σύνδεσμος Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας χρονολογούνται από το 1972.

Ο ASEAN, που δημιουργήθηκε το 1967 στη Μπαγκόγκ, έχει ως σκοπό να επιταχύνει την οικονομική πρόοδο και τη σταθεροποίηση της περιοχής, χάρη στην ενισχυμένη συνεργασία στον πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό τομέα.

Τα κράτη μέλη του ASEAN είναι τα εξής: Ινδονησία, Φιλιππίνες, Ταϊλάνδη, Μαλαισία, Σιγκαπούρη, Μπρούνεί (από το 1984).

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Το Μάϊο του 1975 δημιουργήθηκε μια μεικτή ομάδα Επιτροπής-ASEAN, της οποίας σκοπός ήταν να εξετάσει τις μελλοντικές δυνατότητες μιας συνεργασίας μεταξύ της ΕΟΚ και του ASEAN. Μια πενταετής μη προτιμησηακή συμφωνία έληξε τον Οκτώβριο του 1985. Η συμφωνία αυτή ανανεώθηκε για διαδοχικές διετείς περιόδους και προβλέπει την εντατικοποίηση της εμπορικής και οικονομικής συνεργασίας και την ανάπτυξη μεταξύ των δύο ομάδων χωρών. Τα μέρη απολαμβάνουν αμοιβαίως του καθεστώτος του μάλλον ευνοούμενου κράτους. Όσον αφορά την Ταϊλάνδη, ένα πρωτόκολλο που επισυνάπτεται στη συμφωνία, συγκεκριμενοποιεί τις υποχρεώσεις που συνδέονται με το καθεστώς του μάλλον ευνοούμενου κράτους στις σχέσεις με τη χώρα αυτή.

Δημιουργήθηκε μεικτή επιτροπή συνεργασίας για να εποπτεύει τις δραστηριότητες και να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την επίτευξη των προβλεπόμενων στόχων. Η επιτροπή αυτή συνέρχεται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο.

Η Κοινότητα συνήψε συμφωνίες διαφόρων τύπων με ορισμένες χώρες της Ασίας.

ΤΥΠΟΙ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ

- α. Μη προτιμησηακές συμφωνίες εμπορικής συνεργασίας
- β. Συμφωνίες για το εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (στο πλαίσιο της πολυϊνικής συμφωνίας)
- γ. Συμφωνίες για το εμπόριο χειροποίητων μεταξωτών και βαμβακερών υφασμάτων (HANDLOOMS)
- δ. Συμφωνίες για το εμπόριο προϊόντων χειροποίητων (HANDICRAFT)
- ε. Συμφωνίες για το εμπόριο προϊόντων κοκκοφοίνικα και γιούτας.
- στ. Διάφορες συμφωνίες, όπως αυτές της ζάχαρης, της μανιόκας και χάλυβα.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΑΥΤΩΝ

- α. Τα δύο μέρη συμφωνούν για τη μεταχείριση του μάλλον ευνοούμενου κράτους στο δασμολογικό τομέα.
- β. Επιτυγχάνεται η κατάργηση των διακρίσεων στον τομέα της απελευθέρωσης των εισαγωγών και των εξαγωγών.
- γ. Προωθείται η ανάπτυξη και η διαφοροποίηση των εμπορικών συναλλαγών.
- δ. Συνίσταται μεικτή επιτροπή συνεργασίας, η οποία έχει καθήκον να συζητά όχι μόνο την κατάργηση των διαφόρων εμποδίων στις εμπορικές συναλλαγές, αλλά επίσης να εγκρίνει αποτελεσματικά μέτρα, με στόχο την αύξηση των εξαγωγών των χωρών αυτών.

Το 1988 πραγματοποιήθηκε η έβδομη συνεδρίαση των υπουργών Εξωτερικών της Κοινότητας και του ASEAN και έγινε απολογισμός της δεκαετούς διμερούς συνεργασίας. Εξεφράστηκε η ικανοποίηση για τη δυναμική εξέλιξη των συναλλαγών και την απουσία σημαντικών εμπορικών προβλημάτων, αλλά και την ανησυχία για το χαμηλό επίπεδο των ευρωπαϊκών επενδύσεων στην περιοχή. Το τελευταίο ήταν και το θέμα της όγδοης συνεδρίασης της μεικτής επιτροπής EOK-ASEAN, στην οποία αποφασίστηκε η προώθηση της βιομηχανικής συνεργασίας και των επενδύσεων και τη δημιουργία ενός κέντρου διαχείρισης EOK-ASEAN. Το 1989 προωθούνται οι σχέσεις συνεργασίας μεταξύ των δύο μερών. Κατά την όγδοη συνεδρίαση των Υπουργών Εξωτερικών της EOK και των χωρών του ASEAN, που έγινε το 1990, θίχτηκε η κατάσταση των διμερών σχέσεων, καθώς και διάφορα πολιτικά και οικονομικά θέματα. Τονίστηκε ιδιαίτερα η σημασία του αγώνα κατά των ναρκωτικών, ο ρόλος της γυναίκας στην ανάπτυξη και το περιβάλλον.

Το 1991 πραγματοποιήθηκε η ένατη συνεδρίαση της μεικτής επιτροπής συνεργασίας EOK-ASEAN. Επίσης έγινε η ένατη υπουργική σύνοδος των υπουργών Εξωτερικών ASEAN και Κοινότητας στην οποία ανταλλάχθηκαν απόψεις σχετικά με περιφερειακά και διεθνή πολιτικά θέματα. Επίσης έγινε πρόταση για τη δημιουργία ζώνης ελευθέρων συναλλαγών ASEAN για το 2000, για την οποία ο κύριος MATUTES -μέλος της επιτροπής- εκφράστηκε ευνοϊκά και επιβεβαίωσε την επιθυμία της επιτροπής για συνεργασία στον τομέα αυτό.

Ο Ι Χ Ω Ρ Ε Σ Τ Ο Υ Κ Ο Λ Π Ο Υ

Κ Α Ι Τ Η Σ Α Ρ Α Β Ι Κ Η Σ Χ Ε Ρ Σ Ο Ν Η Σ Ο Υ

Τ Α Υ Τ Ο Τ Η Τ Α

Χώρες	Έκταση (τετ. χλμ)	Πληθυσμός (εκτμ.)	Γλώσσα	Θρησκεία	ΑΕΠ (δισ δολλ)
Μπαχρέϊν	622	0.42	Αραβικά	Μουσουλμ.	—
Ομάν	212457	1.2	" "	" "	8.5
Κατάρ	11427	0.287	" "	" "	6.7
Σαουδ. Αραβ	2149690	11.5	" "	" "	84
Ην.Αραβ.Εμ	83600	1.3	" "	" "	27
Κουβέϊτ	17818	1.8	" "	" "	211.9
Ιράν	1648000	52	Περσικά	" "	343.3
Ιράκ	438446	15.9	Αραβικά	" "	57.9
Αφγανιστάν	647497	18.6	Πάστονταρι	" "	—
Πακιστάν	803943	99.2	Ουρντού	" "	42.6

Οι χώρες του Κόλπου είναι: το Μπαχρέϊν, το Ομάν, το Κατάρ, η Σαουδική Αραβία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.

Τον Ιούνιο του 1988 υπογράφηκε συμφωνία συνεργασίας μεταξύ των χωρών του Κόλπου και της Κοινότητας. Η συμφωνία αυτή προβλέπει συνεργασία σε πολλούς τομείς, όπως οικονομία, γεωργία, αλιεία, βιομηχανία, ενέργεια, επιστήμη, τεχνολογία, επενδύσεις, περιβάλλον και εμπόριο, χωρίς εν τούτοις να αποκλείεται και οποιοσδήποτε άλλος τομέας για το μέλλον.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη συμφώνησαν να αρχίσουν, αμέσως μετά την υπογραφή της συμφωνίας, συνομιλίες σχετικά με μια δεύτερη συμφωνία, η οποία θα έχει ως στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης των προϊόντων κάθε συμβαλλόμενου μέρους στις αγορές του άλλου, καθώς και την αμοιβαία φιλελευθεροποίηση του εμπορίου τους.

Για να τεθεί σε εφαρμογή η συνεργασία αυτή, με κάποιο συγκεκριμένο τρόπο, έχει προβλεφθεί η σύσταση ενός Συμβουλίου Συνεργασίας, το οποίο θα συνέρχεται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο ή κάθε φορά που θα το ζητά ένα από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Παράλληλα συμφωνήθηκε να συνεχίσουν και να εντατικοποιήσουν, με συναντήσεις σε τακτά χρονικά διαστήματα, τον πολιτικό τους διάλογο.

Το 1989 ενεκρίθη από το Συμβούλιο η απόφαση για τη σύναψη της παραπάνω συμφωνίας, η οποία ισχύει από την 1η Ιανουαρίου του 1990.

Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να διαπραγματευθεί συμφωνία ελευθέρων συναλλαγών με τις χώρες του Κόλπου και η οποία προβλέπει πλήρη απελευθέρωση των συναλλαγών μετά τη μεταβατική περίοδο.

Το 1990 συγκαλείται συνδιάσκεψη βιομηχανικής συνεργασίας, που καλύπτει διάφορους οικονομικούς τομείς που παρουσιάζουν εξαιρετικές προοπτικές συνεργασίας. Άρχισαν διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνίας ελευθέρων συναλλαγών, αφού εν τω μεταξύ είχε υπογραφεί συμφωνία δασμολογικού παγώματος.

Η εισβολή στο Κουβέϊτ από το Ιράκ προκάλεσε την άμεση αντίδραση της Κοινότητας, η οποία προσέφερε σημαντική βοήθεια για να συμβάλλει στον επαναπατρισμό των προσφύγων. Επιβλήθηκε ολοκληρωτικός αποκλεισμός στις συναλλαγές με την Κοινότητα, με εξαίρεση την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας. Το Συμβούλιο ενέκρινε κανονισμό σχετικά με τη χορήγηση οικονομικής βοήθειας στις χώρες πλήχθηκαν από την κρίση στον Κόλπο.

Το 1991 συνήλθε το Συμβούλιο συνεργασίας του Κόλπου για δεύτερη φορά, με κύρια θέματα την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας, της ενέργειας και της βιομηχανικής συνεργασίας.

Το εμπάργκο συνεχίστηκε μέχρι και τις 4 Μαρτίου, οπότε και έγινε η απελευθέρωση του Κουβέϊτ. Χορηγήθηκε επείγουσα βοήθεια, ύψους 150 εκτμ. ECU, υπέρ των προσφύγων της περιοχής. Κατά το διάστημα αυτό η Κοινότητα συμμετείχε ενεργά στις προσπάθειες καταπολέμησης της ρύπανσης στον Κόλπο.

Ο Ι Χ Ω Ρ Ε Σ Τ Η Σ Α Φ Ρ Ι Κ Η Σ ,

Τ Η Σ Κ Α Ρ Α Ι Β Ι Κ Η Σ Κ Α Ι Τ Ο Υ

Ε Ι Ρ Η Ν Ι Κ Ο Υ (Α.Κ.Ε.)

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΚ

Οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες, στα πλαίσια της ανάπτυξης διμερών σχέσεων με όλες τις χώρες, έχει συνάψει συμφωνίες με το σύνολο σχεδόν των χωρών του τρίτου κόσμου. Όμως, οι συμφωνίες αυτές με τις γνωστές ως χώρες ΑΚΕ, διακρίνονται για την ιδιαιτερότητά τους, η οποία έγκειται στο γενικευμένο και προτιμησιακό τους χαρακτήρα.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

- Το τέταρτο μέρος της Συνθήκης της Ρώμης, συμπληρωμένο με σύμβαση, ρύθμιζε τις σχέσεις της ΕΟΚ με τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη.
- Μετά την ανεξαρτησία των χωρών αυτών, οι δύο Συμβάσεις της Γιαουντέ (1.6.1964-1.6.1969 και 1.1.1971-3.1.1975) συνέδεαν πρώτα τα 18 και αργότερα τα 19 κράτη της Αφρικής, τη Μαγδασκάρη και τη Νήσο του Μαυρικίου, με την ΕΟΚ.
- Η Σύμβαση της Αρούσα (1.1.1971-31.1.1975) με τα κράτη της ανατολικής Αφρικής (Κένυα, Ουγκάντα, Τανζανία) -εμπορικοί δεσμοί.
- Η Συμφωνία με τη Νιγηρία, η οποία υπεγράφη στο Λάγος, στις 16 Ιουλίου 1966, ουδέποτε ετέθη σε ισχύ.
- Το πρωτόκολλο 22 που προσαρτάται στις Πράξεις προσχώρησης της Μεγάλης Βρεταννίας, της Ιρλανδίας και της Δανίας, προσέφερε στις 20 χώρες της Κοινοπολιτείας που βρίσκονται στην Αφρική, στην Καραϊβική και στον Ειρηνικό (ΑΚΕ), τη δυνατότητα να διαπραγματευτούν με την ΕΟΚ την οργάνωση των μελλοντικών τους σχέσεων.
- Η πρώτη Σύμβαση Λομέ (28.2.1975-1.3.1980) υπεγράφη από 56 χώρες ΑΚΕ και τα 9 κράτη μέλη της ΕΟΚ στο Λομέ, πρωτεύουσα του Τόγκο.
- Οι διαπραγματεύσεις για τη δεύτερη Σύμβαση Λομέ άρχισαν τον Ιούλιο του 1978 και περατώθηκαν με την επίσημη υπογραφή της Σύμβασης, στις 31 Οκτωβρίου 1979, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1.1.1981.
- Οι διαπραγματεύσεις για την τρίτη Σύμβαση Λομέ άρχισαν το Σεπτέμβριο του 1983 και περατώθηκαν στις 8 Δεκεμβρίου 1984. Η Σύμβαση τέθηκε επισήμως σε ισχύ την 1η Μαΐου 1986, με λήξη στις 28 Φεβρουαρίου 1990.
- Οι διαπραγματεύσεις για την τέταρτη Σύμβαση Λομέ άρχισαν το Σεπτέμβριο του 1988 και ολοκληρώθηκαν με την υπογραφή της Συνθήκης, το Δεκέμβριο του 1989, στην οποία τα δώδεκα κράτη μέλη της ΕΟΚ έχουν ως εταίρους 69 χώρες της ΑΚΕ.

ΤΟΜΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΟΚ-ΑΚΕ

Οι δύο Συμβάσεις Γιαουντέ και οι τέσσερις Συμβάσεις Λομέ συμπληρώνουν και επεκτείνουν χρονολογικά το περιεχόμενο των τομέων συνεργασίας μεταξύ της Κοινότητας και των μελών της ΑΚΕ.

Ιδιαίτερη θέση κατέχουν τα χρηματοδοτικά πρωτόκολλα. Το μεγαλύτερο τμήμα της χρηματοδότησης καλύπτεται από συνεισφορές των κρατών μελών στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Αναπτύξεως. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων συμμετέχει στη χρηματοδότηση με τη χορήγηση δανείων υπό ευνοϊκούς όρους.

Για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Συνθήκης, συστήθηκαν όργανα κατά το πρότυπο της Γιαουντέ. Αυτά είναι: η επιτροπή των πρεσβευτών, που είναι ένα μόνιμο όργανο. Αυτό λειτουργεί υπό την εποπτεία του άλλου οργάνου, του Συμβουλίου Υπουργών, που συνέρχεται μια φορά το χρόνο και αποφασίζει για την αποδοχή ή την απόρριψη των αιτήσεων εισδοχής νέων μελών στη Συνθήκη, δίνει κατευθύνσεις προς τις οποίες πρέπει να κινηθεί η εφαρμογή της Συνθήκης, εξετάζει τα αποτελέσματα των ρυθμίσεων της Συνθήκης και τέλος αποφασίζει τα μέτρα για την πραγματοποίηση των στόχων της Συνθήκης.

Στα πλαίσια των Συνθηκών της Λομέ συνίσταται ένα νέο, τρίτο όργανο, η Συμβουλευτική Συνέλευση, που αποτελείται από μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και αντιπροσώπους των ΑΚΕ. Όμως, δείχνει να έχει μάλλον διακοσμητικό χαρακτήρα.

Ο ι γ ε ν ι κ ό τ ε ρ ο ι τ ο μ ε ί ς
σ υ ν ε ρ γ α σ ί α ς ΕΟΚ-ΑΚΕ μ ε τ η ν
ο λ ο κ λ ή ρ ω σ η τ η ς τ έ τ α ρ τ η ς
Σ ύ μ β α σ η ς Λ ο μ έ

Π ε ρ ι β ά λ λ ο ν: Περιλαμβάνονται στον τομέα αυτόν διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, ενώ παλιότερα δίνονταν έμφαση αποκλειστικά στην προσπάθεια αντιμετώπισης της ξηρασίας και της απερημώσεως.

Γ ε ω ρ γ ι κ ή σ υ ν ε ρ γ α σ ί α , ε π ι σ ι τ ι σ τ ι κ ή α σ φ α λ ε ι α κ α ι α γ ρ ο τ ι κ ή α ν ά π τ υ ξ η: Η επίλυση των προβλημάτων που έχουν σχέση με την ανάπτυξη της υπαίθρου, η βελτίωση και επέκταση της γεωργικής παραγωγής που προορίζεται για την εσωτερική κατανάλωση και την εξαγωγή.

Προβλέπονται διάφορα είδη δράσεως, ιδίως προγράμματα ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης, υδροαγροτική χωροταξία, προστασία, διατήρηση και αποθήκευση των συγκομιδών, κτηνοτροφία, αλιεία, ιχθυοτροφία, εφαρμοσμένες αγρονομικές και ζωοτεχνικές έρευνες, σύσταση γεωργοβιομηχανικών μονάδων. Επίσης, προβλέπεται επισιτιστική βοήθεια για να βοηθηθούν τα κράτη ΑΚΕ να επιτύχουν την αυτάρκεια της παραγωγής τους σε τρόφιμα. Στην τελευταία Συνθήκη γίνεται ιδιαίτερη μνεία

για το ρόλο της γυναίκας και τη συμμετοχή της στην παραγωγική διαδικασία και την οικονομική ανάπτυξη.

Βιομηχανική συνεργασία: Σκοπός της είναι η ανάπτυξη και η διαφοροποίηση της βιομηχανικής παραγωγής των χωρών ΑΚΕ. Προβλέπονται διάφοροι τομείς δράσης, ιδίως η ανάπτυξη της έρευνας και της τεχνολογίας, η ανταλλαγή πληροφοριών, η πραγματοποίηση μελετών, η καθιέρωση επαφών μεταξύ των οικονομικών παραγόντων. Προβλέπονται ακόμα διατάξεις για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, ιδίως των μικρομεσαίων. Επίσης ενδυναμώνεται το θεσμικό πλαίσιο του κέντρου βιομηχανικής αναπτύξεως και καθορίζονται με μεγαλύτερη σαφήνεια οι σκοποί του, ώστε να καταστεί αποτελεσματικό όργανο της βιομηχανικής συνεργασίας.

Συνεργασία στον τομέα των βασικών προϊόντων: Ο τομέας αυτός είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τις χώρες ΑΚΕ. Καταβάλλεται προσπάθεια ώστε να μειωθεί η εξάρτηση των χωρών αυτών από τις εξαγωγές ακατέργαστων προϊόντων, μέσω της διαφοροποίησής και της υποστηρίξεως των δραστηριοτήτων μεταποίησης, εμπορίας, διανομής και μεταφοράς. Πρέπει να τονιστεί επίσης ότι αναβαθμίζεται ο ρόλος της Επιτροπής Βασικών Προϊόντων και ότι στην κατηγορία των βασικών προϊόντων συμπεριλαμβάνονται πλέον και τα ορυκτά προϊόντα και μέταλλα.

Συνεργασία στον τομέα των ορυκτών: Ο τομέας αυτός κατέχει ιδιαίτερη θέση στις οικονομίες πολλών χωρών ΑΚΕ. Καταβάλλεται προσπάθεια συνδρομής εκ μέρους της Κοινότητας, σε επίπεδο παροχής τεχνικής βοήθειας, ώστε να αξιοποιηθεί ο ορυκτός πλούτος προς οικονομικό όφελος των χωρών αυτών.

Ανάπτυξη στον τομέα της ενέργειας: Βασικές επιδιώξεις στον τομέα της ενέργειας είναι η επίτευξη ενεργειακής αυτάρκειας, η χρήση εναλλακτικών μορφών ενέργειας και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Η Κοινότητα αναλαμβάνει να παράσχει χρηματοδότηση και τεχνική υποστήριξη για την αξιοποίηση του ενεργειακού δυναμικού των χωρών ΑΚΕ, συνδράμοντας επίσης στην έρευνα του ενεργειακού τομέα.

Σύστημα σταθεροποίησης των εσόδων από τις εξαγωγές (STABEX): Το σύστημα STABEX αναφέρεται στα έσοδα από τις εξαγωγές των αγροτικών προϊόντων, τα οποία είναι ιδιαιτέρως ευμετάβλητα, λόγω της συχνής διακύμανσης των τιμών της διεθνούς αγοράς. Πρέπει να σημειωθεί ότι πολλές οικονομίες των χωρών ΑΚΕ στηρίζονται αποκλειστικά ή ως επί το πλείστον στην μονοκαλλιέργεια... Ο μηχανισμός αυτός υπάρχει ήδη στην πρώτη Σύμβαση Λομέ και αποτελεί καινοτομία στη γενικότερη θεωρία της αναπτυξιακής πολιτικής. Το STABEX καλύπτει 46 αγροτικά προϊόντα και τα σιδηρομεταλλεύματα. Η μεταφορά των ενισχυτικών κεφαλαίων γίνεται υπό τις εξής προϋποθέσεις: Το εξεταζόμενο προϊόν πρέπει να αποτελεί το τουλάχιστον το 6.5 % των εξαγωγών της χώρας και επίσης η μείωση των εσόδων από την εξαγωγή του να είναι το 6.5 % του μέσου όρου των εσόδων από τις εξαγωγές του ίδιου προϊόντος στην προηγούμενη τετραετία. Τη διαφορά έρχεται να καλύψει το Αναπτυξιακό Ταμείο της

ΕΟΚ, με την παροχή άτοκων δανείων, που σε μερικές περιπτώσεις χαρίζονται.

Σύστημα διευκόλυνσης ειδικής χρηματοδότησεως στον τομέα ορυκτών (SYSMIN): Το σύστημα SYSMIN κατέχει και αυτό σημαντική θέση στη Σύμβαση Λομέ, λόγω του ότι πολλές χώρες ΑΚΕ, όπως άλλωστε ήδη αναφέρθηκε, στηρίζουν τις οικονομίες τους στον ορυκτό τους πλούτο, ο οποίος αντιπροσωπεύει το 15% των συνολικών εξαγωγών τους. Σε αντίθεση με το STABEX, δεν ενδιαφέρεται άμεσα για τη σταθεροποίηση των εξαγωγικών εσόδων, αλλά ενδιαφέρεται άμεσα για τη σταθεροποίηση των εξαγωγικών εσόδων και τη διατήρηση ή την επαναφορά της παραγωγικής ικανότητας μέσα από την εφαρμογή προγραμμάτων στήριξης του μεταλλευτικού τομέα των χωρών ΑΚΕ.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα περήφανη δηλώνει ότι η παρεχόμενη βοήθεια προς τις χώρες του τρίτου κόσμου αποσκοπεί στο να αυξήσουν τα έσοδα από τις εξαγωγές, να ευνοήσουν την εκβιομηχάνισή τους και να επιταχύνουν το ρυθμό της οικονομικής τους ανάπτυξης.

Όμως η ΕΚ δεν είναι τόσο ειλικρινής όσο θα έπρεπε. Στην πραγματικότητα παρουσιάστηκαν ορισμένες αντινομίες.

Οι οικονομίες των χωρών της ΕΚ και των ΑΚΕ είναι συμπληρωματικές. Λόγω των προϋπαρχουσών αποικιοκρατικών σχέσεων, τα κοινοτικά προϊόντα απολαμβάνουν ήδη προτιμησιακή υποδοχή.

Σοβαρές αντιρρήσεις διατυπώνονται αναφορικά με το ύψος των μεταβιβάσεων που παρέχονται προς τις χώρες ΑΚΕ.

Πολλές φορές οι χώρες της ΕΚ, εκμεταλλευόμενες τις αποικιογενείς τους σχέσεις, απολαμβάνουν υψηλότερες τιμές στις αγορές των χωρών ΑΚΕ. Ο ανελέητος εσωτερικός ανταγωνισμός των χωρών ΑΚΕ εξανεμίζει τα όποια πλεονεκτήματα. Αυτό οφείλεται στο ότι οι χώρες ΑΚΕ εξαγουν παραπλήσια προϊόντα και στο ότι οι εθνικές τους οικονομίες είναι εξαρτημένες από ένα ή ελάχιστα προϊόντα.

Πέραν όλων των παραπάνω σημείων που αναφέρονται σε πρακτικές αδυναμίες, αναδύεται μια προβληματική, στο ευρύτερο θεωρητικό επίπεδο, που αφορά συνολικά τη σκοπιμότητα του ισχύοντος τρόπου δράσης της ΕΟΚ. Οι κοινοτικές μεταβιβάσεις βοηθούν στην επιβίωση και στην αναπαραγωγή των παρωχημένων και αντιπαραγωγικών δομών και έτσι οι χώρες ΑΚΕ διατηρούνται μέσα στο φαύλο κύκλο της υπανάπτυξης.

Όσον αφορά το μέλλον των πολυμερών αυτών σχέσεων, πιστεύουμε πως αυτές πρέπει να εκσυγχρονιστούν και να τοποθετηθούν σε ένα νέο πλαίσιο με ευρύτερες προοπτικές, όπως είναι ο διάλογος Βορρά-Νότου. Όπως σημειώνει και ο LORENZO NATALI, αντιπρόεδρος της Επιτροπής των ΕΚ "στο εξής το πιο υπερήφανο καύχημα της συνεργασίας ΕΟΚ-ΑΚΕ θα πρέπει να είναι: πολιτικός διάλογος-μια αληθής περίπτωση πολιτικής συνεργασίας στην υψηλότερη και ταυτόχρονα πιο συγκεκριμένη μορφή, η προοδευτική συμφιλίωση διαφορετικών αρχών και αναγκών στην υπηρεσία ενός κοινού στόχου".

Η βοήθεια που χορηγείται για τη διαρθρωτική προσαρμογή χρησιμοποιείται από τις χώρες ΑΚΕ είτε για γενικά είτε για τομεακά προγράμματα εισαγωγών ή για ενίσχυση των συνήθως ιδιαίτερα ελλειμματικών προϋπολογισμών των υπερχρεωμένων χωρών, μέσω μιας πιο εύκαμπτης χρήσεως των αντισταθμιστικών πόρων.

Στην τέταρτη Σύμβαση Λομέ η ΕΚ έχει υποβάλλει πρόταση περί ελαφρύνσεως του χρέους των χωρών ΑΚΕ. Η πρόταση της Επιτροπής αφορά την ακύρωση της υποχρεώσεως ανασυστάσεως των μεταφορών STABEX και την ακύρωση της υποχρεώσεως αποπληρωμής των ειδικών δανείων και κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου.

Στην τελευταία Σύμβαση Λομέ έγινε ωστόσο, προσπάθεια για την εδραίωση και την βελτίωση της συνεργασίας της Κοινότητας με τις χώρες ΑΚΕ, όρος απαραίτητος για τη σταθεροποίηση και την αποφυγή συγκρούσεων στη διεθνή σκηνή και για την παροχή συνδρομής στους τόσο σκληρά δοκιμαζόμενους λαούς του τρίτου κόσμου, οι οποίοι χωρίς να είναι οι ίδιοι υπεύθυνοι, υποφέρουν υπό το βάρος τεραστίων προβλημάτων στα οποία καλείται να παράσχει βοήθεια και τις τεχνικές γνώσεις ο Δυτικός κόσμος.

Με την συγκεκριμένη εργασία προσπαθήσαμε και περιγράψαμε συνοπτικά τις σχέσεις της ΕΟΚ με τις τρίτες χώρες.

Τελικά, από όλα τα παραπάνω απορρέει το συμπέρασμα ότι η ΕΟΚ αποτελεί παγκόσμια οικονομική, αλλά και πολιτική δύναμη. Συνάπτει συμφωνίες που προβλέπουν, σε ορισμένες περιπτώσεις, εμπορικές προτιμήσεις, χρηματοδοτική βοήθεια και οικονομική συνεργασία γενικότερου χαρακτήρα.

Περισσότερο από οποιονδήποτε εταίρο της, η Κοινότητα έχει συναίσθηση του ρόλου που καλείται να διαδραματίσει σε έναν κόσμο, στον οποίο η αλληλεξάρτηση γίνεται όλο και πιο έντονη. Μία στις τέσσερις θέσεις εργασίας στην Κοινότητα εξαρτάται, άμεσα ή έμμεσα, από το διεθνές εμπόριο. Η Κοινότητα έχει αναπτύξει, για ιστορικούς λόγους, στενότερους δεσμούς από ό,τι άλλες βιομηχανικές χώρες με τον τρίτο κόσμο και είναι περισσότερο ευάλωτη στις οικονομικές, κοινωνικές και δημογραφικές επιπτώσεις της υπανάπτυξης μεταξύ των γειτόνων της στην Ανατολή και το Νότο.

Οι σχέσεις της ΕΟΚ με τις χώρες ΕΖΕΣ χαρακτηρίζονται από το μεταβατικό στάδιο του ΕΟΧ στην ένταξη των χωρών ΕΖΕΣ στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Η ΕΟΚ επιθυμεί την όσο το δυνατόν πιο γρήγορη ένταξη των χωρών ΕΖΕΣ στους κόλπους της, λόγω κυρίως των υψηλών οικονομικών δεικτών των χωρών αυτών και των χρημάτων που θα εισρεύσουν στα ταμεία της από τους εθνικούς προϋπολογισμούς, που τόσο ανάγκη έχει για την επίτευξη των στόχων της.

Η άρνηση της Ελβετίας στη συμμετοχή της στον ΕΟΧ ήταν μια καλή ευκαιρία και θα λέγαμε και μάθημα, για να επαναπροσδιορίσει η ΕΟΚ το ρόλο της ως Ευρωπαϊκός Δημοκρατικός Οργανισμός που ανταποδίδει στις ανάγκες και απαιτήσεις των λαών του. Μετά τη μικρή καθυστέρηση, η ένωση της ΕΟΚ με τις χώρες ΕΖΕΣ θα πραγματοποιηθεί το δεύτερο εξάμηνο του 1993, αντί για αυτό στις αρχές του 1993 που είχε οριστεί. Παράλληλα, σύμφωνα με την τελευταία Σύνοδο του Εδιμβούργου, από τις αρχές του 1993 αρχίζουν οι διαπραγματεύσεις της ΕΟΚ με τις χώρες ΕΖΕΣ για την ένταξή τους ως ισότιμα μέλη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Μέχρι το 2000 προβλέπεται ότι όλες οι χώρες ΕΖΕΣ θα αποτελούν κράτη μέλη της ΕΟΚ.

Αρχίζει να πραγματοποιείται, έτσι, το ευρωπαϊκό όνειρο για τη μεγάλη "Ευρωπαϊκή οικογένεια", καθώς και τα κεντρικά και ανατολικά κράτη της Ευρώπης προσβλέπουν στη συμμετοχή τους σε αυτή.

Πριν από ο,τιδήποτε άλλο, η Κοινότητα οφείλει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της ασφάλειας και της σταθερότητας στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, όπου λαμβάνουν χώρα πολλές και σημαντικές ανακατατάξεις. Αν το μέλλον των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης εξαρτάται μακροπρόθεσμα από την προσχώ-

ρησή τους στην Κοινότητα, τα μέτρα που λαμβάνονται στο ενδιάμεσο διάστημα πρέπει να συνεχιστούν και να ενισχυθούν.

Το μέγεθος των αναγκών των νέων δημοκρατιών είναι τέτοιο, που χρειάζεται να καταβληθούν μεγάλες προσπάθειες από τη διεθνή κοινότητα, τόσο μέσω του προγράμματος οικονομικής βοήθειας PHARE, όσο και με την αύξηση της βοήθειας που χορηγεί η Κοινότητα και τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται στις εν λόγω χώρες.

Η Πολωνία, η Ουγγαρία, η Τσεχία και η Σλοβακία, λόγω των μεγαλύτερων προόδων στη διαδικασία των μεταρρυθμίσεων, έχουν συνδεθεί με την Κοινότητα και προσβλέπουν ένταξή τους στους κόλπους της στα τέλη του 2000.

Η Ρουμανία και η Βουλγαρία έχουν καθυστερήσει σημαντικά τις μεταρρυθμίσεις και οι κοινωνικοί και πολιτικοί θεσμοί δεν έχουν βρει ακόμα το δημοκρατικό τους δρόμο.

Σε δραματική θέση βρίσκεται η Ρωσία, λόγω των τεράστιων οικονομικών προβλημάτων, που ωθούν σε έκρυθμη κατάσταση και αναταραχή, που είναι το κύριο χαρακτηριστικό της πολιτικής της Ρωσίας τους τελευταίους μήνες.

Η Κοινότητα και οι σύμμαχοί της πρέπει να συμπαρασταθούν γενναία στο Σοβιετικό λαό, γιατί απειλείται όλο και πιο έντονα η πολιτική ύπαρξη της Ρωσίας με εμφύλιο και το πραξικόπημα του στρατού βρίσκεται προ των θυρών. Ποιό δρόμο θα ακολουθήσει η Κοινότητα; Θα αφήσει να εξελιχθούν τα γεγονότα χωρίς τη συμμετοχή της; Αυτό θα το δούμε σύντομα.

Οι σχέσεις της ΕΟΚ με την Αμερική χαρακτηρίζονται από συνεχείς εντάσεις και πιέσεις, που συχνά καταλήγουν στην κήρυξη εμπορικών πολέμων ανάμεσα στα δύο μέρη, όπως αυτός ο τελευταίος που κήρυξε ο Αμερικανός Πρόεδρος Μπους κατά της ΕΟΚ με αφορμή τα αγροτικά προϊόντα - δύο μήνες πριν από τη λήξη της θητείας του - , συνεχιστής του οποίου είναι ο νέος Πρόεδρος των ΗΠΑ Κλίντον.

Ο προστατευτισμός στις ΗΠΑ απορρέει από το μακροχρόνιο υψηλό εμπορικό τους έλλειμμα. Το έλλειμμα όμως αυτό οφείλεται κυρίως στο δυναμισμό της Ιαπωνίας και των χωρών της Άπω Ανατολής. Αντίθετα, οι εμπορικές σχέσεις ΗΠΑ-ΕΟΚ εξασφαλίζουν στους Αμερικανούς ένα εμπορικό πλεόνασμα του ύψους των 7 περίπου δις δολλαρίων ετησίως τα δύο τελευταία χρόνια.

Αν απειλείται η εργασία στις ΗΠΑ από τις ανταγωνιστικές εισαγωγές προϊόντων, η ευθύνη της Κοινότητας είναι πολύ περιορισμένη συγκριτικά με εκείνη των χωρών του Ειρηνικού. Στην ΕΟΚ όμως, οι ΗΠΑ βρίσκουν έναν "εύκολο αντίπαλο", στον οποίο επιβάλλουν εξίσου εύκολα την άποψή τους, προκαλώντας συγχρόνως κρίσεις μέσα στην ίδια την Κοινότητα, με την πολιτική του "διαίρει και βασίλευε".

Από την πλευρά της η ΕΟΚ, καθώς έχει όλες τις προϋποθέσεις μιας ισχυρής πολιτικής δύναμης, οφείλει πλέον να συμπεριφέρεται με τον τρόπο που της αρμόζει. Αυτή η θέση αποδυνκνύεται και από τις πρόσφατες αμερικανικές εκλογές, όπου η ΕΟΚ κλήθηκε να τις επηρεάσει και, στο βαθμό που της αναλογούσε, τις επηρέασε.

Τί θα γίνει όμως αν επαληθευτούν οι προβλέψεις Αμερικανών οικονομολόγων και θεωρητικών ότι η Ευρώπη θα είναι η κυρίαρχος του "παγκοσμίου παιχνιδιού" του 21ου αιώνα;

Με ποιες και τί είδους δυνάμεις θα αναπτύξουν και θα αντιμετωπίσουν τότε οι ΗΠΑ την "Ευρωπαϊκή αναγέννηση";

Οι δεσμοί της Κοινότητας με την Ιαπωνία δεν έχουν ακόμα αναπτυχθεί όσο η διατλαντική σχέση. Αυτό οφείλεται μεταξύ άλλων στο γεγονός ότι η Ιαπωνία και τα κράτη μέλη της Κοινότητας δεν συνδέονται με επίσημη συνθήκη ασφάλειας.

Η Ιαπωνία μόλις τα τελευταία χρόνια εντάχθηκε στην κατηγορία των οικονομικών υπερδυνάμεων και έχει αποκομίσει σημαντικά οφέλη από την πρόσβαση στις διεθνείς αγορές.

Το γεγονός ότι η εγχώρια αγορά της δεν προσφέρει κατά γενικό κανόνα παρόμοιες δυνατότητες στους εμπορικούς της εταίρους, την καθιστά ως τη χώρα με το μεγαλύτερο εμπορικό ισοζύγιο σε σχέση με τους εταίρους της. Αν και υπάρχουν προβλήματα για τα Ευρωπαϊκά προϊόντα στις εσωτερικές αγορές της Ιαπωνίας λόγω των φραγμών που επιβάλλει η επίσημη εξουσία, τα δύο μέρη (ΕΟΚ και Ιαπωνία) μάλλον προσπαθούν να συννενοηθούν, παρά συγκρούονται όπως στην περίπτωση της Αμερικής, που ξεσπούν συχνά κηρυγμένοι ή και ακήρυχτοι εμπορικοί πόλεμοι.

Ευρώπη και Ιαπωνία πρέπει να προσπαθήσουν να προωθήσουν ένα υψηλότερο επίπεδο συνεργασίας, ιδίως σε τομείς όπως η επιστήμη και η τεχνολογία, αλλά και στον βιομηχανικό τομέα.

Αν θεωρήσουν ότι η Αμερική "γερνάει", ο 21ος αιώνας ποιά από τις δύο θα βρει κυρίαρχο του παγκόσμιου οικονομικού παιχνιδιού: Ιαπωνία ή Ευρώπη; Γιατί αν συνεχιστεί η προέλαση των Ιαπώνων στη διεθνή οικονομία, τότε θα βρει την Ιαπωνία στην πρώτη θέση. Πώς θα αντιδράσει λοιπόν η Ευρώπη;

Όπως και με την Κεντρική Ευρώπη και με την Ανατολική Ευρώπη, καθώς και με την πρώην Σοβιετική Ένωση, η Κοινότητα έχει ευθύνη και για την περιοχή της Μεσογείου, λόγω ιστορικών, πολιτικών και οικονομικών δεσμών.

Αρκετές χώρες της περιοχής αυτής αντιμετωπίζουν προβλήματα, λόγω της πολιτικής αστάθειας, της επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας, της ταχείας αύξησης του πληθυσμού και της υψηλής ανεργίας. Τα προβλήματα αυτά, ειδικά όσον αφορά τις χώρες MAGHREB, επηρεάζουν άμεσα την Κοινότητα λόγω των επιπτώσεων που μπορεί να έχουν στην ασφάλεια της περιοχής της Μεσογείου και των μεταναστευτικών πιέσεων που δέχεται η Κοινότητα. Συνεπώς, έχει ζωτική σημασία για την Κοινότητα να ανοίξει τις αγορές της στις εξαγωγές των χωρών αυτών, να στηρίξει τη διαδικασία της οικονομικής μεταρρύθμισης και να προωθήσει την εμφάνιση δημοκρατικών αξιών και πρακτικών.

Για όλους αυτούς τους λόγους, οι χρηματοδοτικές υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η Κοινότητα έναντι των χωρών αυτών πρέπει να αυξηθούν.

Η Κοινότητα πρέπει επίσης να αναλάβει οικονομικές υποχρεώσεις στο ευρύτερο πλαίσιο της ειρηνευτικής διαδικασίας στη Μέση Ανατολή και, αν είναι δυνατό να εξασκήσει πιέσεις προς κάθε κατεύθυνση-σε πολιτικό επίπεδο- μέσα από διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις για

ειρηνικές διαπραγματεύσεις των αντιμαχομένων.

Ειδικά να αυξηθεί η οικονομική βοήθεια προς τους Παλαιστινίους που ζουν στα κατεχόμενα εδάφη και οι προσπάθειες για χρηματοδοτική βοήθεια και ρυθμίσεις που ευνοούν την πραγματοποίηση άμεσων εξαγωγών από τα κατεχόμενα εδάφη προς την Κοινότητα.

Σε αντίθετη κατεύθυνση, να ασκήσει πιέσεις προς το Ισραήλ να σταματήσει επιτέλους τη βάνουση πρακτική κατά των Παλαιστινίων και άλλων Αράβων της περιοχής. Είναι πια καιρός να αφήσει αυτή την αδιάλλακτη στάση και να καθήσει στο κοινό τραπέζι με ειλικρινή βούληση για επίλυση των προβλημάτων της περιοχής υπό την αιγίδα του ΟΗΕ.

Όσον αφορά την περιοχή της πρώην Γιουγκοσλαβίας η στρατηγική της Ευρώπης χαρακτηρίζεται από ασάφεια και διάσπαση, καθώς τα αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα των κρατών μελών της βάζουν σε σοβαρή δοκιμασία την ενιαία πολιτική της ΕΟΚ.

Πριν ακόμα λυθούν το εδαφικό και καθοριστούν τα όρια των νέων κρατών που προέκυψαν από τη διάσπαση της Γιουγκοσλαβίας, τα κράτη μέλη της ΕΟΚ έχουν χωρίσει τις ζώνες επιρροής τους σύμφωνα με τα συμφέροντά τους και ο πόλεμος που ακολούθησε και εξακολουθεί να μένεται ακόμα παρά τις πρωτοβουλίες του ΟΗΕ για κατάπαυση του πυρός και συννενοήση των αντιμαχομένων πλευρών, φέρνει την ΕΟΚ σε δύσκολη θέση, ενώ πολλοί τῆν κατηγορούν ότι ευθύνεται για την αρχή των εχθροπραξιών, επειδή πήρε την πρωτοβουλία και ανεγνώρισε αυτά τα νεοσύστατα κράτη της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας. Η Κοινότητα προχώρησε βιαστικά και άκριτα σε αναγνώρισεις όσων ζητούσαν ανεξαρτησία χωρίς να έχουν λυθεί προηγουμένως τα θεσμικά προβλήματα, να έχουν συμφωνήσει τα ενδιαφερόμενα μέρη να εξασφαλιστούν τα δικαιώματα των μειονοτήτων και να μελετηθούν οι δυνατότητες επιβίωσης των νέων ανεξάρτητων κρατών.

Μπορούμε να πούμε ότι υπήρξε αποτυχία της κοινοτικής πολιτικής στη Γιουγκοσλαβική κρίση, εφόσον εκτός από την ανθρωπιστική βοήθεια διαπιστώνεται έλλειψη πολιτικής και στρατηγικής με σαφείς πολιτικούς στόχους για την ειρήνευση στην περιοχή.

Όσον αφορά το πρόβλημα της Δημοκρατίας των Σκοπίων, που και εμείς σαν χώρα είμαστε άμεσα ενδιαφερόμενοι, μιας και αναγνώριση της εν λόγω δημοκρατίας με το όνομα "Μακεδονία" θέτει βάσεις για επεκτατικά σχέδια εις βάρος της Ελλάδος και προβλήματα στην περιοχή. Όλα τα παραπάνω κλονίζουν την Κοινοτική αλληλεγγύη.

Το ερώτημα που γεννάται είναι το κατά πόσον η Κοινότητα θα τηρήσει μια ομόφωνη στάση χωρίς μονόπλευρες ενέργειες στο θέμα της αναγνώρισης και ποιές οι διεργασίες όσον αφορά την ονομασία;

Σχετικά με τη γειτονική μας Τουρκία, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει κάθε συμφέρον να αναζωπυρώσει τις σχέσεις της με την Τουρκία, χωρίς ωστόσο να παραιτηθεί από τις απαιτήσεις της στο επίπεδο του εκδημοκρατισμού και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Κοινότητα υποστηρίζει ότι το Κυπριακό πρόβλημα επηρεάζει τις σχέσεις ΕΟΚ-Τουρκίας και έχοντας κατά νου τη σημασία αυτών των σχέσεων, τονίζει την ανάγκη να εξαλειφθούν σύντομα τα εμπόδια που παρεμβάλλο-

νται στη συνέχιση ουσιαστικών διακοινοτικών συνομιλιών με στόχο την εξεύρεση δίκαιης και βιώσιμης λύσης του Κυπριακού.

Τελικά θα υπάρξει επιτέλους λύση αυτού του προβλήματος; Αν αυτό γίνει, που όλοι το ευχόμαστε, τότε η Τουρκία και εφ'όσον πληρεί όλες τις προϋποθέσεις που επιτάσσει η Κοινότητα, θα ενταχθεί στην ΕΟΚ και θα αποτελέσει το ρόλο της χώρας "γέφυρας" μεταξύ της Ευρώπης και της Ασίας, εφ'όσον η πολιτισμική και θρησκευτική πολυμορφία της το επιτρέπουν.

Τέλος, αναφερόμενοι στις χώρες ΑΚΕ, μπορούμε να πούμε ότι οι σχέσεις τους με την Κοινότητα βρίσκονται σε καλό δρόμο.

Η Κοινότητα αναβαθμίζει τις σχέσεις και τη συνεργασία της με τις χώρες Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού σε πολλούς τομείς. Οι ανάγκες των εν λόγω χωρών είναι πάρα πολλές και χρειάζονται ακόμα μεγαλύτερες προσπάθειες από πλευράς Κοινότητας, τόσο μέσα από τη Συνθήκη Λομέ 4, όσο και από τις διάφορες ανθρωπιστικές και επισιτιστικές και φαρμακευτικές αποστολές, καθώς και τα επενδυτικά σχέδια που αναφέρονται σε αυτές.

Κάτι ανάλογο συμβαίνει και με τις σχέσεις της Κοινότητας με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής, αν και αυτές οι σχέσεις είναι λιγότερο διαρθρωμένες από τις σχέσεις της με τις χώρες ΑΚΕ. Τώρα που επίκειται η δημιουργία της μεγάλης αγοράς, η Κοινότητα εξέφρασε τη βούλησή της να μη διαταραχθεί η δυσνεργασία με τις παραπάνω περιοχές, αλλά αντίθετα να εδραιωθεί και να ενισχυθεί.

Στις περισσότερες χώρες τις χώρες αυτές επικρατεί οικονομική και πολιτική αστάθεια και συνεπώς χρειάζεται ισχυρή πολιτική παρουσία και συνεχή οικονομική στήριξη από πλευράς της Κοινότητας.

Ο συναρπαστικός ρυθμός των οικουμενικών γεωπολιτικών μεταβολών απαιτεί ευρωπαϊκούς μηχανισμούς ανταπόκρισης τέτοιους, που δεν υπήρξαν μέχρι τώρα. Συνεπώς ο διεθνής ρόλος της Κοινότητας επεκτείνεται, καθώς εμβαθύνει τις σχέσεις της με τους παραδοσιακούς της εταίρους και αναλαμβάνει νέες ευθύνες με νέους εταίρους στην Ανατολική Ευρώπη και αλλού.

Ο μοναδικός χαρακτήρας της Κοινότητας, κάτι περισσότερο από μια διακυβερνητική οργάνωση, αλλά κάτι λογότερο από ένα κυρίαρχο κράτος, καθιστά το διεθνή της ρόλο δυσκολότερο. Το ίδιο γίνεται και με τον καταστατικό της χάρτη, τη Συνθήκη της Ρώμης, βάσει της οποίας η Κοινότητα αποκτά ευρείες οικονομικές εξουσίες, αλλά περιορισμένες πολιτικές εξουσίες. Παρ'όλα αυτά έχει παίξει σημαντικό ρόλο για τη διατήρηση και την επέκταση του παγκόσμιου πολυμερούς συστήματος συναλλαγών και έχει χαράξει ένα πρωτοφανές δίκτυο σχέσεων εμπορίου και συνεργασίας με τους εταίρους της από τον βιομηχανικό και αναπτυσσόμενο κόσμο. Επιπλέον, η πολιτική της επιρροή έχει επίσης αυξηθεί με την πάροδο των ετών, χάρις στην ανάπτυξη της λεγόμενης ευρωπαϊκής πολιτικής συνεργασίας (ΕΠΣ), στο πλαίσιο της οποίας τα κράτη μέλη συντονίζουν την εξωτερική της πολιτική.

Η Κοινότητα αντιμετωπίζεται σήμερα από ολόκληρη την Ευρώπη και τις γειτονικές χώρες της Ανατολής και του Νότου ως το επίκεντρο της ειρήνης, της δημοκρατίας και της οικονομικής ανάπτυξης. Η θέση της αυτή πρέπει να εδραιωθεί και, αν θέλει να αυξήσει τη βαρύτητα και την επιρροή που ασκεί για τη δημιουργία μιας περισσότερο σταθερής διεθνούς τάξης.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Η Ευρώπη παγκόσμιος εταίρος
2. Από την ενιαία αγορά στην Ευρωπαϊκή ένωση
3. Η Ευρωπαϊκή ένωση
4. Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς
5. Ανθρωπιστική βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
6. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα στη δεκαετία του 1990
7. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και ο τρίτος κόσμος
8. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και οι Μεσογειακές χώρες
9. Ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
10. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και η Λατινική Αμερική
11. Η Κοινότητα και οι ανατολικοί γείτονές της
12. Εξαμηνιαία έκθεση/περίοδος Συνόδου Ιανουάριος έως Ιούνιος '91
13. Ευρωπαϊκή επικουρικότητα, τεύχη: 1, 13, 15, 19-20
14. Στόχος 92 Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 1992
15. Ανακοίνωση στον τύπο, Νοέμβριος 1992
16. Ετήσιες εκθέσεις

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

1. Θεματολογικά Δελτία για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
2. Σύνοδος Ιουλίου 1992, Στρασβούργο
3. Σύνοδος Σεπτεμβρίου 1992, Στρασβούργο
4. Σύνοδος Οκτωβρίου 1992, Στρασβούργο
5. Εφημερίδα Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από Ιανουάριο 1992 μέχρι Φεβρουάριο 1993

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΥ

1. Οι σχέσεις της Τουρκίας με την ΕΟΚ , του Π. Παντελίδη, Αριθ. φύλλου 28 , 13/7/ 89
2. Ευρώπη: ένα μείζον πρόβλημα για τις ΗΠΑ , του Π.Κ. Ιωακειμίδη Αριθ. φύλλου 20 , 18/5/89
3. Η ένταξη της Κύπρου ως πλήρους μέλους στην ΕΟΚ , του Χρ. Τσάνη , αριθ. φύλλου 29 , 20/7/89
4. Οικονομικός χώρος ΕΕΚ-ΕΖΕΣ , του Γ. Μαρίνου , αριθ. φύλλου 29, 21/12/89
5. Η Τουρκία ποθεί την ένταξη στην ΕΟΚ, του Καρολ. Ρήντ, αριθ. φύλλου 26, 29/6/89
6. Σε εξέλιξη ο νέος γύρος διαπραγματεύσεων της Γκάττ, του Π.Κ. Μαυροειδή και Γ.Ι. Μυρογιάννη , αριθ. φύλλου 26, 29/6/89
7. Οικονομικές σχέσεις ΕΟΚ και χωρών ΑΚΕ , του Κώστα Βλάχου , αριθ. φύλλου 4, 26/1/89
8. Η Αυστριακή αίτηση ένταξης στην ΕΟΚ: πρόβλημα και ευκαιρίες , του Αθ.Χ. Παπανδριόπουλου , αριθ. φύλλου 3 , 18/1/90
9. Οι σχέσεις της ΕΟΚ με τις ανατολικές χώρες , του Αγγ. Ζαχαρόπουλου , αριθ. φύλλου 37 , 13/9/90

10. Δυνατότητες και ευκαιρίες της Σύμβασης Λομέ 4 , του Κ. Οικονομίδα , αριθ. φύλλου 35, 29/8/91
11. Η διεύρυνση της ΕΟΚ και η Κύπρος , του Γιάννου Κρανιδιώτη , αριθ. φύλλου 11, 12/3/92
12. Απαιτείται μια νέα προσέγγιση των Βαλκανίων από την ΕΟΚ , του Π.Κ. Ιωακειμίδα , αριθ. φύλλου 12, 19/3/92

Εθνική Στατιστική Υπηρεσία:ετήσιο εγχειρίδιο του ΟΗΕ
Κυριακάτικη Ελευθερο υπία :εμπορική σύμβαση ΗΠΑ-ΕΟΚ , του Δημήτρη Μάρδα, αριθ. φύλλου 789 .